

DEMOKRACIJA

Boj za portoroško igralnico

Po zadnjih podatkih naj bi igralnice na Obali presle v večinsko last Istražbenca, pri tem pa Igorju Bavčarju pomagajo predvsem Marijana Kanduri, tasna Kropova sodelavka, županja občine Piran Vojka Štular in nekateri vidnejši lokalni predstavniki LDS.

Častilci partijske preteklosti

POLITIKA
Interpelacija
in polaganje
računov

TUJINA
Groza v
Severni
Osetiji

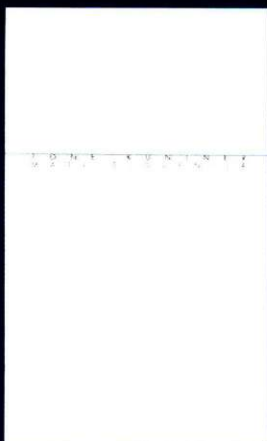

INTERVJU
Mag. Vladimir Žumer
Skonstruiran natečaj
s političnim ozadjem

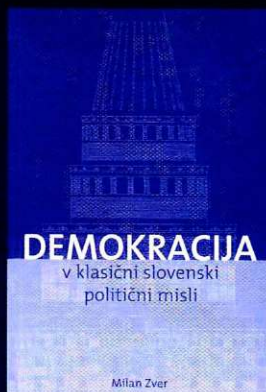
IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

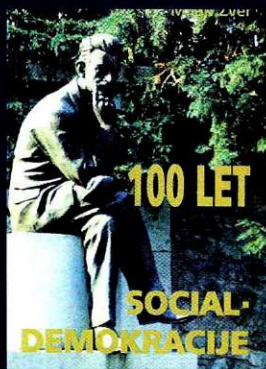
JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

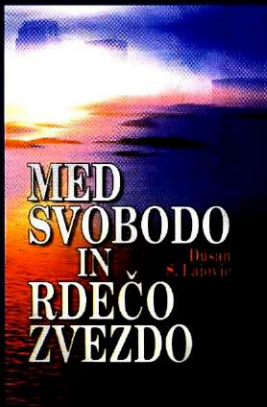
TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

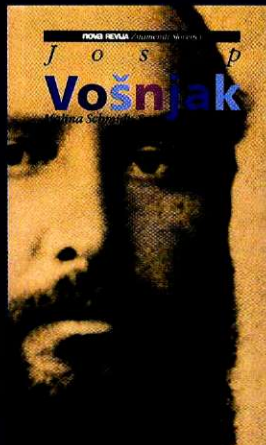
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Informburojevci v jugoslovanskih komunističnih zaporih Stari Gradski, na Golem otoku, Sv. Grgurju in drugje. 256 strani, 3.996 SIT

DUŠAN S. LAJOVIČ MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

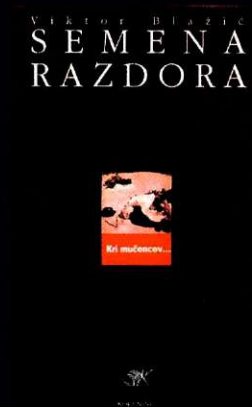
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjenit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

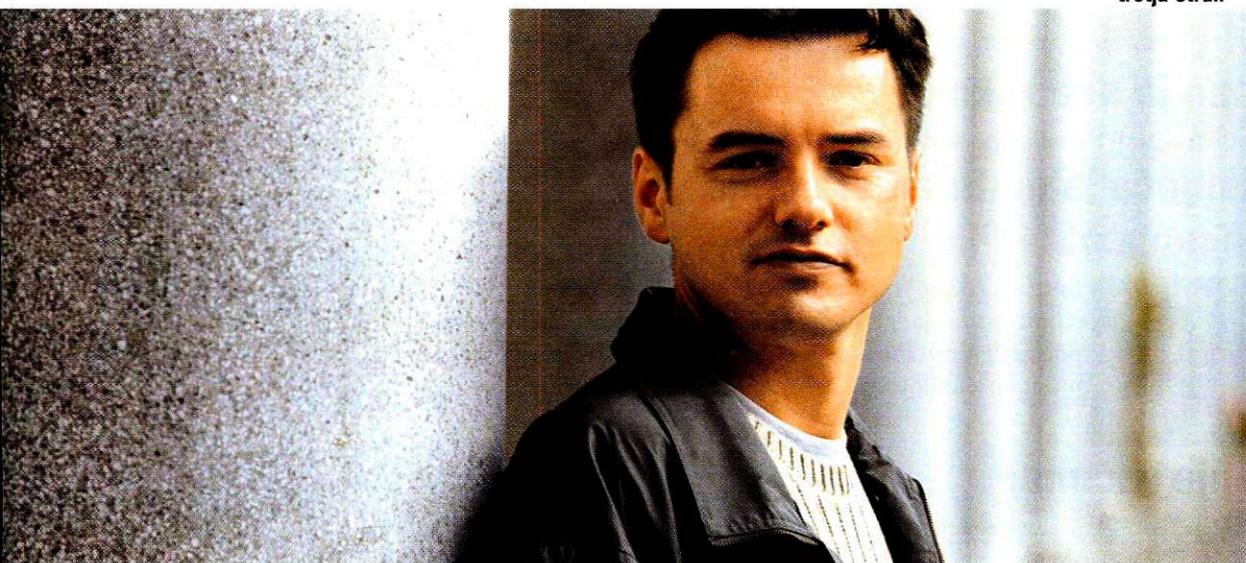
PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obseznega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Z gromovništvom nad opozicijo

Dogodki zadnjih tednov kažejo, da je vladajoča liberalna demokracija zaradi negotovega izida državnoborskih volitev čedalje bolj sovražno razpoložena do opozicijske koalicije Slovenija in še posebej do Janševe SDS. Pri tem razmišlja o najrazličnejših opcijah, ki bi jo kljub slabšemu izidu še vedno obdržale na oblasti. Že pred časom je na to javnost opozoril predsednik NSi Andrej Bajuk. Rop ga je namreč sredi poletja ob formalnem posvetovanju za slovenskega komisarja v Bruslju (predsednik vlade se je potem kljub nasprotovanju opozicije znova odločil za Potočnika) povprašal, ali bi se bil po volitvah pripravljen pogajati, da bi Nova Slovenija stopila v vlado brez Janševe SDS. Bajuk je takrat Ropovo nespodobno povabilo zavrnil s pojasnilom, da "NSi ni pripravljena prevzeti vloge nekakšne maske za demokratičen videz LDS, kot se po vsakih volitvah zgodi z eno od demokratičnih strank". Pri tem mu je dal še jasno vedeti, da njegova stranka ni pripravljena stopiti v nobeno vlado, kjer koalicija Slovenija ne bo imela večine. Očitno je, da gre liberalnim demokratom zaveznitvo med Janšo in Bajukom močno na živce, še posebej po evropskih volitvah, saj se zavedajo, da bosta obe stranki koalicije Slovenija po volitvah še močnejši. Zato poskušajo, kot kažejo nekatere informacije, narediti vse, da bi povzročili kakšno razpoko med strankama. Ker so pri tem precej neuspešni (za sedaj?), so začeli uporabljati ostrejšo politično retoriko in celo različne natančno načrtovane manipulacije.

No, če so v avgustu na vloženo interpelacijo o delu vlade ostro odgovarjali predvsem posamezni ministri, se jim je v zadnjih dneh pridružil še predsednik vlade Anton Rop. Že pri televizijskem soočenju med njim in Janšo je bil napadelen, še korak naprej je naredil na programskem kongresu stranke v Cankarjevem domu. Potem ko je hvalil "nov program" svoje stranke, imenovan Skupaj spremenjamo Slovenijo, in celo izrekel nekaj samokritičnih besed, je začel blatiti politične nasprotnike, se pravi demonizirati opozicijo. Po Ropovih besedah nasprotniki največje vladne stranke namesto razvoja in prihodnosti ponujajo "lustracijo ljudi, interpelacijo socialne države in obstrukcijo gospo-

darstva". In nadaljeval: "Liberalni demokrati nikoli ne bomo pristali na to, da bi Slovenija postala poskusni laboratorij evropskih konservativnih strank, ki bi preko svojih izpostav v Sloveniji s konservativno davčno reformo izničile pridobitve socialnega dialoga in partnerstva." Po njegovem prepričanju bi bila posledica uresničitve takšnih načrtov "radikalno socialno razslojevanje" in povečanje revščine. "Prevzeti vlado oktobra 2004 pomeni takoj in z vso odgovornostjo lotiti se dela, ne pa preučevati zgrešene ali za naše razmere povsem neprimerne rešitve," pri čemer je namigoval na v programu SDS omenjeno enotno davčno stopnjo, ki naj bi jo v tej stranki še preučili in naj bi spominjala na slovaški model.

Skratka, za Ropa so SDS, NSi in SLS nekakšne ekspoziture evropskih konservativnih strank, se pravi politične izpostave Sloveniji domnevno neprijaznih tujih sil. Pri tem je Rop uporabljal retoriko, ki spominja na čas prejšnjega režima, ko so komunistični politiki vse tiste, ki niso podlegli njihovim pritiskom, in vse tiste, ki so mislili s svojo glavo, razglasili za tuje plačance, za ljudi, ki delajo v interesu sovražnih tujih sil, in jih seveda poslali na Goli otok ali v kakšen drug komunistični zapor, prej, v času druge svetovne vojne in takoj po njej, pa pobili.

V nasprotju s svojim predhodnikom Janezom Drnovškom, ki je vsaj navidezno poskušal delovati sredinsko, se Rop s tem ne obremenjuje. V začetku lanskega leta, že kmalu po prevzemu vlade, je imel osrednji govor na partizansko-revolucionarni slovesnosti v Dražgošah, kamor Drnovšek ni zahajal. V nedeljo pa je bil na partizanski slovesnosti v Nadlesku pri Ložu, ker je v svojem govoru prisegel na tradicije "slovenske narodnoosvobodilne borbe".

A vrnilo se k programskemu kongresu liberalne demokracije in njeni volilni konvenciji. Na njej se je v živo iz tujine oglašal filozof Slavoj Žižek, ki podobno kot Rop ni našel dobre besede za opozicijo, ampak je o njej spletel neko vulgarno primerjavo. Politično se je na konvenciji izpostavil igralec Branko Đurić - Đuro, ki je po izbruhu vojne v Bosni v začetku devetdesetih let prišel živeti v Slovenijo. Skupaj z voditeljem prireditve igralcem Juretom Zrnecem sta se v besedni igri dotaknila filma Nikogaršnja zemlja (No man's land), v katerem je igral Đuro. "Bil sem no land's man in na konvenciji sem zato, ker bi rad, da se to ne bi več zgodilo." Očitno so ga liberalni demokrati uporabili, da je namignil, naj bi imela opozicija namen pregnati vse priseljence iz Slovenije, kar je seveda popolno zavajanje.

Očitno je, da bo vladajoča liberalna demokracija uporabila vsa sredstva, da obdrži oblast. Po nekaterih informacijah bo v naslednjih tednih pred volitvami poskušala opozicijo še bolj očrniti. Ali se ji bo to obrestovalo, pa je seveda drugo vprašanje.

Metod Berlec

Skratka, za Ropa so SDS, NSi in SLS nekakšne ekspoziture evropskih konservativnih strank, se pravi politične izpostave Sloveniji neprijaznih tujih sil. Pri tem je Rop uporabil retoriko, ki spominja na čas prejšnjega režima.

9 Potreben je nov zakon

RTV je zamišljen in tudi formalno postavljen kot last vseh Slovencev, zato mora delovati v interesu vseh Slovencev.

11 Zastrašujoča lahkotnost vladanja

12 Ropova nova oblačila

Liberalna demokracija Slovenije, ta čas še vedno največja in najmočnejša vladna stranka, je sklenila po desetih letih obstoja polepšati svojo zunanjo podobo. Pri tem je predstavila tudi nov program z naslovom Skupaj spreminjamo Slovenijo.

16 Polaganje računov

V slovenskem hramu demokracije smo bili znova priče soočenju dveh nasprotujočih si polov: opozicijskega, ki je že cela štiri leta v manjšini, in vladnega, ki ima škarje in platno v rokah debelih deset let. Soočenje je bilo v duhu ostrih kritik na račun neizpolnjenih obljub, ki jih je volivcem in volivkam dala vlada pred štirimi leti.

18 Poskusi prilaščanja igralnic

22 Državni monopoly

24 Dejstva na slovenski strani

32 Okrutnost in nesposobnost

Kombinacija najokrutnejšega terorizma, ki ne izbira žrtev, in nesposobne avtorske oblasti, ki preprečuje vsako kritiko na svoj račun, lahko vodi le v tragedijo, kakršna se je zgodila v Beslanu v ruski republiki Severna Osetija. Glavna žrtev obeh – islamskih teroristov in ruskih oblasti – so tokrat postali otroci.

34 Natečaj s političnim ozadjem

Pogovor z mag. Vladimirjem Žumrom

Javni natečaj je potekal izredno dolgo, čeprav bi ga bilo mogoče izvesti veliko hitreje. Sam pravim, da je bil skonstruiran s političnim ozadjem, kar je razvidno iz samega postopka, se pravi, da je šlo za politično kadrovanje, zaradi česar se je tudi zavlekel. Kar se tiče moje kandidature, je bilo že vnaprej odločeno, da ne bom direktor.

48 Moorov manifest o Bushu

56 Olimpijin tur

Nogometni klub Olimpija je po desetletju zablod in špekulantskega vodenja obtičal v vrtincu najrazličnejših zagat.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruđen; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografiji na naslovnici: Dane Kostrič

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu s veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Igral bi tudi vlogo politika

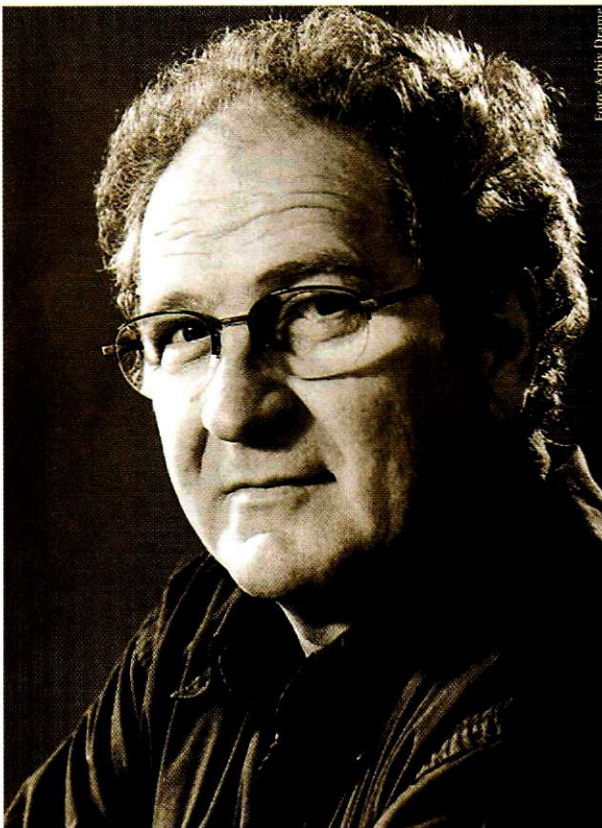

Foto: Arhiv Drame

Pogovarjali smo se z gledališkim in filmskim igralcem Ivom Banom, ki se skupaj z drugimi člani gledališkega ansambla ljubljanske Drame pripravlja na prihodnjo sezono, v kateri ne bo manjkalo zanimivih novosti.

Ste človek z bogatimi igralskimi izkušnjami. Znani ste predvsem kot igralec, ki igra karakterne dramske like, kot je recimo župnik v Cankarjevih Hlapcih, Sodni sluga v Smoletovih Zlatih čevljičkih pa nepozabni Vanč v Partljičevi igri Moj ata socialistični kulak. Preiskusili ste se tudi v filmih in televizijskih igrah, skratka, igralskih izkušenj vam ne manjka. V preteklosti ste nas torej razveseljevali s številnimi dobrimi vlogami, ki ste jih odigrali. Se nam v bližnji prihodnosti spet obeta kaj dobrega? Na katero igro se ta čas pripravljate?

V Drami pripravljamo Brate Karamazove. V tej igri bom igral vlogo očeta Karamazova. Naj povem, da je adaptacijo romana Dostojevskega pripravil Mile Korun, ki bo skrbel tudi za režijo. V igri bo nastopal skoraj ves ansambel Drame, kar je zagotovo zadosten razlog za ogled igre. Premiera predstave Bratje Karamazovi bo v bližnji prihodnosti, in sicer 9. oktobra.

Vsak od nas preživlja dan na svoj način. Delavnik igralca je verjetno še posebej bogat. Nam lahko poveste, kako je videti delovni dan Iva Bana?

Razen tega, da vsako jutro vstanem ob 6.30 in že petindvajset let vozim svoje otroke v šolo (Peruzzijska cesta, kjer stanujemo, namreč ne ustreza niti najmanjšim nor-

mativom za varnost pešcev in kolesarjev, saj nima niti pločnika), si moji delavniki niso nič kaj podobni. Dopoldne vaje, zvečer vaje ali predstave, vsak dan kaj drugega, kje drugje. Na celoten urnik pravzaprav nimam nobenega vpliva.

V svojem življenju ste odigrali že veliko vlog. Če bi vam ponudili možnost, da igrate vlogo katerega od slovenskih politikov, katerega bi si izbrali?

Odigral bi vlogo politika, ki bi bil pošten, moder in strpen. Politika, ki bi bil demokratičen, diplomatski in odprt, in takšnega, ki bi se ves svoj mandat trudil izpolniti predvolilne obljube in delati v korist ljudi. Le kdo bi to bil?!

Glede na to, da se bližajo državnozborske volitve, me zanima, ali ste že izbrali svojega favorita? Že veste, za koga boste glasovali v nedeljo, 3. oktobra?

Moj favorit so vseskozi DEMOKRATI, ne takšni ali drugačni, ampak SLOVENSKI.

Veliko se govori, da bodo letošnje državnozborske volitve prinesle spremembe. Ali tudi vi menite, da bo letošnja volilna jesen prevetrila slovenski politični prostor?

Ko bi ga le.

Mihaela Praprotnik

Služenje na računalniškem učiteljev
(Stran 8)

Še ena izredna seja?
(Stran 14)

Draga opozarja!
(Stran 15)

Zapostavljeni podjetniki
(Stran 20)

Na SŽ ne govorijo resnice
(Stran 21)

Izumitelji in okoriščevalci
(Stran 26)

V znamenju varnosti
(Stran 31)

Skrivnostne pokrajine
(Stran 39)

Program za učenjake
(Stran 40)

Velike predstave
(Stran 41)

Strmenje iz mraka
(Stran 42)

"Iztrebili bomo ..."
(Stran 44)

Bogastvo raziskovanja na Primorskem
(Stran 46)

Mladi levi
(Stran 55)

Na vrhu sveta
(Stran 58)

Poskrbimo za lepe lase
(Stran 60)

Prihod v Trst
(Stran 66)

Na šolskem inšpektoratu pa nič!

Prvi šolski dan je igralec iz Kranja Vito Rožej, ki je postal vesoljni Sloveniji znan kot homoseksualec iz oddaje TV Dober dan, danes pa je podpredsednik Aktivne Slovenije, izrabil za politično agitacijo. V Osnovni šoli Orekeh je prvošolčkom delil kresničke in v šoli obesil plakat. Na vprašanje zaposlene na tej osnovni šoli, ali bodo na šolskem inšpektoratu zaradi tega kaj ukrepali, so ji dejali: "Napišite pritožbo in priložite dokaze!"

Svetniki

O svetnikih se v slovenski javnosti v zadnjem času le redkokdaj govori. Morda je razlog v tem, da je sedanja oblastna elita zapovedala strogo ločitev Cerkve od države. Morda pa je to tudi zaradi tega, da ljudje ne bi preveč mešali svetnikov s svetniki. Saj veste, poznamo državne in občinske svetnike. No, nas zanimajo predvsem svetniki, se pravi tisti, ki so dosegli svetost in se v življenju odlikovali s kakšno veliko krepostjo.

S svetostjo se predvsem zadnje čase ukvarja tudi naš predsednik vlade Anton Rop, saj zadnje čase že prav obupno išče rešilno bilko, ki bi mu prinesla naziv svetnika. Tu in tam se pohvali z zgodbo o uspehu in razloži, kako je po njegovi zaslugi (in seveda po zaslugi njegove LDS s sateliti) Slovenija postala najbolj razvita evropska država, kjer se cedita med in mleko. Ko človek posluša takšne govore, bi res mislil, da je Slovenija presegla celo slavno Indijo Koromandijo. Je že tako, da so včasih glasbeniki (npr. Tomaž Domicelj, Gu-gu) opevali Jamajko kot obljubljeno deželo. Sedaj je vse drugače, saj celo atletinje z Jamajke tekmujejo za Slovenijo in prav gotovo si naš predsednik vlade to dejstvo lahko šteje v čast, saj naj bi bil to jasen znak, da je Slovenija raj na zemlji. Po vsej verjetnosti sedaj premišljuje, kako lepo bi se slišalo, če bi postal kar sv. Anton Rop. Zagata, ki se pojavlja pri tem, pa je, da nekateri njegovi tesni sodelavci še vedno prisegajo na versko nevtralnost. Na primer minister za šolstvo Slavko Gaber ali pa novopečeni predsednik parlamentarne ustavne komisije tovariš Miran Potrč. Slednji bi verjetno raje videl, da bi Anton Rop postal narodni heroj Anton Rop namesto sv. Anton Rop. Je že tako, da je naziv narodnega heroja laže doseči. Dovolj je že, če obišče nekaj "rdečih mas" (partizanskih proslav) in lačno ljudstvo potolaži z napovedjo, da bo zmagal na volitvah. In ljudstvo seveda navdušeno zaploska v prepričanju, da jim za vratom še vedno tičijo oblastniki iz tistega grdega Demosa, ki jim je pobral pokojnine, povzročil socialno razslojevanje in kdo ve kaj še. Kajti naša levica se trudi socialne razlike omiliti, pri čemer v dobro naroda sodeluje tudi Forum 21. To je seveda dovolj, da ljudstvo svojega predsednika vlade razglasi za blaznega, pardon, blaženega. Podobno je na primer pred petimi leti naredil nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton s svojim vzklikom "God bless you!", kar so nekateri zaradi pomanjkljivega prevoda razumeli kot žaljivko, češ da so "blesavi". Sliši se nekako tako, kot če ti nekdo reče, da si telebajsek, ti pa misliš, da te zmerja s talibanom, pardon, telebanom ...

Glede na to, kako se premierju Ropu mudi dobiti naziv svetnika pred volitvami, je po svoje res škoda, da ni v soboto, 4. septembra, obiskal Račefesta. Tam bi na primer izvedel, kako v desetih dneh lahko postane svetnik ...

Gašper Blažič

"Naša zadolženost je blizu 90-odstotna."

(Jože Kozmus, direktor Preventa, priznava, da so za "njegove velike uspehe" najzaslužnejše banke.)

"Ko človeku rečeš, da si komisar, te malo čudno pogleda. Ko pa pojasniš, da si evropski minister, je to drugačna zgodba."

(Janez Potočnik je na lastni koži okusil, kako ljudje ločijo evropske komisarje od politkomisarjev.)

"Testiranje na poligrafu je hud poseg v človekovo zasebnost, vprašljiva pa je tudi zanesljivost takšnega preverjanja."

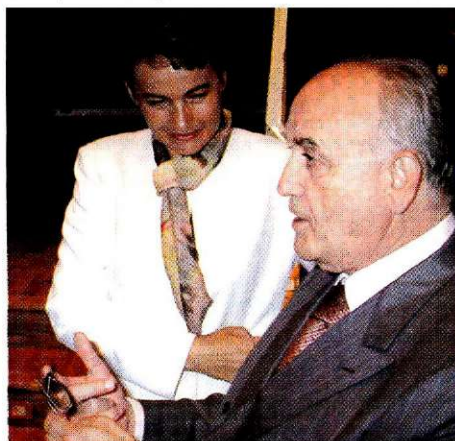
(Poslanec Maks Lavrinc se boji pojoče travice.)

"Ljudi ne mučim in ne gnjavim preveč, rečejo mi lahko vse, na koncu pa se odločim sam."

(Gospodarstvenik Matjaž Gantar v svojem podjetju vlada kot prosvetljeni diktator.)

"Zadeva je približno taka: nekdo, ki je pisal ustavo za Marijo Terezijo, potem za Karadordeviče in Tita, se pač ne more ponavljati v tretje tisočletje."

(Komentator Boris Jež je nezadovoljen z izvolitvijo Mirana Potrča za predsednika ustavne komisije državnega zbora.)

"Vedno delamo tudi za naše potomce."

(Miloš Kovačič, predsednik uprave Krke, tovarne zdravil, in kandidat za poslanca na listi LDS, priznava, da je moral s prenosom prodaje WD-40 na podjetje svoje hčerke poskrbeti tudi za njeno prihodnost.)

"Menim, da lahko delo poslanca, ki je v družbi vse manj cenjeno, zato se mnogi zanj ne odločajo, opravljajo le tisti, ki jim ni vseeno, kaj bo z državo in njenimi državljani."

(Branko Janc, poslanec LDS, je po treh mandatih le sprevidel, kdo je lahko poslanec, zato se na prihajajočih volitvah ne bo več potegoval za to mesto.)

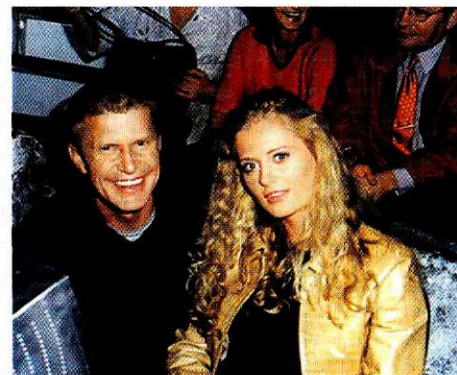
"Ne gre za klasično interpelacijo, ampak za izziv opozicije vladi pred volitvami."

(Predsednik države Janez Drnovšek ni ponovil krilatice LDS, češ da je interpelacija predvolilno napenjanje mišic.)

"Kot kaže za zdaj, bom na tej funkciji ostal dlje od predvidenih dvanajstih mesecev."

(Marko Voljč, nekdanji predsednik uprave NLB, mora ostati v Bruslju dlje, kot je nameraval, saj se afera sigma v Sloveniji še ni podela.)

"Če bi se zgodilo, da bi politična opcija, ki vlada, ostala na oblasti, bi mi bile v prihodnje morda kakšne priložnosti odvzete."

(Nekdanja mis Slovenije Maša Merc zaradi svoje kandidature na listi SDS realno predpostavlja, da bo v primeru zmage LDS postala žrtev lustracije.)

"Obtožbe haaškega tožilstva proti meni so predrzne laži."

(Nekdanji srbski "vožd" Slobodan Milošević se do pravosodnih organov obnaša podobno kot pred drugo svetovno vojno Josip Broz – ne priznava tega sodišča.)

"Še na misel mi ne pride, da bi pri stanovanjskem skladu najel ugoden kredit, saj znam ločiti med zasebnimi interesi in javnimi pooblastili, ki jih imam."

(Minister za okolje Janez Kopač zavrača očitke, da zlorablja svoj položaj. Kaj pa domnevna črna gradnja pred leti?)

Je šel Anželj predaleč?

Generalni direktor slovenske policije Darko Anželj je 4. avgusta letos koprski policijski upravi poslal navodilo v petih točkah glede ukrepanja v Piranskem zalivu. Navodilo naj bi bilo sprejeto z namenom pomiritve razgretih duhov na obeh straneh zaliva. Najsportnejši del navodila je tisti, po katerem bi morala Policijska uprava Koper, kolikor bi se njeni pripadniki s colnom namenili v Piranski zaliv, o tem prej obvestiti policijsko upravo iz Pulja. Pri tem naj bi veljalo načelo vzajemnosti, isti postopek pa bi vodili tudi v luški kapitaniji. Ribiškega inšpektorja naj bi o novih ukrepih obvestilo slovensko zunanje ministrstvo. Anželjevo navodilo, katerega začasni značaj ni bil nikjer izrecno naveden, v bistvu omejuje suverenost RS v zvezi z njenimi lastnimi teritorialnimi vodami. Da je iz opisanega postavljen pod vprašaj celoten Piranski zaliv, je med drugimi opozoril predsednik SLS

Generalni direktor slovenske policije Darko Anželj je izdal "začasno" navodilo, ki pomeni bistveno krčenje slovenske suverenosti nad Piranskim zalivom.

Janez Podobnik. Slednji je zahteval sklic izredne seje odbora za zunanjo politiko pri DZ. Po Podobnikovem mnenju gre pri takih nepojmljivih in domnevno pomirjevalnih ukrepih za odpoved slovenski jurisdikciji nad zalivom. Vprašanje je, ali je Anželj ravnal na lastno pest ali je imela vmes prste tudi vlada. Protestno izjavo v zvezi z Anželjevim navodilom je pripravila tudi SDS. Med drugim je sporno dejstvo, da omenjeni ukrepi niso v skladu s temeljno ustavno listino o neodvisnosti in samostojnosti naše države ter z njenimi odločitvami o izvajanju suverenosti nad celotnim Piranskim zalivom, na kar so opozorili pri SNS, kjer so tudi presodili, da gre za še eno protislovensko potezo notranjega ministrstva. Ministra Rada Bohinca so zato pozvali k takojšnjemu preklicu spornega navodila. Izmed državnih organov, poklica-

M. V.

modrosti tedna

"V deželah z dolgoletno demokratično tradicijo se instituta zadnjih sto dni (nenapadanja opozicije, op. ur.) najbrž niso zamislili zato, ker tamkajšnji mediji tako ali tako razumejo, da je njihova vloga v kritičnem odnosu do aktualne oblasti in ne v sesuvanju opozicije.

Pri nas pa ... no, pri nas pa je prav nasprotno."

(Publicistka Zlata Krašovec)

"Res, ta oblast je omogočila Indijo Koromandijo, toda ne Slovenkam in Slovencem, marveč peščici ljudi, ki jih štiti, ker je od njih odvisna."

(Teolog dr. Drago Ocvirk)

Novo policijsko orožje

Pred časom je na dan prišla informacija, da bo slovenska policija predvidoma že letos začela uporabljati električne paralizatorje. Slednji naj bi bili namenjeni po eni strani zavarovanju policistov pred napadalci, po drugi pa naj bi se z njihovo uporabo zmanjšale posledice uporabe prisilnih sredstev pri državljanih. In če policija zagovarja uporabo električnih paralizatorjev, temu v Amnesty International odločno nasprotujejo in opozarjajo, da so električni paralizatorji nevarni. Sicer pa so bile opravljene tudi nekatere medicinske študije o morebitnih zdravstvenih posledicah pri uporabi paralizatorja. Pa pogledajmo, kaj naj bi se zgodilo z osebo, ki jo ta t. i. paralizator zadene? Ta oseba povsem ohromi, kar pomeni, da ne more premikati ne rok in ne nog. Pade na tla in je negibna. Prav pri tem se postavlja vprašanje, ali se lahko oseba pri padcu poškoduje in kako. Drugo vprašanje, ki se ob tem postavlja, je, kaj je z osebami, ki so srčni bolniki, oziroma s tistimi, ki imajo srčne spodbujevalnike. Slovenski inštitut za varovanje zdravja je izdal poročilo, v katerem ocenjuje, da tudi za te osebe paralizator ni nevaren oziroma, sodeč po medicinskih preiskavah, ne more povzročiti srčnega zastoja ali kakor koli zmotiti srčnega ritma. Kakšne so lahko posledice uporabe paralizatorja, pa je prav gotovo odvisno od tega, kdo ga uporablja. Eno je, če ga uporabljajo za to usposobljeni ljudje,

Nad nepridiprave s paralizatorjem

drugo pa, če ga uporablja navaden državljan, kar bo na žalost mogoče v Sloveniji, saj ga bo lahko kupila vsaka polnoletna oseba.

M. P.

Češko financiral Kebrovo knjigo

Dušan Keber, minister za zdravje, doslej ni napisal nobene knjige. V njegovem življenjepisu na spletni strani ministrstva piše, da je avtor ali soavtor več kakor 400 bibliografskih enot, dveh strokovnih priročnikov in številnih zbornikov. Kam bo Keber uvrstil zadnjo knjigo z naslovom Pa zdravje?, je poglavje zase. Konec avgusta je namreč izšla knjiga s tem naslovom, v njej pa je zbirka kolumn, ki jih je avtor pred štirimi leti objavjal v Sobotni prilogi Dela. Kebrov stanovski prijatelj Marko Demšar je na tiskovni konferenci dejal, da "je čtivo namenjeno vsem, predvsem pa bi ga moral prebrati vsak medicinec in zdravnik". Knjiga je izšla pod okriljem revije Viva, ki je v lasti družbe Studio Moderna iz Zagorja. Gre za družbo, katere soustanovitelj je Sandi Češko, znana pa je predvsem po izdelku kosmodisk, katerega uporabi znani ortopedi odločno nasprotujejo. Spomnimo, da je Češko član ZLSD, član upravnega odbora Kučanova Forumu 21, član Telekomovega nadzornega sveta, v času sporne prodaje

Keber je izdal knjigo s štiri leta starimi časopisnimi kolumnami.

Slovenske investicijske banke (SIB) pa je bil tudi član nadzornega sveta te banke. Dodajmo, da je revijo dolga leta urejala Bojana Leskovar, ki zadnja leta vodi službo za stike z javnostjo na ministrstvu za zdravje. Prepletenost med Češkom in Kebrom je očitno doživela vrh v izdaji starih Kebrovih kolumn. Ko smo na ministrstvo poslali vprašanje, v koliko izvodih je bila knjiga natisnjena, kakšni so bili stroški in kolikšen je bil honorar Dušana Kebra, odgovora do zaključka redakcije nismo prejeli. Podatki bi bili seveda zanimivi, a ker gre za zasebno podjetje, jih to javnosti ni dolžno sporočati. Morda pa bi bil zanimiv odgovor na vprašanje, koliko davkoplačevalskega denarja ministrstvo namenja za izdajanje Češkove revije.

V. K.

Služenje na račun učiteljev

Biti učitelj v današnjem času ni lahka naloga. Ne samo da osnovna plača, ki se giblje okoli povprečne slovenske plače, ni primerena za izobrazbo in zahtevnost dela, ki ga učitelji opravljajo, pri svojem delu se morajo srečevati še z vrsto težav. Ena večjih težav, ki jih učitelji poudarjajo na skoraj vseh srečanjih in zborih, je, da šolski sistem v zadnjih letih čedalje bolj podpira t. i. svoboščine učencev, medtem ko so učitelji na drugi strani povsem nezavarovani. No, Gaber je zaradi pritiskov staršev, učiteljev in zainteresirane javnosti v šolah končno le uvedel pravilnik, ki bo naredil nekaj več reda v šoli in dal učiteljem tudi nekaj več avtoritete, kar pa seveda še vedno ne bo odpravilo vseh težav, saj daje slovenski šolski sistem premajhen poudarek vrednotam in je preveč storilnostno naravnan. Slednje je seveda posledica "liberalne" šolske reforme, ki jo v Sloveniji že nekaj časa izvaja eldesov minis-

Kje je "uspešna" šolska reforma, s katero se tako rada hvali liberalna demokracija?

ter Slavko Gaber. Najboljši odgovor, zakaj je tako, dobimo, če pogledamo naslednji primer. Kot smo namreč izvedeli, je ministrstvo za šolstvo že pred časom šolam predpisalo obvezen seminar, na katerem naj bi učitelje poučili o novi šolski zakonodaji, predvsem o tistem delu, ki se nanaša na odnos med učiteljem in učencem. Obvezen in precej drag seminar (vsako šolo stane okoli 400.000 tolarjev) organizira podjetje Podjetnik, kot predavatelji pa nastopajo zaposleni na šolskem inšpektoratu. Problem je v tem, naj bi bil seminar po besedah učiteljev pripravljen skrajno slabo in nestro-

kovno. "Ker seminar traja le 4 šolske ure, predavateljem ne uspe podati niti naslovne vsebine. Poleg tega predavatelji na seminarju ne znajo odgovarjati na najosnovnejša vprašanja, kaj šele svetovati pri reševanju žgočih problemov, ki jih je v šolah čedalje več," pravijo učitelji, ki

so se v zvezi s tem problemom pred dnevi obrnili na nas. Poleg tega jih moti, da imajo med predavanjem občutek, da je seminar namenjen samo ustrahovanju učiteljev. "Jasno nam dajo vedeti, da nimamo nobenih možnosti za učinkovito vzgojo otrok, ker sistem pretirano podpira le svoboščine učencev, medtem ko so učitelji povsem nemočni pred terorjem šolskih inšpektorjev, nekritičnih staršev, ne vzgojenih otrok in ustrahovanih ravnateljev. Poleg vsega predavatelji med seminarjem delajo reklamo za časopis Podjetnik (izdaja ga podjet-

je Podjetnik, d. o. o., katerega ustanovitelj in lastnika sta direktor Jože Vilfan in časopisno-založniška hiša Delo Revije; op. A. K.), kar seminar dela še bolj neprofesionalen."

Če vse to drži, slednje pa lahko seveda potrdijo samo učitelji, ki so se omenjenega seminarja udeležili, lahko ugotovimo, da gre pri vsem skupaj še za en primer, ko na račun šolskega sistema nekdo lepo zasluži, medtem ko problemi, ki tarejo slovenske učitelje in tudi učence, ostajajo. To pa ni "uspešna" šolska reforma, s katero se že nekaj let hvali LDS.

Aleš Kocjan

Nova predvolilna podoba LDS

Gospodarski del vladnega programa je nedvomno eden pomembnejših. Če natančno vemo, kaj moramo narediti, in če to potem tudi udejanjamo, so uspehi neizbežni. Dogodki zadnjih štirih let vladajoče koalicije pa žal kažejo, da je bil program zadovoljivo zastav-

ga ga zatira, spodujanje podjetništva obstaja le na papirju. Namesto spodbud so podjetniki deležni nejasnih in nepreglednih davčnih postopkov. O nelikvidnosti, kjer je najslabši plačnik država, pa niti ne kaže izgubljati besed. Plače, pa naj Rop govori, kar hoče, so

LDS skuša z novimi obrazy prikriti tisto, česar ni izpolnila. V resnici gre za veliko zavajanje.

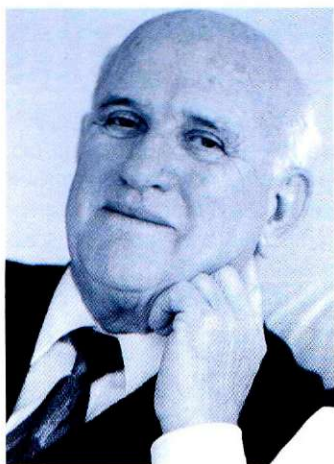
ljen, le izpeljava je bila nična. Skratka, obljub pred zadnjimi državnoborskiimi volitvami je bilo veliko, le da se od njih ne da živeti.

Ker se tega zavedajo tudi v LDS, so pretekli teden na veliki zvon obesili informacijo, da sta gospodarski del programa ta čas največje vladne stranke napisala dva sveža obraza. Mateja Lahovnika, nekajmesečnega ministra za gospodarstvo, so imenovali celo čudežni deček, s čarobno palico pa je pomahal tudi Martin Milan Cvikl, novi minister brez listnice, pristojen za evropske zadeve. Oba

med najbolj obdavčenimi na svetu. Dodana vrednost je nizka, pokojninski sistem takšnega tempa ne bo več dolgo zdržal. Skrb zbujačo je tudi neizpeljana zdravstvena reforma. Poudariti moramo, da ugotovitve pravzaprav niti niso naše, da ne bi bili deležni preveč kritik. Znani slovenski podjetnik Matjaž Gantar, ki zadeve zelo dobro pozna, je namreč v pogovoru za poslovni mesečnik dejal: "Mislim, da se peljemo direktno proti prepadu in da se nikomur ne zdi potrebno, da bi stopil na zavoro." Dovolj zgovorno, bi rekli. Kljub temu pa se postavlja vprašanje, ali bodo Slovenci in Slovenke čez slab mesec ugotovili, da jim Anton Rop s sodelavci prodaja le tisto, kar si želijo slišati. Dlje od tega Ropove besede tako ali tako ne sežejo. Vse so obljube, njemu in njegovim "čudežnim dečkom" se namreč dobro godi. Kaj pa nam, navadnim državljanom?

naj bi bila komaj vstopila v LDS in oba naj bi bila vodstvo že prepričala, da bo njun program v naslednjih štirih letih naredil čudeže. Anton Rop in Gregor Golobič srčno upata, da bo Lahovnikovi in Cviklovi čudežni paličici nasedla tudi večina volilcev. Nova obraza naj bi namreč prikrla vse tisto, kar je v Sloveniji na gospodarskem področju narobe. Tega pa je veliko. Spomnimo samo na nekatere zadeve. Čeprav je LDS leta 2000 obljubljala, da se bo država kot lastnica umaknila iz večjega dela podjetij, tega ni storila. Podjetništvo naj bi odprla, namesto te-

Vida Kocjan

Dr. Janez Jerovšek

RTV Slovenija se je z vidika upravljanja in vodenja polastila vladna koalicija, v prvi vrsti združena lista in liberalni demokrati. RTV je zamišljena in tudi formalno postavljena kot last vseh Slovencev, zato mora delovati v interesu vseh Slovencev.

Pri tem se zavedamo, da Slovenija kot vse moderne družbe ne predstavljamo vrednostno in interesno homogene družbe, temveč smo stratificirani po socialnem, političnem, interesnem, vrednostnem in izobrazbenem kriteriju.

Zakon o RTV je bil zamišljen tako, da bi v svetu RTV kot organu upravljanja dominirala civilna družba. Problem je ta, da Slovenija, ko je izšla iz totalitarnega sistema, civilne družbe praktično ni imela. Kolikor pa se je v majhnih zametkih formirala v času pred propadom socializma, je bila označena kot opozicija.

Z nastankom demokratičnega političnega pluralizma civilna družba ni imela nobene tradicije. Ko pa je postopoma nastajala, je formalne institucije niso vzele resno, vladajoče stranke pa so v njej videle neko motnjo. Namesto da bi demo-

Potreben je nov zakon

kratične institucije pomagale pri nastajanju civilne družbe, so jo ignorirale. Pri tem so posebno vlogo igrali vladajoči mediji, ki so predstavnike civilne družbe smesili kot frustrirane neuspešne. V uredniški politiki so se v medijih držali načela, da njihovih stališč ne objavljajo. Značilen je nedavni primer, ko je več kot deset civilnih združenj prišlo do enotnega stališča o Triglavskem narodnem parku. To svoje strokovno podprto stališče so poslala vsem slovenskim medijem, vendar ga je objavil samo tednik Demokracija.

Skratka, civilna družba v Sloveniji je slabotna in njeno delovanje v veliki meri onemogočeno. To so razlogi, da svet RTV kot najvišji organ upravljanja ne more biti dominantno sestavljen po kriterijih civilne družbe. Obstoječi svet RTV je bil sicer formano tako imenovan, vendar sta se ga zaradi razmer, kakršne veljajo v Sloveniji, polastili vladajoči stranke, ki dominirata tudi v vseh drugih družbenih podsistemi. S tem je svet RTV dobil balkansko komunistično obliko, ker se na zunaj formalno predstavlja kot organ civilne družbe, vse pomembne odločitve, ki jih sprejema, pa ga kažejo kot organ dveh vladajočih strank. Opozicija, ki v Sloveniji šteje okoli 40 odstotkov prebivalstva, je iz sveta RTV praktično izgnana. Eden zadnjih njenih članov, pisatelj in Demosov predsednik sveta RTV Rudi Šeligo, je ta svet, ki se je izkazal kot organ kontinuitete, demonstrativno zapustil. Katoliška cerkev, ki edina predstavlja močno civilno družbo, ki je niti socializem ni mogel uničiti, v svetu RTV Slovenija ni zastopana.

Da svet RTV ne bi bil neka skrivalnica za navidezno civilno družbo in da ne bi imel več možnosti, da se na zunaj predstavlja kot organ pluralistično sestavljene in organizirane slovenske družbe, je potrebna takšna sestava, ki bo povsem pregledna. Ker Slovenija nima močne civilne družbe, naj bo svet RTV dominantno sestavljen po političnem kriteriju in po kri-

teriju civilne družbe kot njegovem dopolnilu. To pomeni, da pridejo v svet RTV samo tisti predstavniki civilne družbe, ki so danes in v preteklosti dokazali svojo vitalnost in družbeno pomembnost. In ti predstavniki ne morejo prihajati v svet RTV kot nekakšni socialistični delegati, temveč samo kot neposredno izvoljeni.

Pri tem vnaprej zavračamo vsako kritiko, češ da nacionalne RTV v Zahodni Evropi v čedalje večjem proporciju upravljajo in vodijo različni predstavniki civilnih družb in da tako postopoma opuščajo politični kriterij. Slovenija tega razvoja od političnega kriterija k civilnemu ni naredila, kriterij civilne družbe pa je v primeru RTV Slovenija balkansko – to je nepregledno – zamenjala s političnim kriterijem.

Da svet RTV ne bi bil neka skrivalnica za navidezno civilno družbo in da ne bi imel več možnosti, da se na zunaj predstavlja kot organ pluralistično sestavljene in organizirane slovenske družbe, je potrebna takšna sestava sveta RTV Slovenija, ki bo povsem pregledna.

Politični kriterij naj bi pomenil, da so za upravljanje in tudi za vodenje RTV ljudje izvoljeni predvsem na podlagi volilnih izidov. Tako blok vladajočih strank, ki dobi na volitvah na primer 60 odstotkov glasov, dobi od kvote, ki je določena za stranke, v svet RTV 60 odstotkov svojih predstavnikov in prav toliko v vodilne organe. Opoziciji ni odvzeta moč – tako kot se je zgodilo v okviru obstoječega zakona, ko so se vladajoče stranke polastile skoraj vseh položajev – temveč ji ostane 40 odstotkov položajev v svetu RTV in tudi 40 odstotkov položajev v vodstvu. S tem je doseženo določeno demokratično ravnotežje moči in pri vsakih naslednjih volitvah se to razmerje lahko spremeni. Pravila igre so postavljena vnaprej in so jasna. Sprenevedanje ni mogoče.

S tem je določen tudi socialni položaj novinarjev. Novinarji imajo svojo vrednostno in politično orientacijo, ki je ob volitvah ni treba menjati. Premiki v svetu RTV in v vo-

denju bi nastali po volitvah v parlament. Nihče pri tem ne izgubi službe, zamenjajo se tisti položaji, ki so politično izpostavljeni in ni treba privariti njihove izpostavljenosti in se delati civilne družbe, ko le-ta to ni. Čim bolj je novinarsko delo profesionalno, tem manj je politično in tem bolj je statusno zanesljivo.

Pomanjkljivost obstoječega zakona je tudi ta, da ima hierarhijo prelomljeno, kar pomeni, da oblasti ni mogoče izvajati od vrha navzdol. Ta prelomljenost je izvedena na ta način, da je generalni direktor ostal brez potrebnih pooblastil. Praktično je spremenjen v finančnega direktorja. Vsak njegov poseg na področje, ki je politično najbolj občutljivo – kot je informativna dejavnost –, je označen kot nelegitimen

poseg, češ da za to nima pooblastil. To pomeni, da direktor, ki v vsaki organizaciji predstavlja koncentracijo moči, ne more posegati v svojo temeljno, proizvodnjo dejavnost. Za RTV je proizvodnja vendar program. In generalni direktor na to področje po obstoječem zakonu vsebinsko ne sme posegati. Če je bila to intencija obstoječega zakona, potem je v ozadju politični namen ustvariti tako strukturo, ki je v bistvu anarhična in omogoča vladajočim strukturam poseg v informativni program na katerikoli točki prelomljene hierarhične strukture. Za take posege pa je potrebna struktura, v kateri ni mogoča lokacija odgovornosti. Tako generalni direktor nima kompetenc, da bi posegal v vsebino programa, to je v proizvodnjo, je pa finančno odgovoren za njegovo izvajanje. Dokler te stvari ne bodo rešene, kot vsaka organizacijska struktura zahteva, tako dolgo se bo RTV Slovenija otepala z milijardnimi izgubami.

Volilna kampanja se je začela

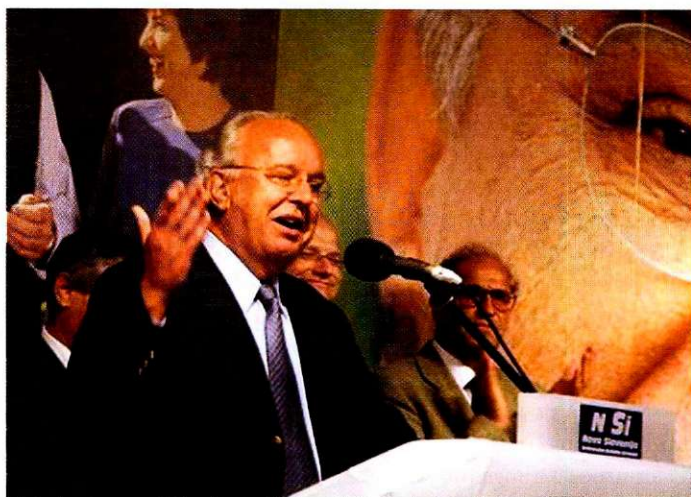
V petek, 3. septembra, se je uradno začela volilna kampanja.

Na letošnjih volitvah bodo, kot kaže, kandidirale vse sedanje parlamentarne stranke, za poslanske stolčke pa se bo potegovalo tudi nekaj zunajparlamentarnih, ki se bodo morale precej potruditi, da bodo prestopile 4-odstotni prag za vstop v parlament. Kot v preteklosti bo tudi letošnje volilno obdobje minilo v znamenju volilnih kampanj, ki si jih bodo izbrale stranke. Cilj vseh je prav gotovo prepričati kar največ volivk in volivcev, da so najboljši in vredni zaupanja. Pravo volilno bitko lahko pričakujemo zadnjih 14 dni pred volitvami, ko bodo stranke dale od sebe vse, kar zmorejo, kajti letošnja tekma bo vse prej kot lahka, še posebej če upoštevamo podatek, da imamo v Sloveniji velik delež neopredeljenih volivcev, ki jih bo treba prepričati, naj gredo na volišča in naj volijo. Sicer pa nas na čas volilne kampanje spominjajo že prvi plakati političnih strank in njihovih kandidatov. Pričakujemo lahko tudi pravi naval televizijskih in radijskih

spotov (med televizijskimi letos ne bo spota SDS, saj se je stranka odločila, da bo denar, ki bi ga porabila za spot, nakazala družinam, prizadetim v naravnih nesrečah). Prav tako se bodo vrstili predvolilni shodi po vsej Sloveniji. Minuli konec tedna so se na slavnostni konvenciji v Sevnici zbrali kandidati Slovenske ljudske stranke (SLS), vod-

stvo stranke, člani in mnogi simpatizerji. Stranka upa na uspeh, ki naj bi bil vsekakor večji kot na evropskih volitvah, ko je SLS ostala brez sedeža v evropskem parlamentu. Na prvi predvolilni prireditvi so se v Ajdovščini zbrali tudi kandidati, člani in simpatizerji Nove Slovenije (NSi). Poleg bogatega zabavnega programa je navzoče nagovo-

ril predsednik stranke Andrej Bajuk in dejal, da je čas, da pride do sprememb, da Slovenija zamenja smer, da ustvari okolje, v katerem bo imel vsak svoje dostojanstvo in v katerem bo veljalo spoštovanje med ljudmi. V NSi napovedujejo, da bodo podobne konvencije, kot je bila v Ajdovščini, priredili v raznih krajih po vsej Sloveniji. No, po raznih krajih v Sloveniji pa bodo volivce in volivke nagovarjali tudi slovenski demokrati. Poseben volilni avtobus se bo popeljal do volilnih okrajev, v katerih bodo kandidirali posamezni kandidati, prav tako pa bodo v vseh enajstih volilnih enotah imeli posebne tiskovne konference, na katerih bodo predstavljali vse svoje kandidate. V predvolilnem času bo imel svojo 4. javno tribuno tudi Zbor za republiko, katerega člani niso povsem zadovoljni s stanjem v Sloveniji. Javna tribuna bo v soboto, 25. septembra, na Kongresnem trgu v Ljubljani. Na njej naj bi govorili Janez Janša, Andrej Bajuk, Janez Podobnik, Lojze Peterle, Ivan Oman, Barbara Brezigar in še nekateri ugledni člani zbora. **M. P.**

Stranke se zavedajo, da vsak glas šteje, zato je v teh dneh njihova dejavnost izredno obsežna. Na sliki predsednik NSi Andrej Bajuk v Ajdovščini.

Petnajstletnica SSK na Dragi pri Občinah

Svetovni slovenski kongres (SSK) je na letošnji Dragi na Opčinah praznoval svojo 15. obletnico ustanovitve.

Uvodoma je nastopil Viktor Blažič, eden od pobudnikov in ustanoviteljev SSK. Dejal je, da je zamisel za SSK nastala v stiski, ko smo morali Slovenci razmišljati, kako iz situacije, v kateri smo bili. Nad nami je visel Damoklejev meč okupacije. Zato se je med udeleženci Drage na Opčinah zbrala, kot je dejal, "pisana družba": France Bučar, France Habjan, Zdenko Koštomaj, Bojan Brezigar, Vlado Habjan, Karl Cepl in on, sestava torej, ki je "predstavljala vse tri Slovenije" – zdamsko, zamejsko in matično. Prvi pogovori so pokazali, da je narodna sprava mogoča, saj so se začeli pogovarjati tudi tisti, ki so se včasih streljali med seboj. Pomemben dejavnik je bil tudi ta, da bi se prek ustanove SSK poleg ideoloških zmanjšale tudi geografske razdalje.

Blažič je orisal naključnost in dramatičnost, v kateri je potekal ustanovni kongres (junija 1991), saj je potekal (v

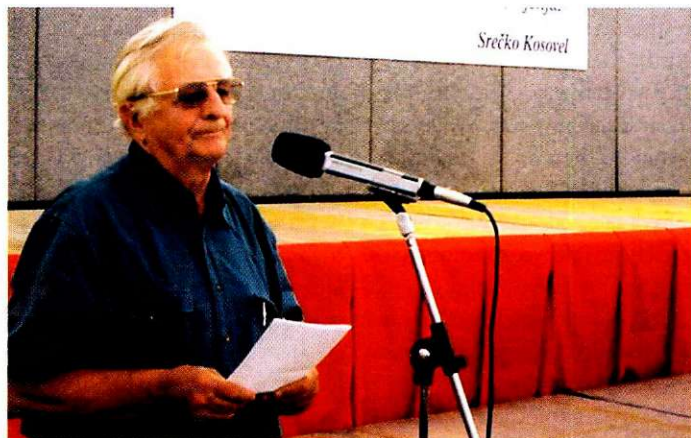
ljubljskem Cankarjevem domu) prav v času, ko je bila Slovenija napadena. Toda SSK so spremljale številne ovire. Po eni strani so vanj sprejeli vsakogar, ki je to želel, tako med drugim takšne, ki so bili "vanj poslani" s čisto določenimi nameni. Po njegovo izvirna ideja SSK o narodni spravi ni uspela. Prišlo je do intrig v vodstvu Slovenske konference, zaradi česar se je emigracija umaknila. Zaradi tega je Slovenska kon-

ferenca ostala odvisna od milosti vlade. Na koncu se je Blažič zavzel, da bi SSK kljub težavam vendar delal naprej po svojem programu. Slavnostni govornik je bil zgodovinar dr. Stane Granda, ki je orisal zgodovino porajanja ideje in ustanavljanja SSK. Med drugim je dejal, da je za prvim predsednikom Bojanom Brezigarjem prevzel vodenje SSK dr. Jože Bernik, za njim pa dr. Boris Pleskovič, vsak po dva triletna mandata. "Ne-

kajletne težave v delovanju zaradi neurejenih razmerij med osrednjim vodstvom in Slovensko konferenco sta uredila Danijel Starman in Franci Feltrin."

Na koncu je dr. Granda dejal: "Z nastankom samostojne slovenske države, ki ni tisto, kar smo pričakovali njeni državljani in naši rojaki po svetu, upanje pa še vedno ostaja, se je velik del energije, vložene v nastanek SSK, izpraznil. Od šestih programskih točk, sprejetih na zasedanju v Ljubljani leta 1991, so še vedno aktualne štiri: prizadevanje za ohranjanje slovenstva, sprava, vzpodbujanje vzajemne pomoči med Slovenci ter vzpodbujanje kulturnih, gospodarskih, znanstvenih in drugih vezi za vsestranski dvig slovenskega občestva."

Na slavnostni prireditvi so nekaj besed izrekli tudi Bojan Brezigar, prvi predsednik SSK, ki je navedel nekaj spominskih utrinkov na pripravljani odbor, dr. Jože Bernik, njegov naslednik, ki je pozval vse, da podprejo delo SSK, pozdravni nagovor pa je poslal tudi dr. Boris Pleskovič, sedanjí predsednik, prebral pa ga je mag. Stanislav Raščan, predsednik Slovenske konference SSK. **V. M.**

Viktor Blažič je na slavnostni prireditvi ob 15. obletnici ustanovitve Svetovnega slovenskega kongresa orisal dramatične okoliščine ustanavljanja kongresa.

Lahkotnost vladanja

V državnem zboru smo pretekli teden doživeli še en ustavni puč. Tako kot v prejšnjih primerih si ga je v primeru izbranih privoščila vladna koalicija, ki je gladko zavrnila zahtevo za razpis predhodnega referenduma o t.i.sistemskem zakonu o izbranih. Čeprav se je, potem ko je državni zbor pred avgustovskimi počitnicami napovedal, da je končal zasedanja v tem mandatu (pozneje se je izkazalo, da zasedanje ni bilo zadnje), zdelo, da je zgodba z izbranimi za ta mandat končana, se je izkazalo, da ni tako. V koaliciji Slovenija so se odločili, da izbrane znova uvrstijo na dnevni red slovenske politike kot odgovor na izjave notranjega ministra Rada Bohinca na tiskovni konferenci, na kateri je zavračal očitke koalicije Slovenija, zapisane v interpelaciji, češ da opozicija izbranih ni uvrstila v interpelacijo, ker je ministrstvo na tem področju delalo dobro. V koaliciji Slovenija so tako že naslednji dan napovedali, da bodo, če si to Bohinc že želi, v interpelaciji izbranim posvetili večjo pozornost. Najprej so v državnem zboru vložili predlog za začetek postopka za dopolnitev ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti RS z osnutkom ustavnega zakona, nato pa še zahtevo za razpis referenduma o t. i. sistemskem zakonu o izbranih.

Iskanje dlake v jajcu

Ker mora državni zbor zahtevo obravnavati v določenem roku, je bila zahteva uvrščena na isto izredno sejo kot interpelacija zoper delo vlade, ki jo je prav tako zahtevala koalicija Slovenija, a bila tako kot interpelacija na seji zavržena. Da bo do tega prišlo, je bilo mogoče predvidevati takoj potem, ko sta parlamentarni odbor za notranjo politiko (v njem imajo večino poslanci vladne koalicije) in parlamentarna zakonodajno-pravna služba presodila, da je zahteva nedopustna, ker naj bi zavlačevala uresničitev odločbe ustavnega sodišča. Referendumsko vprašanje naj bi bilo po ugotovitvah pravne službe sicer postavljeno jasno in v skladu z zakonom o referendumu in ljudski iniciativi, vendar pa naj bi bil del obrazložitve pravno problematičen, ker naj bi netočno navajal pravna dejstva oziroma netočno povzemal poslovniki državnega zbora. Slednje je bilo seveda ob dejstvu, da pravna služba na jasnost vprašanja ni imela pripomb (njena naloga je namreč samo presoja o tem, ali je vprašanje jasno ali ne), izgovor in priprava za to, da bi poslanci lahko pozneje zahtevo za referendum zavrnili. Tako se je v nadaljevanju vse vrtele okoli mnenja, ki ga je podala pravna služba. Poslanci koalicije so trdili, da načelo, ki ga je v eni izmed svojih odločb zapisalo ustavno sodišče, da poslanci lahko zavrnejo pobudo za referendum, če menijo, da gre za zavlačevanje postopka (slednje je menila tudi pravna služba), velja tudi za zahtevo za referendum (pobuda in zahteva nista eno in isto), poslanci opozicije pa so menili, da slednje za zahtevo ne drži in da se mora državni zbor v tem primeru držati zakona o referendumu in ljudski iniciativi (slednji pravi, da mora državni zbor referendum razpisati, če tako zahteva tretjina poslancev). Ker imajo vladni poslanci seveda večino in ker je bilo že pred glasovanjem jasno, da bo zahteva za sklic referenduma zavrnjena, so poslanci SDS, NSi, SLS in SNS napovedali obstrukcijo glasovanja, samo ravnanje vladnih poslancev pa pospremili z naslednjimi komentarji. Janez Janša ga je označil kot ustavni udar brez pravne podlage, saj bi moral po njegovem mnenju državni zbor razpisati referendum, če ga zahteva tretjina poslancev. Tudi Janez Drobnič iz NSi se je strinjal, da je ravnanje državnega zbora neustavno, Franci Rokavec iz SLS in Sašo Peče iz SNS pa sta poudarila, da bi bilo mogoče vprašanje izbranih ustrezno rešiti le z ustavnim zakonom.

Ustavni puč – tretjič

Seveda je ob vsej pravni in politični zmedbi, ki vlada okoli vprašanja, težko reči, katera stran ima tokrat prav, a zdi se, da so v vladi koaliciji ustrelili mimo. Glede na to, da se ustavno sodišče v nobeni od svojih odločb še ni izreklo o tem, ali lahko državni zbor zavrne zahtevo za referendum, če meni, da gre za zavlačevanje uresničitve ustavne odločbe, bi bilo verjetno še najbolj logično, če bi poslanci referendum razpisali, nato pa bi to svojo odločitev poslali v presojo ustavnemu sodišču. Prav slednjega pa so se očitno zbal v vladni koaliciji. Če bi namreč ustavno sodišče odločilo, da odločitev državnega zbora o razpisu referenduma ni bila v neskladju z ustavo, potem bi imeli skupaj z državnoborskiimi volitvami še referendumsko glasovanje o zakonu o izbranih. In ker so izbrani problem, ki levici jemlje politične točke, bi se lahko zgodilo, da bi levica volitve tudi po zaslugi referenduma izgubila. Glede na to je bila torej odločitev vladne koalicije, da v državnem zboru izvede še en ustavni puč, razumljiva. Problem pri tem je le, da se tokrat zaradi njega – v skladu z ugotovitvijo Franceta Cukjatića, da je prvič težko, drugič laže, tretjič pa vse skupaj postane rutina – nihče več ni pretirano razburjal. Lahkotnost vladanja LDS postaja že zastrašujoča.

Aleš Kocjan

Vladna večina je gladko zavrnila zahtevo za razpis referenduma o sistemskem zakonu o izbranih. Na sliki predstavniki LDS v Cankarjevem domu.

V državnem zboru smo doživeli še en zakonodajni puč, zaradi katerega se v skladu z ugotovitvijo Franceta Cukjatića, da je prvič težko, drugič laže, tretjič pa vse skupaj postane rutina, nihče več ni pretirano razburjal.

Liberalna demokracija Slovenije, ta čas še vedno največja in najmočnejša vladna stranka, je sklenila po desetih letih obstoja polepšati svojo zunanjo podobo. Ob tem je predstavila tudi nov program z naslovom Skupaj spreminjamo Slovenijo.

Omenjena sprememba, ki se je zgodila z nedavnim programskim kongresom 2. septembra v Cankarjevem domu v Ljubljani oziroma v na pol prazni Gallusovi dvorani (kongresu je sledila še konvencija), je tako nekakšen uvod v novo etapo tranzicije, ki se je začela z vstopom

Programski kongres LDS v Cankarjevem domu

predstavila SDS oz. njen strokovni svet. Zanimivo pa je, da program ni urejen po ministrskih resorjih, temveč je tematsko precej zdesetkan. Začne se s "krepitvijo konkurenčnosti gospodarstva in narodnogospodarske politike za preboj med najboljše v Evropski uniji", nadaljuje s področjem šolstva, znanosti in informacijske družbe, politiko socialne vključenosti (vključno z zdravstvom) in kulturno politiko. Največji del programa je namenjen trajnostnemu razvoju, kamor sodijo regionalna politika, okolje in prostor, stanovanjska politika, energetika, promet in kmetijstvo. Sledi poglavje o učinkoviti državi in močni civilni družbi, program pa se kon-

Ropova nova oblačila

Slovenije v Evropsko unijo in Nato ter jo je na poseben način zaznamoval izid evropskih volitev, ki je podrl mit o nepremagljivosti LDS. Zdi se, da se LDS svoje ranljivosti zaveda veliko bolj kot leta 2000, ko je Drnovšek s prepisanim geslom Slovenija gre naprej popeljal svojo stranko v veliko zmago. Kot smo že poročali, se je Rop kot predsednik vlade in stranke izkazal za manj fleksibilnega politika kot Drnovšek, je pa zato veliko bolj ideološko ustrezen za reinkarnirano partijo, zbrano v zvezi borcev in Forumu 21.

V novi preobleki

LDS je tako prvič po letu 1994, ko so se združile Liberalnodemokratska stranka (naslednica ZSMS-Liberalne stranke), Zeleni-ekološko socialna stranka, Socialistična stranka

Slovenije (naslednica SZDL) in velik del Demokratske stranke (ena od naslednic propadle Slovenske demokratske zveze, pomembne članice koalicije Demos), predstavila novo grafično podobo, ki jo zaznamuje tako kot sorodni stranki ZLSD in DeSUS značilna modra barva kot nekakšna antiteza "rdečim časom". Pri tem izstopa kot simbol svetlozelena peterokraka zvezda z nekoliko prisekanimi kraki, ki je ob napisu LDS levo zgoraj (neke vrste paradija na volilno geslo ZLSD iz leta 1992). Sporočilno je tudi tokratno geslo Skupaj spreminjamo Slovenijo. Največji paradoks novega volilnega programa pa je seveda v tem, da ga LDS ne more predstaviti kot alternativnega, saj bi morala v tem primeru pljuniti v lastno skledo in se posuti s pepelom,

prav tako pa ne more vztrajati pri popolni kontinuiteti programa s svojo dosedanja politiko, saj bi to pomenilo nazadovanje. Nič čudnega torej, da je bila na programskem kongresu v času, ko so posamezni vidnejši člani LDS predstavljali svoj program za prihodnost (na primer aktualni minister za zdravje Dušan Keber), skoraj polovica delegatov (med njimi evropski poslanec Jelko Kacin) v predverju Cankarjevega doma. Predstavo v Cankarjevem domu je med drugim "začnil" ideolog LDS dr. Slavoj Žižek, ki je ob oglašanju iz Argentine postregel s svojim "vulgoliberalnim" humorjem na račun opozicije.

Nobeno presenečenje ni, da je sam program, zbran na 103 straneh, na prvi pogled močno podoben programu, ki ga je že pred nekaj tedni

ča s poglavjem o evropskih in mednarodnih horizontih Slovenije.

Ujetniki preteklosti

Kljub neprestanemu poudarjanju usmeritve LDS v prihodnost pa delovanje nekaterih najvidnejših predstavnikov omenjene stranke kaže, da je prepad med teorijo in prakso še vedno velik. Tako je bil Anton Rop na primer glavni pokrovitelj nedeljske proslave ob 60. obletnici partizanskega letališča Nadlesk blizu Starega trga pri Ložu, kjer se je znova odvrtel že videni scenarij značilne borčevske ikonografije z rdečimi zvezdami, srpi in kladivi, manjkala pa ni niti slovenska zastava z rdečo zvezdo ter petje dveh pesmi, katerih avtor je zloglasni Mitja Ribičič (Počiva jezero v tihoti, Na oknu glej obrazek bled). Osrednje prizorišče so poleg

Predsednik vlade Anton Rop (na sliki na partizanski proslavi pri Nadlesku blizu Starega trga pri Ložu) s svojimi številnimi nastopi na borčevskih zborovanjih dokazuje, da je častilec starih vrednot.

Janez Stanovnik je pozval ljudi, naj gredo na volitve in spodbudijo k udeležbi na volitvah "vse, kar leze in gre", ter naj volijo "levosredinsko opcijo".

slovenske krasile tudi francoska, britanska, ameriška, ruska (zastave Sovjetske zveze si očitno niso upali izobesiti) in evropska zastava, rdeča nit omenjenega borčevskega srečanja pa je bila v tem, kako zgledno so sodelovali zahodni zavezniki s Titovimi partizani, posledica tega sodelovanja pa naj bi bilo letališče v Nadlesku. Sodelovanje zaveznikov s partizani je v svojem dolgem, zelo čustvenem, demagoškem in populističnem govoru (ki je skoraj spominjal na Hitlerjeve nastope) orisal predsednik osrednje borčevske organizacije Janez Stanovnik, ki je pred nedavnim obiskal tako DeSUS kot ZLSD in obljubil, da bo zveza borcev podprla tranzicijsko levico. Tudi na proslavi je pozival, naj ljudje gredo na volitve in spodbudijo k udeležbi na volitvah "vse, kar leze in gre", ter naj volijo "levosredinsko opcijo". Omenjeno proslavo je za svoj predvolilni nastop izkoristil tudi predsednik vlade Rop, temu primeren pa je bil tudi nastop predsednika Svetovne zveze veteranov Abdula Hamida Ibrahima, ki je v svojem (napisanem) govoru hvalil predvsem slovensko vladno in njenega predsednika, s čimer je vzbudil sum, da so mu govor napisali kar v kabinetu predsednika vlade.

Že sama navzočnost predsednika vlade na omenjeni proslavi, ki se je nanašala na 60. obletnico sodelovanja partizanov z zavezniki (dejansko pa to sodelovanje ni bilo preveč čisto, saj so komunisti med drugim sestrelili zavezniška letala, po vojni zapirali "anglofile", vseskozi prisegali na antiimperializem in načrtovali celo boj proti Angležem, če bi se izkrcali v Dalmaciji), nakazuje, da je Rop tako rekoč ujetnik preteklosti. To je pokazal

že nekajkrat, saj podobno kot njegov politični mentor Milan Kučan obiskuje partizanske proslave, na katerih še vedno poveljujejo mit o NOB in obujajo sovraštvo do "reakcionarjev", tistih torej, ki opozarjajo na izrabo boja proti okupatorju za boljševiško revolucijo. Tako Ropov nastop kot tudi nastop Stanovnika in Ibrahima pa nakazuje, da je vladajoča nomenklatura v veliki stiski in da se zelo dobro zaveda, da jesenske volitve niso avtomatsko dobljene, kar v zadnjem času povzroča izredno veliko nervoze, temu primerni pa so tudi izbruh nestrpnosti s strani predstavnikov vladajočih strank in borčevske organizacije. Videti je, da jim lagodnega življenja pred volitvami ne more zagotoviti niti aktiven član Foruma 21 dr. Niko Toš, ki sicer z raziskavami Politbarometra dokazuje, da se LDS ni treba bati neuspeha na volitvah, saj naj bi bila njena prednost pred SDS dovolj velika za spodobno zmago, čeravno ne tako sanjsko kot leta 2000, ko je LDS zmagala v velikem slogu. Izidi javnomnenjskih anket so si en mesec pred volitvami (Politbarometer, Nisamedia) presenetljivo podobni, saj vsi (razen Magove ankete) kažejo na to, da "podpora vladi Antona Ropa narašča", ker naj bi bil Janša z nesmiselno interpelacijo zoper vladno zapravl vse adute. Toda podobne izide smo v anketah lahko brali že pred štirimi leti in bilo bi nenavadno, da bi bil izid na volitvah takšen, kot da se v štirih letih ne bi zgodilo prav nič.

Ustava na grmadi

Med posebej žgoča vprašanja vladavine LDS sodi tudi njen odnos do

Partizansko-revolucionarna retorika

Politična zloraba proslave ob 60. obletnici sodelovanja partizanov z zavezniki 5. septembra v Nadlesku

Tone Rop, predsednik vlade RS:

"... Slovenska narodnoosvobodilna borba, narodnoosvobodilna vojska je bila del zavezniške koalicije, koalicije, ki se je borila za bolj pravično življenje, za svobodo, za demokratično Evropo in to je zgodovinsko dejstvo, ki ga nikoli ne bomo pozabili. Slovenska narodnoosvobodilna vojska je s svojim prizadevanjem, s svojim žrtvovanjem, z vsem, kar je storila tekom narodnoosvobodilne borbe, še kako ustvarila tudi temelj demokratične in svobodne Slovenije in tudi to je dejstvo. Naj ob tej priliki vendarle poudarim, da vsi tisti, ki nam razlagajo o vrednotah in patriotizmu, verjetno ne vedo dobro, kaj je patriotizem, kajti patriotizem ni to, da zanikaš zgodovinska dejstva, patriotizem ni to, da govoriš proti dosežkom državljanek in državljanov Slovenije, patriotizem je to, da si ponosen na Slovenijo. In mi imamo veliko razlogov, da smo ponosni na Slovenijo, veliko tega smo storili v Sloveniji. Razvili smo Slovenijo, gospodarsko napredovali, naredili smo pomembne demokratične politične premike naprej in si ustvarili vse možnosti za to, da smo ena najbolj uspešnih držav v Evropski uniji. In zato celotni Sloveniji s tega mesta sporočam: takšno Slovenijo, demokratično, svobodno, odprto, bomo ohranili naprej in zato bomo zmagali na naslednjih volitvah!"

Janez Stanovnik, predsednik ZZB NOB Slovenije:

"... Šef opozicije, ki žal nima kontrole nad lastnim jezikom, je pa nedavno v intervjuju besedo za besedo izrazil med drugim o vodstvu partizanske organizacije. Pravi besedo za besedo sledeče: 'Ta organizacija je v rokah starih boljševikov s krvavimi rokami in njihovih tesnih sodelavcev.' Tu me imate s krvavimi rokami! /.../ Zaradi tega dovolite, ko sem prekoril vsako mejo, da vas na koncu opozorim: tretjega oktobra boste šli na državljansko dolžnost volitev! Ne samo pojdite vi, ampak poskrbite za to, da bo vse, kar leze in gre, šlo na volitve in da bodo volili proti lažnikom, obrekovalcem in tistim, ki sramotijo naš narod, da bodo volili za levosredinsko opcijo za nadaljevanje politike, kakršno vodi naš predsednik vlade!"

ustave in zakonov. Tako je LDS samo dva dni pred svojim kongresom skupaj z ZL in DeSUS tako rekoč poteptala slovensko ustavo oz. tisti njen del, ki govori o referendumu, to je 90. člen, ki pravi: "Državni zbor lahko razpiše referendum iz prejšnjega odstavka na svojo pobudo, mora (poudaril G. B.) pa ga razpisati, če to zahteva najmanj tretjina (najmanj 30, op. G. B.) poslancev, državni svet ali štirideset tisoč volilcev." Državni zbor oz. vladajoča večina (LDS, ZL in DeSUS) je namreč s potrditvijo sklepa odbora za notranjo politiko, da se zahteva za razpis referenduma o sistemskem zakonu o izbrisanih zavrne, ustavo "sežgal na grmadi" in državo tako simbolno potisnil nazaj v rdeči vek, ko je bila (komunistična) oblast nad ustavo in zakoni.

Ob vsem tem dogajanju se seveda samo po sebi postavlja vprašanje, koliko časa bo volilno telo še pripravljeno trpeti čedalje hujše nasilje nad usta-

vo in zakoni, ki je že preveč očitno, da bi ga javnost prezrla, tako kot je prezrla ustavni puč, ki se je zgodil leta 2000, ko je prav Potrč predlagal spremembo ustave, s katero se je nomenklatura formalno rešila referenduma o volilnih sistemih in tako v ustavo zabetonirala proporcionalni sistem, ki pa na referendumu ni dobil večine. To je seveda le delček v mozaiku izigravanja zakonov, ki postajajo podobno kot nedolžne otroške žrtve v Seaverni Osetiji talci arogantnega vladanja v ozračju korupcije in klientelizma. Toda nobenega dvoma ni, da je želja po spremembah med ljudmi veliko močnejša kot pred štirimi leti, zato je mogoče pričakovati, da bodo volivci vendarle spregledali "cesarjeva nova oblačila", saj je "cesar", torej LDS, v resnici nag. Prav opozicija pa je tista, ki opozarja na cesarjevo nagoto; vprašanje je le, koliko volivcev bo do volitev slišalo njen glas.

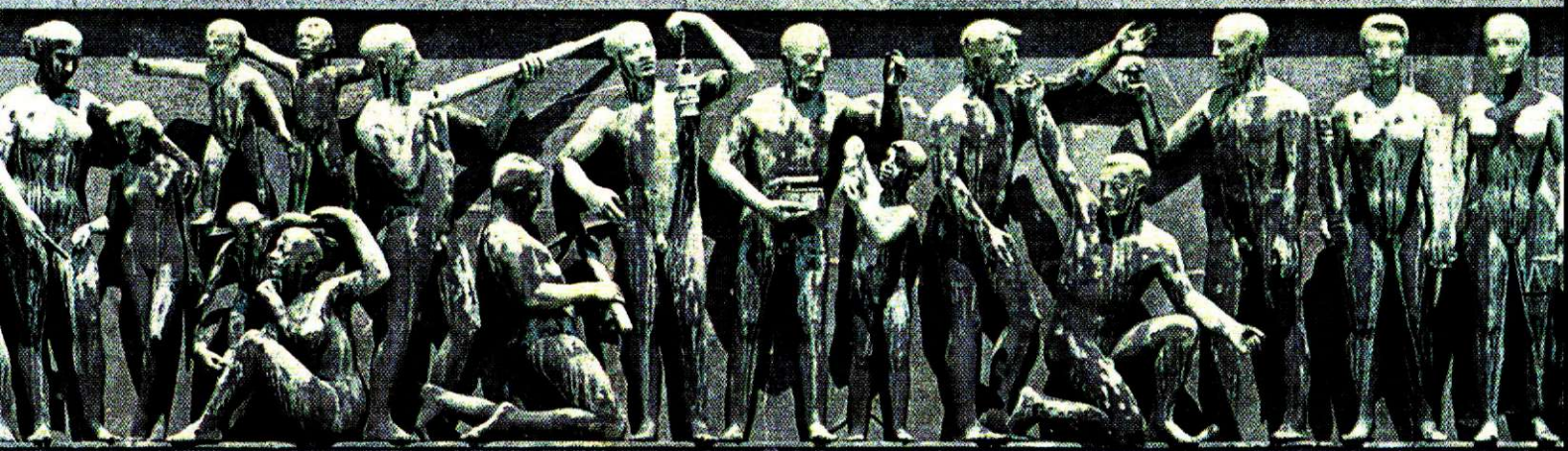
Gaspar Blazic

Miran Potrč, nekdanji predsednik socialistične skupščine, je v posmeh demokratičnim vrednotam postal novi predsednik ustavne komisije.

Kljub Toševim raziskavam, ki napovedujejo zmago tranzicijske leve, v vrstah LDS in njenih satelitov vlada velika nervoza.

Še ena izredna seja?

Kot kaže, imajo nekateri poslanci in poslanke ob izteku mandata še precej volje za delo. Skupina 26 poslancev s prvim podpisanim Janezom Podobnikom iz Slovenske ljudske stranke (SLS) je pri predsedniku državnega zbora Feriju Horvatu vložila zahtevo za sklic izredne seje, v kateri je predlagana ena sama točka dnevnega reda, in sicer predlog novele zakona o odpravi posledic naravnih nesreč.

Naj spomnimo, da je bilo tako predsedniku vlade Tonetu Ropu kot predsedniku državnega zbora Feriju Horvatu že 20. avgusta predlagano, naj bi na izredni seji o interpelaciji zoper vlado obravnavali tudi predlog novele zakona o odpravi posledic naravnih nesreč, vendar vlada te novele ni pripravila in ni vložila v postopek, zato je to storila skupina poslancev, a neuspešno, saj kolegij predsednika državnega zbora obravnave ni omogočil. Prav zato skupina poslancev (SLS, SDS in NSi) zahteva, da se skliče nova izredna seja.

In zakaj je treba spreminjati že obstoječo zakonodajo? Po besedah Janeza Podobnika bi bilo v skladu s predlaganimi spremembami vsem tistim, ki jih je prizadela toča in druge naravne nesreče, mogoče hitreje pomagati, saj bi sprememba zakona pomenila skrajšanje postopkov, ki so sedaj po Podobnikovem prepričanju predolgi. Izpostavil je predvsem predol-

ga postopka izračuna državne pomoči in priprave programa za odpravo posledic škode, saj upravičenci še vedno niso dobili denarja za lansko sušo.

Tudi SNS začela zbirati poslanske podpise

V Slovenski nacionalni stranki so prepričani, da je treba vprašanje izbranih rešiti še pred volitvami, zato so se odločili, da zberejo zadostno število poslanskih podpisov za sklic izredne seje o sistemskem zakonu o izbranih, na kateri naj bi ta zakon zavrnil, saj so nekatere rešitve v zakonu ustavno sporne.

V SNS so prepričani, da je treba sistemski zakon zavreči, saj bi se s tem odprla možnost za nadaljnji zakonodajni postopek. Poleg zavrnitve sistema zakona v SNS predlagajo sprejetje treh sklepov: prepoved izdajanja odločb izbranim, sedaj že izdane odločbe naj postanejo nične, vlada naj pripravi ustavni zakon, ki bo v skladu z referendumom o tehničnem zakonu o izbranih.

Po zadnjih informacijah SNS še ni uspelo zbrati zadostnega števila podpisov poslancev. V SDS so se odločili, da bodo prispevali svoje podpise, če dobijo zagotovilo tudi s strani vlade oziroma vladnih strank, da bodo zakon na seji dejansko zavrgle, vendar vse kaže na to, da tega ne nameravajo narediti. Kakšna je politika vladajočih strank do vprašanja t. i. izbranih, so pokazale na zadnji izredni seji, ko so zavrnilo zahtevo za razpis predhodnega zako-

nodajnega referenduma o sistemskem zakonu. Ogorčena opozicija je prepričana, da je šlo za ustavni udar in da se je oblast dvignila nad zakone, poslovnik in ustavo.

Tyrie izrazil podporo SDS na letošnjih volitvah

Predsednik Slovenske demokratske stranke (SDS) Janez Janša je minuli teden sprejel ministra za gospodarstvo v britanski vladi v senci Andrewa Tyrieja in britanskega veleposlanika Hughja Mortimera. Z obema so se srečali tudi poslanec SDS Dimitrij Rupel, predsednik odbora za finance v strokovnem svetu SDS Domen Zavrl in mednarodna sekretarka Barbara Medved Špilčič. Osrednjo pozornost so namenili oceni notranjepolitične situacije v Sloveniji pred jesenskimi parlamentarnimi volitvami. Tyrieja je zanimalo, kakšni so po ocenah javnomnenjskih raziskav obeti za SDS na oktobrskih volitvah in kateri bodo bistveni poudarki v volilni kampanji. Aktualna notranjepolitična dogajanja v Sloveniji je Tyrieju predstavil Rupel in mu pojasnil razloge za interpelacijo o delu vlade, ki jo je vložila koalicija Slovenija in je bila predmet izredne seje. Poudaril je, da predlagatelji ne nameravajo vložiti nezaupnice vladi, temveč želijo oceniti delo vlade v štiriletnem mandatu in opozoriti na neizpolnjene obljube vladajoče koalicije. Glede napovedi volitev pa je dejal, da SDS pričakuje relativno večino na oktobrs-

kih volitvah, saj po raziskavah javnega mnenja vidno narašča podpora največji opozicijski stranki SDS, medtem kot se vodilni vladajoči LDS bistveno zmanjšuje, predvsem zaradi slabega upravljanja države, korupcije in klientelizma. Janša in Rupel sta izpostavila konstruktivni prispevek opozicijskih strank pri vključevanju Slovenije v Evropsko unijo in Nato, Zavrl pa je britanskemu kolegu predstavil temeljna izhodišča alternativnega programa SDS na področju davčne politike. Ob koncu pogovora je Tyrie v imenu britanske konservativne stranke izrazil podporo predsedniku SDS na letošnjih parlamentarnih volitvah.

Ne prehitro v šolo

Slovenska demokratska mladina (SDM) je pripravila izobraževalni projekt z naslovom Ne prehitro v šolo. Z njim želijo otrokom predstaviti prometno varnost na nekoliko drugačen način. Organizirali bodo delavnice, na katerih bodo sodelovali vsi udeleženci v prometu, ki jim je dovoljeno hiteti po cesti, to so policisti, gasilci in reševalci. Ker pa želijo koristno združiti s prijetnim, bodo otrokom omogočili vožnjo s praviimi karti in jim na ta način vcepiti zavedanje, da se sme dirkati samo na organiziranih dirkališčih in ne po cesti. V projektu, ki bo izpeljan na kartodromu v Kopru v soboto, 11. septembra, bo sodelovalo okoli 125 osnovnošolskih otrok od 5. do 8. razreda oziroma od 6. do 9. razreda iz vse Slovenije.

Mihaela Praprotnik

Letošnji osrednji dogodek na študijskih dnevih Draga 2004 na Opčinah je bil nedeljski nastop Barbare Brezigar. Njen nastop je bil kratek, vendar zelo jase, zaradi česar je na koncu požela dolg aplavz. Najbolje je, da povzamemo nekatere dele njenega nastopa. Začela je z naslednjimi besedami: "Slovenija je trinajst let samostojna država. Do osamosvojitve in prehoda iz nedemokratskega režima v demokracijo pa nas ni pripeljala politična

njenostjo do zavisti dopustili, da odlični posamezniki, ki so med nami, utrjeni umolknejo. Ni nam slo do živega pretresljivo Jančarjevo razmišljanje o naši neverjetni nagnjenosti do tega, da tako radi sovražimo drug drugega."

Okuženi z nasiljem

Človekovih pravic se je najtesneje dotikala razprava, ki jo je v sobotnem predavanju izpostavil zgodovinar Jože Dežman. Poudaril je, da je slovenska družba okužena z

Draga opozarja!

elita, pač pa razmišljanje intelektualcev, ljudi svobodnega duha, ki so bili nezadovoljni z režimom, ki ni spoštoval človekovih pravic in v katerem ni bilo prostora za svobodne, neodvisne in pokončne ljudi. Tem razmišljanjem je sledila jasno izražena volja ljudi na plebiscitu."

Analiza današnjega stanja

Večino pozornosti je namenila današnjim razmeram v Sloveniji: "Tako kot smo dolga desetletja pred spremembo režima poslušali od oblastnikov, kako uspešno vodijo našo državo in kako dobro nam gre, podobne besede poslušamo tudi danes. Prav je, da razmislimo, ali je to res, če se mnogi, ki razmišljamo o svoji državi, sprašujemo, ali je Slovenija res moderna, pravna in socialna država, država vseh svojih državljanov in državljanov in država enakih možnosti za vse."

Zelo jasna je bila tudi ob naštevanju mnogih nepravilnosti, ki tarejo današnjo Slovenijo: "Imamo zakone, ki jih ne izvajamo, in ker pristojni ne znajo ali nočejo poskrbeti, da bi jih izvajali, jih spreminjajo in s tem seveda ne rešijo problema, le preložijo odgovornost, povzročijo netransparentnost in nam državljanom otežijo in podražijo postopke za uveljavljanje pravic."

O socialnih razlikah je dejala naslednje: "Priče smo vse večjemu socialnemu razslojevanju in enormnim razlikam v plačah, ki niso utemeljene v delu, oblast pa to podpira in ničesar ne ukrene. In prav nič se nam ne zdi čudna dvoličnost tistih kapitalistov, ki so včasih prisegali na vladavino delavskega razreda."

Dotaknila se je tudi problematike tehnične inteligence: "Živimo v državi, v kateri so ekonomisti več vredni kot inženirji, katerih stro-

kovno mnenje meni nič tebi nič brez vsakih argumentov potolče kar ekonomist ali pravnik. Odgovorni v državi se v resnici ne zavedajo, kam nas bo pripeljal takšen odnos do tehnične inteligence, ki je zaradi tega že močno podhranjena, vpis na tehniške fakultete je majhen, univerzitetni inženirji pa zaradi neperspektivnosti odhajajo iz svojega poklica."

Poudarila je, da je eden naših večjih problemov tudi pomanjkanje vizije tistih, ki vodijo našo državo. "Niso si zastavili osnovnega vprašanja, kaj hočemo s svojo državo, in ker si ga niso zastavili, nismo dobili odgovora. Velik žar, ki smo ga imeli ob osamosvojitvi, je tako prezgodaj ugasnil."

O vprašanju demokracije je dejala naslednje: "V Sloveniji sicer zelo radi govorimo o demokraciji, pa nimamo poguma živeti iz lastnih pobud. Tako smo z neizmerno nag-

nasiljem, saj "so bogovi v človeški podobi neusmiljeno klali, da bi postavili nebesa na Zemlji". 40.000 žrtev druge svetovne vojne (20.000 partizanov in 20.000 civilistov) so postavili v partijska nebesa, kar okoli 40.000 pa so jih vse do danes pustili v partijskem peklu. Med njimi je okoli 8.000 civilistov, žrtev revolucionarnega terorja, 15.000 mobilizirancev v nemško vojsko, preostalo pa so žrtve povojnih pobojev. Partizani so med vojno ubili dvakrat več Slovencev kot pa okupatorjev (teh "le" okoli 4.000). Zavezal se je za "vidnost žrtev", kar pomeni, da se v Sloveniji končno začnemo obnašati kot drugod po svetu, da torej sistematično izkopljeemo svoja grobišča in raziščemo okoliščine medvojnih in povojnih pobojev. To je standard civilizirane družbe, ki se mu naša država na vse načine skuša izogniti. Imamo tako imenovane ajdovske, turške in francoske grobove, ki se jih spominjamo še po več stoletjih, grobov revolucije pa je neprimerno več, in če jih ne bomo primerno pokopali, bodo ti grobovi še tisoč let z nami.

Druga predavateljica letošnje Drage sta odpirala bolj globalnociwilizacijske teme. Tim Oliver Wüster se je spraševal, ali smo kristjani poklicani k narodnosti ali h kozmopolitstvu, dr. Mitja Bregant pa je razmišljal o prihodnosti ob nastajajoči večverski, večnacionalni in civilizacijsko pluralistični družbi. **V. M.**

Srečko Kosovel: S tem že rešen problem življenja.

Srečko Kosovel

• Letošnja Draga je bila dobro obiskana. Poseben pečat ji je dala Barbara Brezigar s svojim jasnim govorom.

• Najodmevnejše predavanje na letošnji Dragi je imel zgodovinar Jože Dežman (desno). Levo povezovalac Drage Ivo Jevnikar.

V slovenskem hramu demokracije smo bili znova priče soočenju dveh nasprotujočih si polov: opozicijskega, ki je že cela štiri leta v manjšini, in vladnega, ki ima škarje in platno v rokah debelih deset let. Soočenje je bilo v duhu ostrih kritik na račun neizpolnjenih obljub, ki jih je volivcem in volivkam dala vlada pred štirimi leti.

Ko je bila s strani opozicijskih strank oziroma s strani Slovenske demokratske stranke (SDS) in Nove Slovenije (NSi) vložena interpelacija o delu in odgovornosti vlade, je bilo slišati različne razlage o tem,

Foto: Dane Kostrič

Tone Rop je s svojem slogu skušal prepričevati predlagatelje interpelacije, da je vlada pod njegovo taktirko delala dobro.

de do leta 2013. "Očitno se računa na kratek spomin volivcev in na manipulacije, katerih del je tudi to, da vlada ob koncu mandata ne poroča o tem, kaj je naredila in česa ne, in lahko na tej podlagi znova obljublja tisto, kar je že enkrat obljubila, pa ni bilo narejeno," meni Janša.

Kot drugo predlagateljki interpelacije poudarjajo, da vlada pod vodstvom LDS v mandatu 2000–2004 ni dobro upravljala z državo, zaradi česar je Slovenija zamudila številne priložnosti za uspešnejši in hitrejši razvoj. In kot tretje so predlagateljki opozorili na dejstvo, da je vlada soodgovorna za razmah klientelizma in korupcije, ki še nikoli ni bil tako žgoc pojav kot prav v tem mandatu. Iz poslanskih klopj je bilo mogoče slišati tudi seznam političnih kadrov v gospodarstvu kljub zatrjevanju prvega mo-

Polaganje računov

ali je interpelacija smotrna ali ne in kaj bi z njo dosegli. Iz vrst strank vladajoče koalicije je bilo slišati, da Janševi slovenski demokrati in Bajukova Nova Slovenija izkoriščajo institut interpelacije v predvolilne namene in da morebitna menjava vlade kakšen teden pred volitvami nima smisla. V isti sapi pa so v javnosti govorili, kako se veselijo, da bodo lahko volivkam in volivcem pokazali, kaj jim je uspelo narediti v zadnjih štirih letih.

Nekoliko drugačno razlago, in sicer v prid vložene interpelacije, so imeli njeni pobudniki. Prepričani so, da je opozicija oziroma zakonodajna veja oblasti dolžna nadzirati izvršilno vejo oblasti. Kar se tiče časa vložene interpelacije, to je tik pred državnoborskimi volitvami, pa ga njeni pobudniki prav tako zagovarjajo, kajti prepričani so, da je iztekajoči se mandat tako vlade kot poslank in poslancev pravi čas, da opozorijo vlado na neizpolnjene obljube, napake, škodljiva dejanja in neizkoriščene priložnosti – za polaganje računov torej.

Interpelacija še ne pomeni menjave vlade

Tisti, ki so predlagateljem interpelacije očitali, da izrabljajo ta instrument v predvolilne namene in da ni-

ma nobenega smisla mesec dni pred volitvami menjati vlado, so očitno premalo seznanjeni s tem, kaj je interpelacija. Stroka v različnih učbenikih in strokovnih člankih navaja, da je interpelacija posebna oblika poslanskega vprašanja, ki lahko sproži posebno obravnavo ali pa tudi glasovanje. Pri tem torej ni nujno, da se glasovanje konča z izrekom nezaupnice. Lahko je to samo razprava, ki se konča z neko izjavo parlamenta. In v tem primeru gre prav za takšno interpelacijo. Gre za to, da se na eni strani vladi postavljajo vprašanja in se pričakuje, da bo vlada odgovorila in se opravičila za neuresničene obljube in zamujene priložnosti. Pove-

dano drugače: opozicija oziroma koalicija Slovenija je želela razpravljati o delu vlade in izreči svoje stališče.

Če po dveh dneh razprav v parlamentu potegnemo črto, bi lahko bistvo interpelacije strnili v tri točke. O teh je pri predstavitvi interpelacije govoril tudi prvi med pobudniki Janez Janša. Prvič, vlada pod vodstvom liberalne demokracije (LDS) ni izpolnila številnih obljub, danih volivkam in volivcem na začetku mandata leta 2000. Predlagateljki interpelacije so še dodali, da je bilo veliko obljub, ki jih je LDS dala na začetku leta 2000, danih že leta 1996, nekatere že 1992, pa niso bile uresničene in so sedaj znova zapisane v programu vla-

že vlade Toneta Ropa, da se politika odmika od gospodarstva. Kdo in kje naj bi bili po mnenju predlagateljev interpelacije politični gospodarstveniki: Jože Lenič na Zavarovalnici Triglav, nekdanji eldesovec Marjan Kramar na čelu Nove Ljubljanske banke, Zoran Thaler na Simobilu, Igor Šoltes na računskem sodišču, Miloš Kovacič v Krki, Janez Bohorič v Savi, Igor Bavčar v Istrabenzu. Janez Kocijancič, ZLSD, upravlja z RTV in olimpijskim komitejem, njegov strankarski kolega Ciril Ribičič odloča o pritožbah, ki se nanašajo tudi na gospodarstvo. Tukaj je še Marijana Kanduti, ki naj bi po prepričanju predlagateljev interpelacije nadzorovala

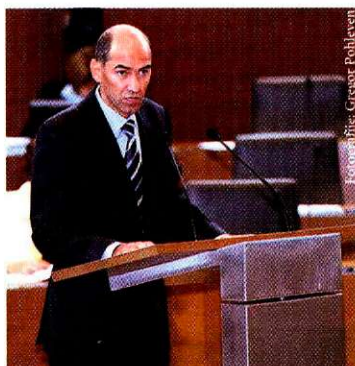

Foto: Srečo Gregor Poljavec

Janez Janša vladi priznava, da je naredila marsikaj dobrega, vendar je to še daleč od tega, kar že vsa leta obljublja volivcem.

Predsednik NSi Andrej Bajuk je vladi očital, da zavaja volivce glede višine javnega dolga, namesto da bi se soočila z realnostjo položaja.

Slovenska nacionalna stranka je interpelacijo ocenila kot nesmiselno, kljub temu pa je vladi očitala nesposobnost vladanja.

igralnico v Portorožu, Gregor Golobič nadzira Ultro, Borut Jamnik Kapitalsko družbo ... Toliko o tem, da vlada oziroma njeni dve stranki ne posegata v gospodarstvo. Verjetno se spominjate posnetka na POP TV, na katerem je pogovor med prvim možem uprave Mercatorja Zoronom Jankovičem in nekdanjim finančnim ministrom, danes predsednikom vlade Tonetom Ropom. Bila je razprava o vplivu politike na gospodarstvo in po njej je k Jankoviču pristopil Rop in dejal: "Veš kaj, Jankovič, kaj nisi povedal? Povedal nisi, da sem te jaz nastavil za direktorja. Ja, politika te je nastavila, točno politika te je nastavila, jaz sem te nastavil."

Družinske povezave

V državnem zboru je bilo mogoče slišati tudi nekaj besed o "družinskih" poslih Kovačičevih. Očeta Miloša, predsednika uprave Krke, in njegove hčerke Diane. Gre za posle, povezane z izdelkom, ki je vsem znan, to je WD-40, pršlo proti rji. Izdelek že vrsto let izdelujejo v tujini, uvoznik za Slovenijo pa je bila svoje čase novomeška Krka, a je ta posel opustila (menda naj ne bi bil ekonomsko zanimiv in naj bi bil prinašal celo izbubo, smo lahko prebrali v enem od slovenskih medijev), danes pa ga v Slovenijo distribuirajo neko nizozemsko podjetje prek podružnice Uxor v Ljubljani, ki jo vodi Diana Kovačič, hči Miloša Kovačiča. "Če to ni klijentelizem, potem res ne vem, kaj ta beseda pomeni," je ob tem razkritju poslov družine Kovačič dejal Janša.

Bohinčeve dame

Kaj pomenijo zveze in poznanstva, ni treba izgubljati besed. No, z

njimi ni skoparil poslanec Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič Plemeniti. Čeprav bi od nje pričakovali, da se bo spraval na ministra za notranje zadeve Rada Bohinca zaradi reševanje vprašanja t. i. izbranih, se je tej temi izognil. Na dan pa je potegnil novo zgodbo o kadrovanju Bohinčevih študentk s fakultete za družbene vede (FDV). Bohincu je očital, da je mimo razpisa, ne da bi zaposlil vladne stipendiste ali štipendistke ministrstva za notranje zadeve, pravnike ali ekonomiste, v uradu za sistem plač zaposlil dve svoji študentki sociologinji, ki sta kot "nadobudni pravnici kasneje bile sprejeti v redno delovno razmerje kljub vsem prepovedim zaposlovanja v državni upravi in s strogimi navodili vlade o prerazporejanju potrebnih delavcev znotraj služb in ministrstev", je dejal Jelinčič in Bohincu očital še eno izmed njegovih študentk. Ta naj bila nova ministrica tajnica, ki naj bi nadomeščala tisto na porodniškem dopustu. Jelinčič je Bohincu navrgel, zakaj ni na izpraznjeno mesto postavil katere od sposobnih tajnic z ministrstva za notranje zadeve, namesto da je spet mimo razpisa pripeljal še eno svojo nekdanjo študentko (na volitvah leta 2000 naj bi bila celo vodila Bohinčev osebni volilni štab).

Po Jelinčičevem mnenju nekaj "smrdi" tudi v oddelku za upravno notranje zadeve, do koder jo je na hitro popihal nekdanji državni sekretar Bojan Bugarič. Sporne odločbe t. i. izbranim naj bi po Jelinčičevem mnenju pisala peščica izbrancev, ki jih koordinira direktor kadrovske službe MNZ Stanislav Pavlič; ta "je poskrbel zase, za svojo ženo, še za marsikatero sorodnika, nedvomno pa za brhke in strokovne pravnice iz kabineta ministra, ki za astronomsko dobre plače oziroma plačila pišejo odločbe kar na domu v času, ko bi morale biti v službi," je dejal Jelinčič. Ministru Bohincu je Jelinčičev nastop jemal sapo, in ko je prišel do besede, je dejal le, da "tako natolcevanje na pritehni ravni gospodinjske obrekljivosti ni vredno komentarja".

Rekli so ...

"Vsi dobro vemo, da je bila večina tistega, kar je bilo predvideno, uresničena."

Tone Rop, predsednik vlade

"Štiri leta smo imeli, da smo jim pokazali, da smo najbolj humani, najbolj kulturni, najbolj učinkoviti, torej vse naj naj."

Maria Pozsonec, poslanka madžarske narodne skupnosti

"Lepo vas prosim, ali mislite, da smo v Sloveniji res vsi tako naivni, da vam verjamemo, da se je javni dolg zmanjšal?"

Sašo Peče, poslanec SNS

"In oprostite, gospa ministrica, vaše stališče me spominja na tistega, ki je sposoben vzeti vsakršno visoko doneče mesto, ni pa sposoben vzeti nase, na svoja pleča minimuma odgovornosti, ki je povezana s to službo."

France Cukjati, vodja poslanske skupine SDS

"Ali vam je v svojem dosedanjem življenju uspelo uresničiti vse, kar ste si zadali, načrtovali, predvideli in se na ta način zaobljubili sami sebi? Če je vaš odgovor absolutno pritrdilen, se opravičujem, lažete sami sebi in v tem primeru naj vam Bog pomaga."

Dušan Vučko, poslanec LDS

"Na našo srečo in na nesrečo tistih, ki so proizvajali ovire, je bila slovenska zunanja politika zastavljena, preden je vlado prevzel Anton Rop."

Dimitrij Rupel, član poslanske skupine SDS

"Zmenite se med seboj, ali so inkubatorji v redu stvar in jih imamo ali so slaba stvar, ki ne dajo učinka, in jih nimamo. Dva ministra iste vlade govorita različno."

Janez Janša, predsednik SDS

Protislovja

Pri tolikih nastopih poslancev in ministrov smo zasledili tudi nekaj napak oziroma protislovij, ki govorijo o tem, da se vlada oziroma njeni ministri niso povsem uskladili pri podajanju odgovorov. Različne ocene glede podpore na eni strani velikim investicijam ali na drugi strani t. i. inkubatorjem sta podala gospodarski minister Matej Lahovnik in ministrica za regionalni razvoj Zdenka Kovač. Medtem ko je prvi pojasnjeval, da so t. i. inkubatorji zanič stvar, ki ne daje učinka in ne morejo biti alternativa neposrednim tujim naložbam, je Kovačeva zatrjevala, da Slovenija ima inkubatorje in da dobro delujejo, zato ocenjuje, da so le-ti potrebni.

Pri netočnem izražanju se je ujel tudi predsednik vlade Tone Rop, in sicer glede davčne politike, ki je predlagana v programu SDS. V televizijski oddaji Tarča je Rop trmasto zatrjeval, da je v programu SDS zapisano, da bo stranka uvedla enotno davčno stopnjo. Nasproti je stal predsednik SDS Janez Janša, ki mu je v mirnem tonu skušal dopovedati, naj si program dobro prebere, ker v njem piše, da bodo preučili to možnost. Očitno se Ropu ni zdelo primerno,

da bi pred gledalci klonil, zato je večkrat ponovil svojo trditev, ki pa se je dejansko izkazala za napačno. Na izredni seji je nekoliko omilil svoje izjave in je le priznal, da v programu SDS res piše, da bodo preučili možnost uvedbe enotne davčne stopnje. Sodeč po tem bi lahko sklepali, da je gledalce Tarče zavajal z neresnicami in s tem blatil program največje konkurenčne stranke SDS.

Še ena za vlado precej neprijetna zadeva se je pokazala ob koncu seje. Medtem ko je vladna ekipa z Ropom na čelu na seji zatrjevala, da so dobro vladali, da je Slovenija že med najbolj razvitimi, smo lahko pred mesecem dni v Cankarjevem domu slišali nekoliko drugačno stališče predsednika druge največje vladne stranke ZLSD Boruta Pahorja, ki je dejal: "Slovenija bo v naslednjem mandatu zaradi problemov, ki so se nakopičili, v težkem položaju. Naslednja vlada bo morala sprejemati zelo nepopularne ukrepe. Naslednja vlada ne bo imela celega mandata." Besede prvega moža ene vladnih strank načenja, če že ne ruši samohvalo prvega moža vlade, ki pravi, da je vlada delala dobro.

Dobro za koga?

Mihaela Praprotnik

SLS je bila pri izjavah precej pazljiva, saj so bili trije njeni trije ministri v vladi večino mandatnega časa.

LDS ne odneha in se želi na vsak način polastiti donosne dejavnosti igralništva. Po zadnjih podatkih naj bi igralnice na Obali prešle v večinsko last Istrabenza, pri tem pa Igorju Bavčarju pomagajo predvsem Marijana Kanduti, tesna Ropova sodelavka, piranska županja Vojka Štular in nekateri vidnejši lokalni predstavniki LDS.

Foto: Dane Kostić

Polaščanje igralnic

Ko je Igor Bavčar, predsednik uprave Istrabenza, konec avgusta na tiskovni konferenci nedvoumno izrazil namero za pridobitev koncesije za igralnico v hotelu Palace, so mnogi poznavalci razmer v igralništvu to razumeli kot dokončno potrditev domnev v zvezi z lanskim in letošnjim dogajanjem v portoroški igralnici. S tem naj bi bili sumi, da je bilo za izgube v poslovanju te igralnice krivo namerno zniževanje vrednosti kapitala, povsem utemeljeni. Z namernim zniževanjem vrednosti kapitala naj bi se Istrabenz dokopal do podcenjenih delnic. Potrdile naj bi se tudi domneve o navezi Marijane Kanduti, predsednice nadzornega sveta družbe Casinò Portorož, Vojke Štular, županje občine Piran, članice nadzornega sveta omenjene igralnice, ter nekaterih drugih članov nadzornega sveta v igralnici z Igorjem Bavčarjem, pomembnim članom LDS. Pri Istrabenzovi nameri, da prevzame igralnico, naj bi sodelovala tudi Slovenska odškodninska družba (SOD). Nerodno naj bi bilo le to, da Istrabenz se nima pripravljenih vseh projektov glede igralnice v starem hotelu Palace, zato naj po pripovedovanju naših virov vodstvo Istrabenza še ne bi vedelo, kako naj bi vse skupaj potekalo.

Bavčar področje igralništva dobro pozna

„Do sprejetja vseh načrtov je smotno držati Casinò pri življenju,

potem pa ne bo milosti. Vedeti je treba, da Bavčar pozna igralnice bolje od Antona Ropa in dobro ve, kaj bo dobil v roke, če mu to uspe. Pri njem sem namreč bil že takrat, ko je delal še na MikroAdi. Prinesel sem mu članek iz Mladine iz leta '88, ko sem novinarki Meliti Zajc posredoval podatke o prisvajanju znatnih sredstev, ki jih je nekdanja Udba pobirala pri italijanskih posojilniških službah, ki so posojale denar igralniškemu gostom. Ponovno sem bil pri njem, ko je bil minister za notranje zadeve že v osamosvojeni Sloveniji. Spet sem ga opozoril, da se nekateri še vedno okoriščajo in izsiljujejo Italijane, ki so posojali denar v igralnici. Nato sem ga še enkrat opozoril na neke druge nepravilnosti in nato odnehal, kajti v igralnici je bil kot pomočnik vodje igralnice zaposlen tudi nekdanji mož Bavčarjeve sestrice. Ta dela v Izoli neke

na občinskem uradu. Karel Kokopec je bil ves čas povezovalni člen Bavčarja s preverjenimi kadri v igralnici, zlasti pa z Ernestom Dobravcem (nekdanjim direktorjem igralnice, ki je bil zaradi zlorabe položaja obsojen na 15 mesecev zapora in je bil poleg Kovačiča eden od treh, ki ni bil kaznovan, in prijatelj Janeza Širšeta, ki je tudi vedel za posle s posojilniškimi službami), Ensom Lojom (zdajšnjim direktorjem Marine Portorož, ki izkazuje skoraj 400 milijonov dobička na leto, občini Piran pa plačuje 20 milijonov dolarjev rente na mesec za več hektarjev zemljišč in akvatorija), in Vladimirjem Prelcem (ustanoviteljem Gibanja za Jugoslavijo v občini Piran, ki je bil skupaj z Dobravcem član nadzornega sveta Marine),” nam je dejal Miran Lipovec, portoroški bojevnik za to, da bi se igralnice ohranile v državni in lokalni lasti,

saj bi tako državi prinašale največ koristi. Dejal je še, da se je nekaj časa med zaposlenimi v igralnici govorilo, da Udba ne pobira več svoje provizije, vendar je bilo to le kratek čas.

Denar za tajno službo

„Čudni dogodki s posojilniškimi službami so se kar nadaljevali in vsi zaposleni smo imeli občutek, da Udba še vedno pobira denar. To se je nadaljevalo še potem, ko je izbruhnila afera HIT, zlasti pa po letu 1994, ko je vodenje igralnice od Enesa Loja prevzel Ernest Dobravec. Ta je začel s privatizacijo Marine kot sestavnega dela Casinòja, vsi skupaj pa so lobbirali za privatizacijo igralnic. Ker sem temu nasprotoval, me je Dobravec leta 1994 pognal na cesto. Do sprejetja zakona o igrah na srečo leta 1995 sem nenehno opozarjal finančnega ministra Mitjo Gasparija in skupaj z Ivom Hvalico ter opozicijo nam

Igor Bavčar, predsednik uprave Istrabenza in nekdanji notranji minister, naj bi dogajanje v igralništvu zelo dobro poznal tudi po zaslugi svoje sestrice.

Družba Istrabenz si prizadeva za polastitev zelo donosne dejavnosti igralništva.

je uspelo doseči poddržavljanje oziroma lastninjenje s strani paradržavnih skladov," je dodal Lipovec. Med tem časom so se tudi v javnosti pojavljala priznanja Italijanov, ki so gostom posojali denar, da jih nekateri še vedno izsiljujejo za svoj delež pri provizijah. To naj bi se bilo dogajalo tudi v novogoriškem Hitu. Lipovec pravi, da je dogajanje prijavil tožilski skupini, ki se je ukvarjala s posebnimi primeri, in šele takrat naj bi bilo prišlo do prvih preiskav in ovadbe zoper Ernesta Dobravca zaradi zlorabe položaja. Minister za notranje zadeve je bil tedaj Andrej Šter. Lipovec je prepričan, da se takrat ne bi nič premaknilo, če bi bil minister Igor Bavčar, saj naj bi bil ta ves čas vedel za te provizije, a ni nikoli ukrepal. Lipovec še zatrjuje, da je bil pri Bavčarju in celo pri Francetu Arharju, nekdanjem guvernerju Banke Slovenije, eden izmed italijanskih posojevalcev denarja in ju rotil, naj mu končno povesta, koliko provizije mora plačati, da ga bodo pustili delati, saj naj bi ga bili sodelavci tajne varnostne službe nenehno nadlegovali in od njega zahtevali čedalje več denarja.

Način za preglednost je preprost

Lipovec pa tudi nekateri neimenuvani viri zatrjujejo, da še danes v igralnicah delujejo tako imenovani agenti za pridobivanje gostov in "tudi danes računani niso čisti". Lipovec sicer ves čas zatrjuje, da je zdajšnji upravi družbe predstavil način, kako bi uredili pregledno plačevanje provizij tem agentom. "Način je preprost," zatrjuje. Posebne žetone, ki so označeni s črto, da se razlikujejo od drugih, bi "agencijam za pridobivanje gostov", kot se imenujejo, prodajali z 10- do 15-odstotnim po-

pustom, pač glede na dogovor. Za žetone v vrednosti 100.000 evrov bi igralnici plačali na primer 90.000 evrov. Razlika bi bila njihov zaslužek. Na ta način bi te agencije dejansko financirale igralnico, saj bi prodani žetoni pomenili takojšnjo realizacijo. Teh žetonov agencije namreč ne bi mogle zamenjevati na blagajni, temveč bi čakali, da jih gostje porabijo. Na ta način bi igralnica zaslužila, še preden bi gostje sploh igrali. Seveda ta predlog sploh ni bil obravnavan, kajti po zdajšnjem načinu je mogoče še vedno "šušmariti in te agencije izsiljevati za kakšne bombončke", zatrjuje Lipovec. Igor Bavčar naj bi te t. i. igrice dobro poznal in vedel, koliko se da z njimi zaslužiti. V Portorožu so tako mnenja, da si Istrabenz zelo prizadeva za lastništvo nad igralnicami, saj naj bi bilo mogoče z nepreglednim poslovanjem veliko zaslužiti. Pri tem naj bi bil padel na izpitu tudi urad za nadzor iger na srečo, saj naj bi ta nadzoroval "predvsem to, da ne bi kdo nadzoroval, kaj se v igralnicah dogaja". Sicer pa v Portorožu menijo, da bo naslednja igralniška družba, ki naj bi prešla v last Istrabenza, novogoriški HIT. To sklepajo tudi zaradi čedalje glasnejših govorov o tem, da je treba HIT dokapitalizirati. Pri tem opozarjajo, da so s spremembo statuta upravi Hita omogočili, da brez sklepa skupščine samostojno poveča kapital družbe, in sicer tako, da na novo izdane delnice lahko proda na primer družbi Daimond, katere večinski delničarji so vsi vodilni hitovci, ne da bi o tem odločala skupščina. Dokapitalizacijo naj bi odobrilo tudi ministrstvo za finance. Če se bo to res zgodilo, bo tudi novogoriški Hit kmalu prešel v last posameznikov. "S

Miran Lipovec o dokapitalizaciji igralnic

"Predvidevam, da bodo 'dokapitalizacije igralnic' narejene še pred volitvami, dokler so delnice še podcenjene oziroma je zaradi izgub v večini slovenskih igralnic zmanjšana vrednost kapitala koncesionarjev. Istrabenz bi z eno milijardo tolarjev dokapitalizacije pridobil 25-odstotni lastniški delež portoroške igralnice, pri nakupu delnic po tržni vrednosti pa le od 12 do 15 odstotkov. Kje so zdaj tuji investitorji, zaradi katerih je bilo treba spreminjati zakon o igrah na srečo? Zakaj teh delnic ne ponudijo na dražbi, s čimer bi prišli do lastništva najboljši ponudniki? Pretveza o evropski direktivi o prostem pretoku kapitala, s pomočjo katere je eldeesovcem uspelo spremeniti zakon o igrah na srečo, rabi le za to, da pridejo do lastništva igralnic eldeesovci."

pretvezo bodočih naložb, ki so vprašljive, pa bi prišli skozi kraljevska vrata do solastništva Hita. Nato bo skupščina odobrila še prodajo delnic, te pa bodo kupili Istrabenz in nekateri posamezniki," pravi naš vir. Glede na vprašljive investicije v Črni gori in na Karibih si lahko prav kmalu obetamo izgube tudi v Hitu. Te bodo prikazane zato, da bo vrednost delnic čim nižja. Lipovec, ki se edini upa s svojo kritiko javno izpostaviti, dodaja: "Če na volitvah zmaga LDS, bo prisilila KAD in SOD, da odprodajo družbam, ki so v njuni lasti, še preostale delnice in udbovski scenarij za privatizacijo igralnic še iz leta 1989 bo uresničen. Sicer 15 let pozneje, kot so načrtovali, a še vedno pravočasno, da si bodo eldeesovski udbovci zagotovili premoženje za lagodno življenje nekaj generacij svojih potomcev."

deleža, ker igralnice ni pripravljena dokapitalizirati, to je kupiti na novo izdanih delnic. Na ta način se povečuje delež drugih lastnikov, mestni občini Ljubljana pa se delež zmanjšuje. Danica Simšič naj bi se tudi na tem področju uklonila pritiskom igralniškega lobija, ki naj bi ga vodil Igor Omerza, ljubljanski podžupan, za katerega poznavalci pravijo, da "ima zagotovo osebne interese v družbi Albor". Ta družba je namreč lastnica skoraj vseh prednostnih delnic, njen direktor pa je predsednik nadzornega sveta ljubljanske igralnice. Tudi sicer naj bi ljubljansko igralnico povsem obvladovali posamezniki iz vodstva LDS, po prepričanju naših virov pa naj bi bilo tako tudi v Portorožu in v Novi Gorici.

Vida Kocjan

Po istem scenariju tudi v Ljubljani

Da se na področju igralništva stvari resnično hitro odvijajo, kažejo tudi zadnje informacije o dogajanju v ljubljanski igralnici. Pri tem poznavalce najbolj moti dejstvo, da je ljubljanska mestna občina privolila v relativno zmanjšanje svojega

V vednost

Pretekli teden smo obljubili nadaljevanje zgodbe o dogajanju na Obali, kjer smo izpostavili predvsem dogajanje na vinjolskem griču, vlogo občinskih funkcionarjev in sodnikov. Temo smo prestavili za en teden. Nadaljevanje torej prihodnjič.

Igor Bavčar je konec avgusta nedvoumno izrazil namero za pridobitev koncesije za igralnico v hotelu Palace.

Zdajšnje vodstvo družbe Casino Portorož naj bi bilo le začasen papirnati zmajček.

Za to, da bi igralnice prešle v last veljakov iz vrst LDS, je v tej stranki zadolžena Marijana Kanduti, tesna Ropova sodelavka.

Tudi novogoriškemu Hitu naj bi se zgodilo isto: prek podcenjenih delnic naj bi se igralnice polastili najprej nekateri vodilni posamezniki, nato pa naj bi vse po bistveno višji ceni odkupil Istrabenz.

Zapostavljeni podjetniki

Vloga malih in srednjih podjetij je v modernih družbah ključnega pomena. Pretekli petek sta SME UNION Slovenija in strokovni svet SDS v prostorih ljubljanskega hotela Lev pripravila okroglo mizo o položaju malih in srednjih podjetij v Sloveniji. Rop se okrogle mize o tej problematiki ni udeležil.

Poleg Janeza Janše, predsednika strokovnega sveta SDS, Tomaža Toplaka, predsednika SME Union Slovenija (Gospodarskega združenja podjetnikov malih in srednje velikih podjetij), in Domna Zavrla, predsednika odbora za finance pri strokovnem svetu, so svoje poglede na to tematiko predstavili še nekateri znani in uspešni slovenski podjetniki, kot so: Ivo Boscarol iz družbe Pipistrel, Japlec in Jernej Jakopin iz družbe Seaway, Slavko Petek iz družbe Klima Petek, Aleksander Svetelšek iz Engrotuša, Rajko Sjekloča iz družbe Duel. Sistemov ter Anton Vučina iz Eurogranda. Čeprav je bil k okrogli mizi vabljen tudi Anton Rop, predsednik vlade, se na vabilu ni odzval, v razpravi pa ni sodeloval niti noben drug predstavnik vladajoče koalicije, ki bi lahko zbranim odgovoril na nekatera ključna vprašanja.

Slovenija je posebnost

Janez Janša je uvodoma izpostavil, da sta ključna problema podjetništva v Sloveniji pomanjkanje plačilne discipline, česar v razvitih državah skoraj ne poznajo, in bančni sektor, ki ni zmožen in pripravljen slediti dinamiki razvoja podjetništva. Poudaril je, da država na splošno ne spodbuja rasti malih in srednjih podjetij. Ena od večjih težav so tudi administrativni postopki. Za registracijo podjetja je namreč potrebnih kar 62 dni, čeprav je minister Matej Lahovnik ob nastopu funkcije obljubljal, da bo ta

Na okrogli mizi o položaju malih in srednjih podjetij je bilo slišati veliko besed o tem, da se država ne zaveda pomena podjetniškega sektorja.

rok več kot prepolovil. "To jesen se bodo karte na novo mešale in prav je, da razpravljamo o omenjenih težavah, a ne glede na to, kakšno vlado bo Slovenija imela v prihodnje, hitrejšega razvoja brez ugodnejšega okolja za mala in srednja podjetja ne bo," je sklenil Janša. Tomaž Toplak je poudaril, da je vloga malih in srednje velikih podjetij v modernih družbah ključnega pomena, ker ne predstavljajo le hrbtnice gospodarstva, ampak tudi družbe kot celote. Tako Janša kot Toplak sta ocenila, da vladajoča koalicija kljub možnosti uvedbe potrebnih ukrepov za izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, za to ni storila dovolj. Brez pospešene gospodarske rasti ni mogoče ohranjati dosežene ravni pravic in možnosti državljanov na področjih, ki so bistvena za socialno ravnotežje v družbi. Slovenija je podobno kot večina držav Evropske zveze na razpotju med tradicionalno industrijsko družbo in družbo znanja, inovativnosti in konkurenčnosti, kar je tudi cilj Evropske zveze v okviru lizbonske strategije.

Podjetniki zaskrbljeni

Ivo Boscarol, lastnik uspešnega podjetja Pipistrel, je opozoril, da lastniki malih podjetij, ki naj bi bila z vi-

dika dinamičnosti vodilna v gospodarstvu, zaradi slabšanja gospodarskih razmer v Sloveniji ustanavljajo nova podjetja v tujini. Število novih obrtnikov in zaposlenih se zmanjšuje, skrb zbujajoč pa je tudi podatek, da po petih letih od ustanovitve preživi le približno tretjina podjetij, poleg tega pa je vlada še zmanjšala obseg olajšav za vlaganja. Slavko Petek iz družbe Klima Petek je poleg plačilne nediscipline opozoril na podjetja, ki se ne držijo temeljnih pravil poslovanja, a jim tega nihče ne preprečuje, ter na veliko pomanjkanje nekaterih tehničnih profilov delavcev, ki jih praktično kljub dobrim plačam ni mogoče dobiti za delo. Opozoril je tudi na javne razpise, v katerih se kot edini kriterij prevečkrat pojavlja samo cena ne glede na kakovost izdelka ali storitve. Posledica je slaba kakovost, ki ne pripomore h gospodarski rasti. Rajko Sjekloča iz družbe Duel.Sistemi je poudaril, da je treba zadržati mlade izobražence in jih vključiti v gospodarstvo, vzpodbuditi pobude za gospodarstvo in izobraževanje ter si hkrati prizadevati za njuno tesnejše povezovanje. Jernej Jakopin iz družbe Seaway pa je dejal, da je konkurenčnost odvisna od pogojev za delo, pred-

vsem pa od kakovosti delovne sile in delovnega okolja. Po njegovih izkušnjah so Slovenci sposobni in pripravljeni dobro in veliko delati, podjetniška kultura pa ni na dovolj visoki ravni, na kar po njegovem mnenju lahko bistveno vpliva politika.

Kritični do GZS

Udeleženci okrogle mize so bili kritični tudi do dela Gospodarske zbornice Slovenije (GZS). Prepričani so, da ta ne opravlja svoje dejanske vloge. Namesto da bi postala dejanski sogovornik vlade in ji kot enakovreden partner posredovala vse pobude iz gospodarstva, se obnaša kot kvazipolitična organizacija, ki ne pozna svojega namena. Udeleženci so izpostavili tudi sivo ekonomijo, ki bo po njihovem mnenju izginila, takoj ko bodo slovenski državljani in državljanke za redno delo dobili ustrezno visoke plače. Janša je še dejal, da bo SDS argumente, ki so bili predstavljeni ob tej priložnosti, uporabila pri dopolnjevanju in izvajanju svojega gospodarskega programa, ki ga ta čas sestavlja osemindvajset ukrepov za vzpodbujanje dolgoročne gospodarske rasti, od katerih se večina nanaša na izboljšanje položaja malih in srednje velikih podjetij.

Vida Kocjan

Objavljamo faksimila dopisov, s katerima dokazujemo, da so SŽ - Centralne delavnice povsem obnovljene električne lokomotive prodajale prek posrednika in zaradi tega izgubile vsaj 1,6 milijarde tolarjev.

Že pretekli teden smo pisali o tem, da je družba SŽ - Centralne delavnice s sedežem na Zaloški cesti v Ljubljani, ki je v popolni lasti Slovenskih železnic (te pa so v 100-odstotni lasti Republike Slovenije), s pro-

Ne govorijo resnice

dajo osmih povsem obnovljenih električnih lokomotiv znamke elok 342 izgubila najmanj 1,636 milijarde tolarjev (ali 6,850.800 evrov). Lokomotive so namesto družbi Ferrovie Nord Milano prodali najprej družbi Railconsult, S. r. l., iz Marmirole, ta pa jih je prodala naprej družbi Ferrovie Nord Milano. Šlo je torej le za posredništvo, s tem da družba Railconsult lokomotiv ni niti videla, ampak so bile te neposredno dobavljene na naslov milanske družbe. Razlika je bila le v t. i. listinski dokumentaciji. S posredništvom je italijanska družba, katere ustanovni kapital naj ne bi presegal 10.000 evrov, zaslužila več kot 6,8 milijona evrov.

Miklavčič molči, Žičar ne govori resnice

Ko smo pretekli teden preverjali podatke tako pri Blažu Miklavčiču, predsedniku uprave Slovenskih železnic in predsedniku nadzornega sveta SŽ - Centralnih delavnic, kot pri Dušanu Žičkarju, direktorju SŽ - Centralnih delavnic, smo naleteli le na posmehljive odgovore. Vse navedbe sta zanikala, Blaž Miklavčič pa se pri svojem obisku v Beogradu sploh ni pustil motiti, ampak je njegovo delo opravil Aleksander Salkić, vodja službe za organizacijsko komuniciranje na Slovenskih železnicah. Spomnimo, da naši viri zatrjujejo, da sta Blaž Miklavčič in Dušan Žičkar osebna prijatelja Giuseppa Fiaccadorija, direktorja in lastnika

majhne posredniške italijanske družbe. S sporno prodajo prek nepotrebne posrednika naj bi se ukvarjal tudi vladni urad za preprečevanje korupcije. Drago Kos, v. d. direktorja urada, nam je pretekli teden dejal, da je urad februarja 2004 prejel obvestilo s prilogami, katerih vsebina se je nanašala na domnevne nepravilnosti gospodarske družbe Slovenske železnice, d. d., pri odprodaji lokomotiv znamke elok. Glede na to, da urad ni pristojen za podajanje mnenj ali stališč v zvezi s konkretnimi primeri, prav tako pa nima preiskovalnih pooblastil, lahko pa daje načelne usmeritve in pobude za odpravo razmerij in stanj, ki omogočajo nastanek in razvoj korupcije, ter pri tem tudi sodeluje z državnimi institucijami, nevladnimi organizacijami in strokovno javnostjo v zvezi z njihovim delom pri preprečevanju in odpravljanju korupcije, so prejeto

dokumentacijo v pristojno reševanje odstopili Upravi kriminalistične policije pri Generalni policijski upravi v Ljubljani. Na upravi kriminalistične policije so nam že pretekli teden potrdili, da je preiskava v teku, več informacij pa ne morejo dati. Informacije smo iskali tudi pri Mirku Bandlju, nekdanjem predsedniku nadzornega sveta Slovenskih železnic. Sprva nas je ignoriral, nato pa nam je le sporočil: "Ker nisem predsednik NS, nisem pooblaščen za dajanje kakršnihkoli izjav na to temo pa tudi z nobeno dokumentacijo ne razpolagam. Če se prav spomnim, vem, da NS v času mojega mandata ni obravnaval niti bil seznanjen z nobeno pogodbo o prodaji lokomotiv. Spomnim se sicer neke odločitve v zvezi z lokomotivami (ne vem, če se nanaša na te lokomotive), ki je bila NS predstavljena kot rutinska, manj pomembna zadeva. Odločitev je bi-

la sprejeta brez razprave in soglasno. Mislim, da bi vam več o tej odločitvi lahko povedali na SŽ oziroma notranji člani NS (za katere predpostavljam, da so praviloma bolj seznanjeni), ki so bili člani NS tedaj in so deloma tudi danes oziroma zasedajo druga vodstvena mesta v sistemu. Ker gre praviloma za člane SDS, vam najbrž ne bo težko dobiti njihovih razlag, zakaj so s prodajo soglašali, če je seveda bila sprejeta tovrstna odločitev." Ne glede na nepotrebne insinuacije s strani Mirka Bandlja ustreznih odgovorov s strani vodstva Slovenskih železnic nismo prejeli, saj to ne odgovarja (na primer Miklavčič) ali pa vse navedeno kategorično zavrača. Po listinah, ki smo si jih pridobili, ugotavljamo, da so bile trditve, ki smo jih zapisali pretekli teden, točne. Kot dokaz objavljamo dva faksimila, in sicer dopis družbe Ferrovie Nord Milano z dne 10. 11. 2003, kjer družbi Railconsult iz Marmirole potrjuje nakup lokomotiv, nato pa še dopis družbe Railconsult družbi SŽ - Centralne delavnice Ljubljana z dne 23. 12. 2003, kjer potrjuje nakup (oziroma posredništvo) 6 lokomotiv za družbo Ferrovie Nord Milano. V uredništvu imamo tudi kopije pogodb o prodaji lokomotiv družbi Railconsult. Listine torej ne lažemo, vprašanje je le, ali bo kdo v Sloveniji odgovarjal za svoje laži. Izgubljenih 1,6 milijarde tolarjev namreč ni mačji kašelj oziroma rutinski posel, kot bi radi prikazali nekateri.

Vida Kocjan

Država prepoceni prodaja svoje deleže v podjetjih in tako dodatno bogati privatizacijske tajkune, hkrati pa povečuje javni dolg.

Slovenska odškodninska družba (SOD), ki je bila ustanovljena z namenom poplačila obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev, ki jim premoženje ni bilo vrnjeno v naravi, bo zaradi izpolnjevanja obveznosti do le-teh svoje premoženje morala v celoti prodati v prihodnjih treh ali štirih letih. Zadnje obveznosti SOD sicer v plačilo zapadejo šele leta 2016, vendar bo njenega premoženja zmanjkalo že veliko prej.

Glavni razlogi za to so štirje: SOD je bilo že v izhodišču dodeljenega premalo premoženja, nanjo so se kasneje prenašale še druge obveznos-

Državni monopoly

ti, denacionalizacijske odločbe se izdajajo prepočasi, hkrati pa odškodninska družba ne ravna ravno najbolj modro s svojim premoženjem.

Premajhno premoženje, prevelike obveznosti

Odškodninska družba je ob lastninjenju dobila deleže v praktično vseh nekdanjih družbenih podjetjih, vendar so bili dodeljeni deleži premajhni za poplačilo prihodnjih obveznosti (četudi so se delnice mnogih podjetij vmes precej podražile). Izvirni greh je bil torej storjen že na začetku.

Morda še spornejše pa je, da je oblast kasneje na SOD kljub pomankanju premoženja, in ne da bi mu zagotovila dodatna sredstva, prenesla še dodatne obveznosti iz naslova odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja ter odškodnin za zaplenjeno premoženje. S tem je vladajoča koalicija samo še povečala luknjo v SOD. Nikakor ne zanimamo potrebe tudi po plačilu teh obveznosti oziroma odškodnin, vendar bi bilo za to treba zagotoviti dodatne vire sredstev.

Zavlačevanje z odločbami

Velik problem so tudi neverjetno dolgo odlašanje in zamude pri izdaji odločb denacionalizacijskim upravičencem. Čeprav je od osamosvojitve naše države in spremembe sistema minilo že več kakor 13 let, je še vedno skoraj polovica denacionalizacijskih upravičencev brez odločb o vračilu premoženja. V prvi vrsti je to problematično predvsem za razlaščenke, ki so po skoraj sedmih desetletjih od razlastitve že siti čakanja, poleg tega pa večina upravičencev ni

več najmlajših. Z vidika poravnavanja obveznosti SOD pa je zelo problematično zavlačevanje z izdajo odločb pri tistih zelo številčnih upravičencih, ki jim premoženje ne bo vrnjeno v naravi. Ti so namreč upravičeni do zamudnih obresti, ki se jih je zaradi zavlačevanja nabralo že za ogromno vsoto (še posebej ker so bile zamudne obresti večino dosedanjega poosamosvojitvenega obdobja precej višje kot sedaj). Počasnost pri izdajanju odločb je verjetno deloma posledica togega državnega aparata,

deloma pa bojzani vladajoče oblasti, da bi si del volilcev, ki je tradicionalno bolj naklonjen opoziciji, znatno izboljšal premoženjsko stanje.

Negospodarno ravnanje

Dodatna precejšnja zbujača težava je ne najbolj gospodarno upravljanje s premoženjem s strani SOD. Gre predvsem za to, da SOD svoje premoženje v podjetjih prodaja na način, ki v mnogih primerih ne omogoča maksimalnega iztržka. Težava je v tem, da SOD svoje deleže prodaja

Predsednik SDS Janez Janša in predsednik NSi Andrej Bajuk opozarjata na nepregledno prodajo državnega premoženja.

Predsednik vlade Anton Rop in finančni minister Dušan Mramor bi morala preprečiti negospodarne poteze SOD.

ja večinoma ožjemu krogu vnaprej določenih kupcev ali pa se za prodajo dogovori kar s sebi sorodno Kapitalsko družbo (KAD). Ker je nabor morebitnih kupcev močno omejen, je verjetno zaradi tega dosežena cena za premoženje odškodninske družbe (precej) nižja, kot bi lahko bila. To pa seveda samo še povečuje primanjkljaj odškodninske družbe oziroma bo SOD zaradi takšnega ravnanja s svojim premoženjem pokrila manj obveznosti, kot bi jih lahko.

To sicer ni toliko skrb denacionalizacijskih upravičencev kot vseh davkoplačevalcev. Država bo namreč skoraj zagotovo (če ne zaradi drugega, že zaradi pritiska z Zahoda) morala poravnati obveznosti iz naslova odškodninskih obveznic. Toda drugo vprašanje je, kje bo vzela denar. Kakor koli obrnemo, bo luknja v SOD precej povečala že tako ogromen javni dolg in jo bo treba tako ali drugače pokriti iz javne blagajne oziroma s posojili. To pa pomeni, da jo bomo pokrili vsi davkoplačevalci. In pri tem gre za ogromne denarje – za 200 do 250 milijard tolarjev minusa v blagajni SOD. Zato je negospodarno ravnanje s premoženjem SOD še toliko bolj neodgovorno.

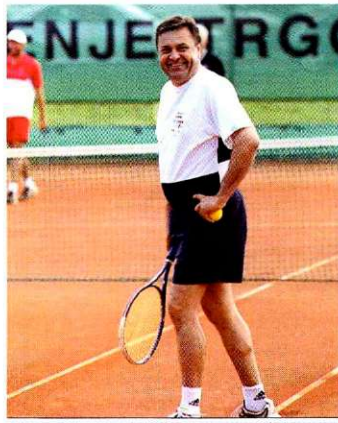
Koalicija Slovenija opozarja

Na zelo dvomljivo ravnanje SOD oziroma njeje nadrejene vlade je konec preteklega tedna opozorila koalicija Slovenija. V javnem pozivu vladi sta Janez Janša, predsednik SDS, in Andrej Bajuk, predsednik NSi, podudarila, da "upravi SOD in KAD nadaljujeta z netržno in nepregledno odprodajo državnega kapitala v največjih slovenskih gospodarskih družbah in/ali opravljata nadaljnje povečevanje državnega deleža v posameznih gospodarskih družbah, kar je v nasprotju s potrebo po zmanjševanju vloge države v največjih slovenskih podjetjih. Cilj tega uravnavanja finančnih naložb SOD in KAD je nadaljnje uresničevanje ciljev koncentracije nekdanjega družbenega kapitala v rokah peščice že vnaprej izbranih oz. njihovih družb".

Janša in Bajuk sta posebej opozorila na omenjeno poglobljanje primanjkljaja SOD, ki nastaja s tak-

Odškodninska družba je že prodala delnice Gorenja.

Bo SOD delnice Mercatorja prodala Zoranu Jankoviču?

Paradržavna Kapitalska družba je pogost kupec delnic SOD. Na sliki predsednik uprave Borut Jamnik.

šnim ravnanjem: "S prodajo finančnih naložb po ceni, ki se ne doseže na konkurenčnem kapitalskem trgu, SOD negospodarno zmanjšuje premoženje, ki je namenjeno kritju glavnice in obresti za obveznice, izdane denacionalizacijskim upravičencem, ter napoveduje t. i. 'denacionalizacijsko vrzel'. Enako negospodarno ravna KAD s premoženjem, ki je namenjeno financiranju obveznega pokojninskega sistema."

Koalicija Slovenija je vlado zato pozvala, "naj preneha z nadaljevanjem paradoksa, da se vloga državnega lastništva prav v največjih že privatiziranih podjetjih povečuje in da zato ni nobena pomembna odločitev v teh podjetjih sprejeta brez privolitve paradržavnih skladov KAD in SOD oz. brez političnega vpliva, ki se izvaja formalno ali neformalno prek uprav SOD in KAD".

Bogatenje na račun davkoplačevalcev

Kot lahko vidimo, sta prva moža koalicije Slovenija v svojem pismu opozorila na še en pomemben vidik

še pred zamenjavo vlade čim prej prenesti v roke političnih zaveznikov iz gospodarstva, da bi ob polomu na volitvah še vedno lahko ohranila prevlado nad kapitalom in si hrati zagotovila močno materialno substanco do naslednjih volitev.

Del premoženja pa SOD preprosto prodaja sorodni paradržavni Kapitalski družbi (KAD), katere premoženje naj bi bilo namenjeno pokrivanju lukenj v pokojninski blagajni. S preprodajami med državnima skladoma se ohranja vpliv države in s tem vladajoče politike v gospodarstvu, kar je povsem v nasprotju z obljubami o umiku politike iz gospodarstva, ki smo jih slišali že velikokrat.

SOD je že prodala nekaj svojih deležev v največjih slovenskih podjetjih (med drugim v Intereuropi, SCT in Gorenju), pri čemer so bili nekateri od teh poslov izpeljani bolj, drugi pa manj transparentno. Toda največji zalogaji še čakajo. Zelo zanimivo bo opazovati, komu in po kakšni ceni bo SOD prodala svoje deleže v Petrolu, Mercatorju, Krki, Luki Koper, Savi, Istrabenzu, Heliosu in še številnih drugih večjih slovenskih podjetjih. To vprašanje je pomembno za vse davkoplačevalce, kajti račune za morebitne negospodarne odločitve in morebitno bogatenje posameznikov bomo plačali vsi državljani iz svojih žepov v obliki višjih davkov in nižje življenjske ravni.

Denis Vengust

oziroma verjetno glavni razlog za neracionalno obnašanje SOD. Gre preprosto za dejstvo, da se premoženje prodaja netransparentno verjetno predvsem zato, da ga lahko kupijo predvsem oziroma samo posamezniki in podjetja, ki so tako ali drugače pod vplivom LDS. Hkrati pa tak način tem kupcem omogoča, da do premoženja pridejo po nižji ceni, kot bi zanj plačali v normalnih tržnih pogojih. S tem si nekateri posamezniki in eldesovska podjetja ustvarjajo gromozanske koristi na račun vseh državljanov. Kajti luknja v SOD, ki se zaradi tega okorišča, nima samo še povečuje, bomo s svojimi davki pokrili vsi državljani. Dejansko gre torej za prelivanje našega denarja v žep privilegiranih podjetij in posameznikov, ki stojijo za njimi.

Blížajoče se volitve

Za hitenjem SOD pri prodajanju njenih naložb se verjetno skriva še en oče skrit, a zelo pomemben razlog – skorajšnje volitve. Vladajoča stranka se očitno zelo boji volilnega poraza, zato skuša premoženje v najpomembnejših podjetjih

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Pretekli teden je v prostorih hotela Turist v Ljubljani potekala okrogla miza, na kateri je nekaj uglednih strokovnjakov govorilo o mejah, ki so že nekaj let jedro spora slovensko-hrvaških odnosov.

Na okrogli mizi, na kateri so javnosti predstavili tudi zbornik Slovensko-hrvaška meja v Istri: Preteklost in sedanjost, v katerem so zbrani prispevki večine razpravljavcev, smo lahko slišali nekaj tehtnih zgodovinskih in pravnih dejstev, ki govorijo v prid tezi, da Sloveniji pri urejanju mejnih vprašanj pripada vse tisto, kar zahteva, in celo še več.

Deisinger: "Sporazum Račan-Drnovšek ne velja več"

Kot je uvodoma ugotovil prvi razpravljavec, nekdanji predsednik vrhovnega sodišča Mitja Deisinger, ne-

Dejstva na slovenski strani

давne trditve hrvaškega predsednika Stipeta Mesića, da je kopenska meja med državama s sklepi Badinterjeve komisije že dogovorjena in da tako državama ostaja le še ureditev morske meje, ne drži. Po Deisingerjevem prepričanju (to stališče pa je v nedavnem intervjuju za nacionalni radio podal tudi predsednik države Janez Drnovšek) Badinterjeva komisija ni rešila vprašanja kopenske meje, ampak je le ugotovila, da veljajo administrativne meje med republikama, in določila kriterije, po katerih se izvaja razmejitev. Pri tem je Deisinger zbrane opozoril, da sklepi omenjene komisije govorijo predvsem v prid Slovenije. "Vse dosedanje hrvaško nasilno prilaščanje ozemlja (nove hišne številke, školjčiča v Piranskem zalivu ...) so brez vsakršnega pravnega učinka, saj 3. točka sklepov komisije pravi, da nobena nasilna sprememba obstoječih meja nima pravnih učinkov," je dejal Deisinger. Kar se samih pogajanj s Hrvaško tiče, Deisinger me-

ni, da sporazum o slovensko-hrvaški meji, ki sta ga leta 2001 sklenila takratna premierja Janez Drnovšek in Ivo Račan, ne velja več, zato je treba začeti nova pogajanja. Slednje je treba po njegovih besedah izvesti tako, da se naprej ugotovi, da Slovenija ta čas ne obvladuje dela teritorija (katastrskega ozemlja južno od Dragonje) in morja (Piranski zaliv in izhod na odprto morje pri točki T 5), ki si ju je zagotovila s temeljno ustavno listino ob osamosvojitvi; da si je Hrvaška omenjeni teritorij prisvojila z nasilnimi in samosvojimi dejanji (odklopi telefonov, elektrike, novimi hišnimi številkami, postavitvijo školjčiča); da sporazum Drnovšek-Račan ne obstaja več in da je Hrvaška z razglasitvijo ekološko-ribolovne cone zaprla mednarodne vode v Jadranskem morju. "Ko bomo to ugotovili, pa je treba sprejeti naslednje ukrepe: takoj je treba na vseh delih vzpostavi-

viti stanje z dne 25. 6. 1991; Hrvaška mora na zahtevo slovenske vlade preklicati in odstraniti vse posege na slovensko ozemlje, saj so ta njena dejanja po omenjenem sklepu Badinterjeve komisije pravno nična; mejo med državama je treba vrniti na meje katastrskih občin, kar je tudi skladno z zahtevo Hrvaške, ki isto zahtevo od Srbije na drugem bre-

gu Donave; Slovenija mora prevzeti nadzor nad celotnim Piranskim zalivom, saj je ta po nekdanji jugoslovanski zakonodaji notranja voda, ki se ne deli; prav tako pa mora slovenska policija prevzeti nadzor vse do tako imenovane točke T 5, saj je to po osimskih sporazumih, katerih pravni naslednici sta edino Slovenija in Italija, njena mednarodna obveznost," je dejal Deisinger.

"Savudrija in Kaštel nikoli nista bila hrvaška"

Druga razpravljavka Duša Krnel - Umek je v svoji obsežni študiji, ki je podobno kot študije drugih glavnih razpravljavcev okrogle mize objavljena v zborniku, predstavila zgodovinska in etnološka dejstva, zaradi katerih je mogoče trditi, da je bila Istra, predvsem Kaštel in Savudrija, v zadnjih 200 letih ves čas slovenska. Med zanimivejšimi dokumenti, ki jih je predstavila, so popisi prebivalstva, ki jih je konec 19. in v začetku 20. stoletja prejšnjega tisočletja na območ-

Zbornik Slovensko-hrvaška meja v Istri (izdal ga je Svetovni slovenski kongres) je delo, ki bi si ga moral pred pogajanjem prebrati vsak slovenski pogajalec.

ju Istre naročilo in izvedlo takratno avstrijsko cesarstvo. Iz popisov je razvidno, da leta 1880 v Kaštelu ni bilo nobenega Hrvata, saj se je 99,31 odstotka prebivalstva opredelilo za Slovence, preostali pa za druge narodnosti. Enako velja za popise iz leta 1890 in 1900. Prvič se Hrvatje pojavilo šele v popisu leta 1910, ko se je za Hrvate opredelilo 71 ali 5,7 odstotka Kaštelčanov. Podobno sliko kažejo tudi popisi v primeru Savudrije. Tako v letih 1880, 1890 in 1910 v Savudriji ni živel noben Hrvat, leta 1900 pa le dva.

Med zanimivejšimi dokumenti, ki dokazujejo, da je bila slovenska tudi Savudrija, je oporoka, s katero je Antonio Caccie 18. februarja 1893 Občini Piran podaril lep del savudrijskega polotoka. V oporoki, ki jo je po navedbah Umkove sestavil notar Emilio Rusconi, piše: "Od moje posesti v Savudriji v vsem njenem dejanskem obsegu zapuščam mestu Piran v Istri pod pogojem, da ne odtuji ali proda, in pod pogojem, da uporabi tretjino za dobrodelnost ali dobrodelne stanove, eno tretjino za olepšanje kraja in eno tretjino za dobrobit prebivalcev Savudrije, kar vključuje potrebne ceste. V kolikor ne bodo sprejeli tega, gre dediščina mestu Lugano v kantonu Ticino." Da je bila oporoka nato tudi dejansko uresničena, dokazujejo nekateri poznejši dokumenti pa tudi kamnita plošča, ki so jo leta 1893 vzdali v piransko občinsko stavbo. Na njej piše: "SedANJI in prihodnji naj se spominjajo s hvaležnostjo in občudovanjem Antonia Caccie, švicarskega državljana, ki je zapustil javnemu dobru občine Piran posesti na Savudriji."

Ponarejanje katastra s strani Hrvaške

Marko Jakomin, predstavnik Civilne družbe Slovenije za mejo v Istri in na morju, je v svojem nastopu opozoril, da se je slovenska vlada pri pogajanjih o sporazumu Drnovšek-Račan pogajala o nečem, kar je po temeljni listini iz leta 1991 slovensko tako na kopnem kot na morju. Spomnil je tudi na maloobmejni sporazum s Hrvaško, za katerega so nekateri leta 2001 opozarjali, da ga ne gre sprejemati, ker prejudicira meje med dr-

žavama. Ravno ta po njegovem mnenju zgrešeni sporazum je bil po Jakominovem mnenju temelj za nova školjčiča v Piranskem zalivu.

Geodet Pavel Zupancič se je v svojem referatu osredinil predvsem na vprašanje, kako je mogoče, da za isto območje obstajata dva katastra – slovenski in hrvaški. Kot je dejal, je slovenski kataster občine Piran nastal v prvi polovici 19. stoletja. Po njem je občina Piran poleg drugih obsegala katastrske občine Sečovje, Kaštel in Savudrijo, pri čemer je katastrska občina Sečovje obsegala in še obsega tudi sporne zaselke čez Dragonjo – Škrile, Mline, Bužine in Škodelin, takšne katastrske meje pa veljajo še danes. "Na prvem sestanku ekspertnih skupin za mejno vprašanje med Slovenijo in Hrvaško decembra 1992 je bilo dogovorjeno, da geodetski strokovnjaki obeh držav pripravijo podatke o mejah katastrskih občin. Ko so na enem izmed naslednjih sestankov obravnavali sporno območje ob Dragonji, Hrvati podatkov niso imeli. Po tem so izdelali kataster, tako da so prerisali veljavne katastrske načrte, preštevilčili parce-

le in prepisali podatke zemljiške knjige ter za to območje nastavili še eno zemljiško knjigo," je dejal Zupan. Hrvatje so torej kataster, s katerim bi dokazovali, da kod segajo katastrske meje, preprosto ponaredili, česar pa naši pogajalci na pogajanjih niso nikoli spodbujali. Nasprotno, kot pravi Zupan, naši pogajalci ne spoštujejo niti mednarodnih sporazumov, ki so v korist Slovenije, "konkretno akta o notifikaciji nasledstva sporazumov nekdanje Jugoslavije z italijansko republiko. Po tem aktu ima Slovenija enako mejo z italijansko republiko, kot jo je imela z Jugoslavijo. Meja poteka med točkama 1 in 92 po kopnem in do točke T 5 na morju. Iz tega sledi, da Hrvaška ne meji na Italijo". Ker sporazum Račan-Drnovšek predvideva, da Hrvaška meji z Italijo in zato Sloveniji neupravičeno jemlje del morja, Zupan meni, da je omenjeni sporazum izrazito škodljiv za Slovenijo.

Vprašljiv "Drnovškov koridor"

Enakega mnenja je tudi Roger Gogala, avtor enega izmed prispevkov v zborniku. Gogala je bil kritičen

zlasti do morskega koridorja, ki ga predvideva sporazum. Kot je dejal, je morski koridor enosmeren, saj spušča ladje samo z odprtega morja v naše teritorialno morje, v obratni smeri pa se morajo ladje vračati po teritorialnih vodah Italije. "Nekateri so okoli tega zaslepljeni in pravi nevedneži. Mislijo, da je s tem dimnikom dobila Slovenija prost izhod na morje. Vendar iz slovenskega morja pluti v mednarodne vode prek italijanskega morja ne more pomeniti prostega izhoda na odprto morje. Vse to zapiranje Slovenije v ozke morske meje je naperjeno zoper Luko Koper, ki jo Hrvatje gledajo kot konkurenco reškemu pristanišču," je dejal Gogala.

Če na koncu povzamemo glavne ugotovitve – lahko bi rekli – koristne in dobrodošle okrogle mize, lahko ugotovimo, za Slovenijo škodljiv sporazum Račan-Drnovšek ne velja več, zato se morajo začeti nova pogajanja, na katerih se je treba sklicevati na meje iz temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije ter številne pravne in zgodovinske dokumente, ki bolj, kot si mislimo, govorijo v prid Sloveniji.

Ales Kocjan

Duša Krnel - Umek je predstavila zgodovinske podatke, iz katerih je razvidno, da sta bila Kaštel in Savudrija vse od 13. stoletja najprej slovenska.

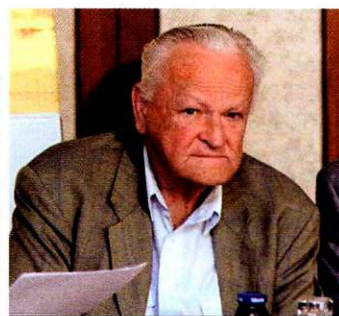
Geodet Pavel Zupancič (levo) je menil, da prekopiran in prirejen slovenski kataster, ki ga uporabljajo Hrvatje, nima nobene pravne veljave.

Marko Jakomin je menil, da je bil maloobmejni sporazum s Hrvaško napaka, saj naj bi prejudiciral mejo med državama.

Pravni strokovnjak Mitja Deisinger meni, da mora Slovenija v primeru arbitraže vztrajati pri mejah iz temeljne ustavne listine, sprejete 25. junija 1991.

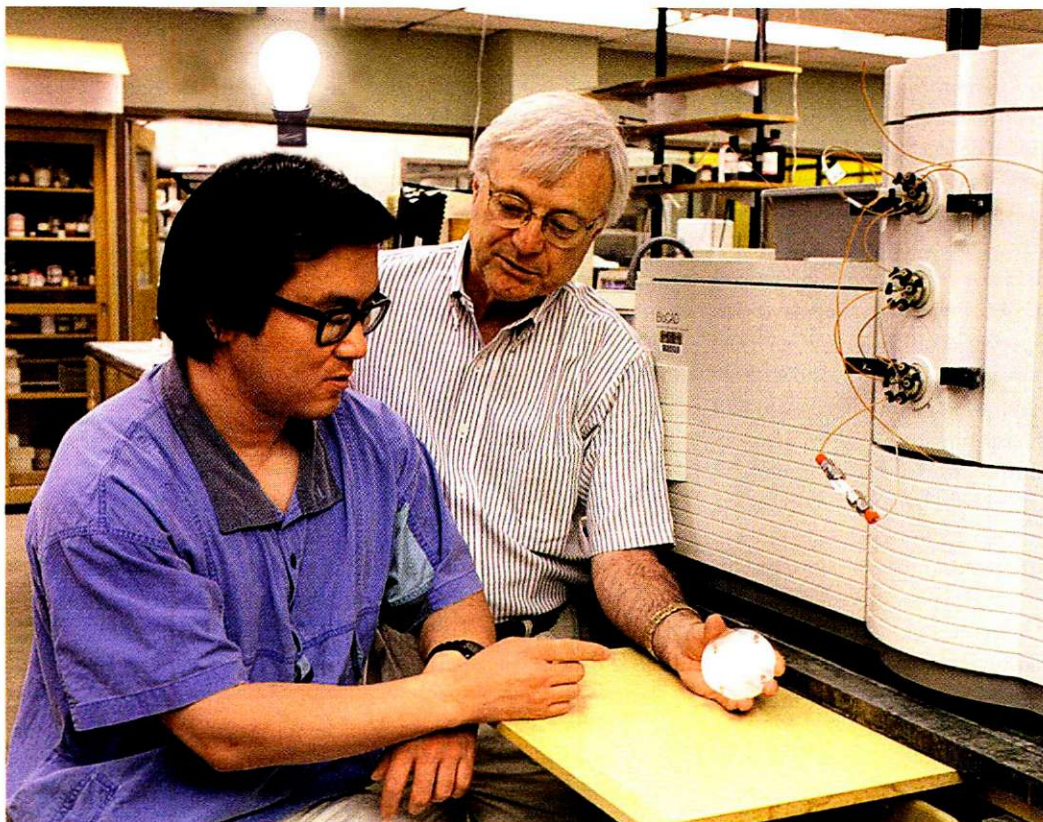
Roger Gogala: "Iz slovenskega morja pluti v mednarodne vode prek italijanskega morja, kot to predvideva sporazum Račan-Drnovšek, ne more pomeniti prostega izhoda na odprto morje."

Tudi Slovenija premore ljudi z idejami in znanjem, s katerimi nam prek izumov in tehničnih inovacij olajšujejo življenje. Žal pa izumitelji in inovatorji pogosto padejo v "kremplje" tistih, ki znajo unovčiti delo drugih, ali pa njihovi patentirani izumi niso primerno zavarovani.

Naš namen ni presojati, koliko je za to kriva naivnost prvih, koliko pa je krivde na plečih države. Vsekakor velja, da zakonodaja na tem področju še zdaleč ni popolna.

Kdo varuje izumitelje?

Breda Gros iz Urada za intelektualno lastnino (UIL) nam je razložila, da pravice industrijske lastnine sodijo med pravice zasebnega prava

Izumitelji in okoriščevalci

in mora za njihovo uveljavljanje skrbeti imetnik sam. Patentno prijavo, v kateri mora navesti podatke o izumitelju, lahko vloži vsaka fizična ali pravna oseba. Urad ne preverja upravičenosti prijavitelja do vložitve prijave in tudi ne podatkov o izumitelju, kar je evropska praksa. To pa pomeni, da se morajo izumitelji sami odločiti za zavarovanje svojega izuma s patentom, kar jim prinaša izključne pravice. V nasprotnem primeru dopuščajo, da se izum v celoti razkrije javnosti in ga lahko uporablja vsakdo. Če izumitelj meni, da je nekdo prijavil in pridobil patent za njegov izum, lahko v skladu z določbami Zakona o intelektualni lastnini (ZIL) vloži ustrezno tožbo pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, ki je izključno pristojno za reševanje sporov v zvezi s pravicami intelektualne lastnine. Tako kot se izumitelj sam odloči, ali bo izum sploh varoval s patentom, se tudi sam odloči, ali bo imel v postopku pred uradom zastopnika in kdo ga bo zastopal, njegova izbira pa je omejena na patentne zastopnike, registrirane pri uradu. Prijavitelj lahko tudi sam opravlja dejanja v postopku

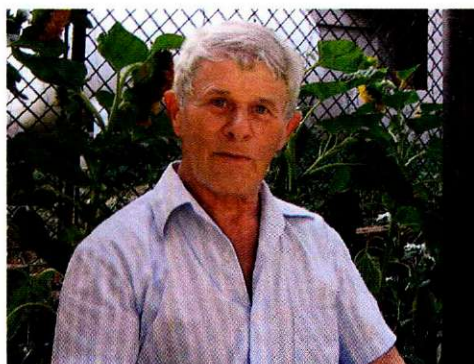
pred uradom, saj ni dolžan imeti zastopnika. UIL ni pristojen za izvajanje nadzora nad registriranimi zastopniki, poskuša pa zainteresiranim omogočiti dostop do vseh informacij javnega značaja. Tako so na njegovih spletnih straneh objavljeni podatki o veljavni zakonodaji, razna navodila in obrazci za vložitev zahtev, seznam registriranih zastopnikov itd. UIL omogoča tudi brezplačen dostop do baz podatkov o prijavah in veljavnih pravicah. Urad posreduje informacije na spletu, v papirni obliki ali po telefonu. Urad sku-

paj z nekaterimi drugimi organizacijami že nekaj let organizira tudi javne predstavitve posameznih področij varovanja pravic intelektualne lastnine, nam je še razložila Grosova.

Čigava je nesmrdeča školjka?

Zgodba, ki smo jo nakazali v prvih vrsticah pričujočega članka, je dokaj znana, saj je polnila strani časopisov v poletnih dneh. Rozana Šuštar, žena razvpitega Borisa Šustarja, se je v časniku Finance pojavila kot nosilka patenta straniščne školjke aWC (air Water Closet). Njena posebnost je,

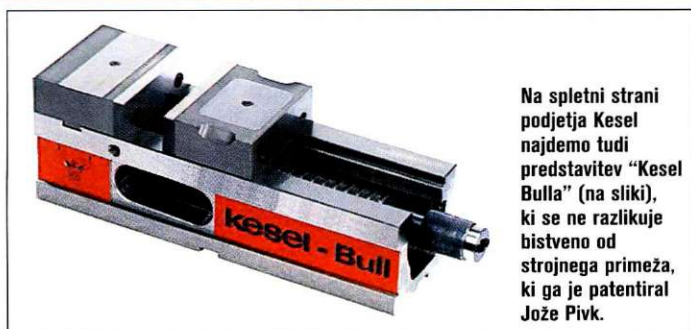
da po opravljeni potrebi ne pušča smrada, saj deluje na sistemu izsesavanja. Šuštarjeva je sistem zavarovala pri Patentnem uradu v Ljubljani in za ta namen skupaj z možem ustanovila podjetje Centuria s sedežem v Ilirski Bistrici. Na vprašanje novinarja v zvezi z izumom je dejala: "Račune imamo blokirane že četrto leto, treba je delati", in pri tem dodala, da je zamisel za školjko dobila od družinskega prijatelja, vendar naj bi njegovo zamisel bistveno nadgradila in pripravila za trg. Od Tonija Prunka pa smo slišali drugačno zgodbo.

Toni Prunk ne kuha zamere. Njegova želja je le, da bi od izdelka, za katerega je prepričan, da bo od njega imela precej koristi vsa Slovenija, dobil, kar mu gre.

Urad za varstvo intelektualne lastnine ne preverja upravičenosti prijavitelja do vložitve prijave in tudi ne podatkov o izumitelju; slednji je često prepuščen samemu sebi.

Na spletni strani podjetja Kesel najdemo tudi predstavitev "Kesel Bulla" (na sliki), ki se ne razlikuje bistveno od strojnega primeža, ki ga je patentiral Jože Pivk.

Upokojeni Prunk, doma iz Dolnjih Vrem, je bil v zadnjih letih precej dejaven pri izumljanju, nekaj svojih izdelkov nam je tudi predstavil. Po njegovem prepričanju je najkoristnejši prav nesmrdeča školjka, ki jo je poimenoval IWC. Straniščni smrad je (bil) po Prunkovih besedah tabu, zato do sedaj tudi ni bilo narejenih bistvenih izboljšav na tem področju. "Jaz sem to izboljšal, kar ni zanemarljivo," še posebej glede na to, da gre za osnovno fiziološko potrebo. Prav zato, ker straniščno školjko uporabljamo vsi, Prunk računa, da bi od IWC imela korist vsa Slovenija, pa ne le zaradi namestitve izsesalnika v vsako stranišče, temveč tudi zaradi delovnih mest, ki bi jih proizvodnja ustvarila. Naš sogovorec si želi predvsem, da bi njegov izum izboljšal kakovost življenja čim večjega števila ljudi, sam pa bi bil zadovoljen z manjšim deležem od dobička. To pa se ne bo zgodilo, če bo obveljala trditev Rozane Šuštar, dodaja, saj naj bi v tem primeru izum ostal nedostopen še več let.

Kaj se je pravzaprav zgodilo? Prunk se je v dobri veri obrnil na dr. Šuštarja, da bi mu slednji pomagal predstavljati njegov izdelek in da bi ga podprl tudi s pravnega vidika. Opisal je svoj IWC, dal na razpolago načrte, nato pa presenečen iz medijev izvedel, da se je Šuštarjeva žena

razglasila za izumiteljico njegove školjke. "V Ljubljani sem se obrnil na sodišče za brezplačno pravo pomoč," je žalostno pripovedoval Prunk o svojem iskanju pravice, a je po dolgotrajnem čakanju dobil le dolg spisek dokumentov, ki jih to od njega zahteva. Za človeka brez visoke formalne izobrazbe torej dodaten kup papirjev, ki jim ni kos. O tem, ali ima Šuštarjeva sploh kakšno znanje o vododarstvu in bi bila zmožna izumiti kaj nesmrdečih školjk podobnega, pa se pristojni niso vprašali.

Izum za vse

IWC bi bil po Prunkovem mnenju izredno donosen, saj gre za preprost izdelek, minimalne stroške in praktično neomejeno število odjemalcev. Serijska izdelava školjke bi rešila probleme marsikaterega podjetja, njegov izum bi lahko nameščali v jahte, avtobuse, avtomobilske priklole itd. Zakonodaja na tem področju pa je izredno pomanjljiva oz. je tako rekoč ni, je zaskrbljen Prunk. Na patentnem uradu nihče ne ugotavlja avtorja neke inovacije. "Ker na patentnem uradu nihče ne ugotavlja avtorja, lahko prijavim Prešernovo Zdravljico (avtor mi ne bo oporekal, ker ga ni več)," je s tovrstnim namerno ekstremnim primerom Prunk želel pokazati na nesmisle v omenjeni zakonodaji.

Nemci "prezrli" patent

Inovator Jože Pivk iz Žirov pa je v nasprotju s Tonijem Prunkom priiskrbel vse potrebno in patentiral svoj inovativni strojni primež tako v Sloveniji kot v tujini, vendar to ni zadostovalo. Nemško podjetje Georg Kesel GmbH & Co. je namreč začelo tržiti v bistvu nespremenjen Pivkov strojni primež pod imenom "Kesel Bull pneumatik", čeprav naj bi tako podjetje Kesel kot njegov zastopnik za Slovenijo, podjetje T.B.W., d. o. o., iz Velenja oz. njegov direktor Pe-

ter Jerič vedela, da s tem kršita pravilno prijavljeni izum. Pivk je sprva navezal stik s podjetjem Plut, d. o. o., katerega direktor je Srečko Plut, zaradi izdelave prototipa omenjenega primeža, prek Pluta pa je Pivk prišel v stik s podjetji T.B.W. in Kesel, ki medsebojno sodelujeta. Ker Pivk ni imel lastnih možnosti za izdelavo, se je obrnil na Pluta in mu dal vso tehnično dokumentacijo, da bi njegovo podjetje izdelalo prototip. Mimogrede je podjetje Plut že sodelovalo s svetovno znanim izdelovalcem primežev Kesel, torej se je obetala možnost sodelovanja in mednarodnega trženja. Pivk je predstavniku Kesla Josefu Hiebru predstavil svoj primež in izročil tudi tehnično dokumentacijo. Do nadaljnjega sodelovanja med Pivkom in Plutom oz. Keslom potem ni prišlo, v drugi polovici leta 2001 pa se je prek podjetja T.B.W. na slovenskem trgu pojavil strojni primež "Kesel Bull pneumatik", narejen na podlagi Pivkovega zavarovanega izuma. Tudi po mnenju Urada za intelektualno lastnino je šlo pri nemškem izdelku za "praktično popolnoma enako rešitev zastavljenega tehničnega problema", se pravi za "ojačitev prijemalne sile strojnega primeža na strani mirujoče vzpenjalne čeljusti in istočasno omogočanje enostavne vezave večjih strojnih primežev v vzpenjalni niz". Ker pa Pivkov primež tedaj ni bil mednarodno zavarovan, za kršitev patenta v tujini ni predvideno sankcioniranje. Pri Pivku gre torej za nazoren primer, kako ljudje izkoriščajo svoje pozicije za pridobivanje projektov "know how", od tod dalje pa so nedosegljivi, saj se ukvarjajo le še z unovčitvijo projekta. Lastnik patenta pa se mora podati v iskanje in uveljavljanje svojih pravic, vnovično dokazovanje patenta prek UNZ in v nadaljevanju prek državnega tožilstva.

Pivk poleg tega meni, da je prišlo do preračunljivega blatenja njegovega imena in takega ravnanja tudi pri drugih kooperantih, ki jih je obiskoval zaradi želje po realizaciji projekta, kar po njegovem dodatno dokazuje organiziranost, spotikanje in šikaniranje na vseh ravneh ter ne nazadnje oškodovanje imena in patenta doma in v tujini.

Mitja Volčanšek

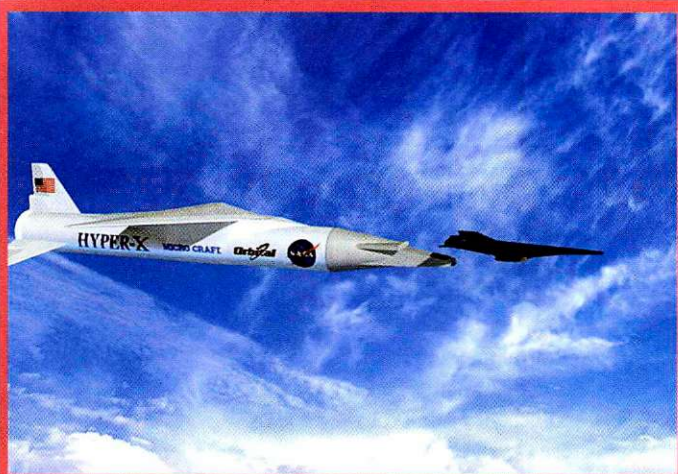
www.raplus.com

RADIO
PLUS

MARIBOR

Izpolnjevanje obrazcev na patentnem uradu ni vedno preprosta zadeva, za patentiranje in posledično pravno varstvo pa je treba prispevati tudi nekaj denarja.

Novi hitrostni rekord

Letalo ameriške vesoljske agencije NASA je s skoraj sedemkratno zvočno hitrostjo postavilo nov hitrostni rekord. Letalo je že marca letelo s hitrostjo približno 8.000 kilometrov na uro, vendar ga je Guinnessova knjiga rekordov šele zdaj uradno priznala kot najhitrejši polet na svetu. Agencija NASA je letalo brez človeške posadke 27. marca nad Tihim oceanom z raketnim pogonom pripeljala do rekordne hitrosti 3,83 macha. Stroj, dolg 3,6 metra, so pred tem s pomočjo rakete Pegasus iz letala B 52 izstrelili 29.000 metrov visoko. Razlika med raketo in letalom je v tem, da letalo uporablja zrak iz atmosfere in ne iz dodatnega težkega tanka kot raketa. Pri agenciji NASA takšen izziv primerjajo s poskusom, da bi v vetru z orkansko močjo prižgali vžigalico in ohranili njen ogenj. Inženirji želijo po podatkih urada za vesoljske polete že oktobra ta rekord popraviti. Motor iz istega programa naj bi pri načrtovanem poletu dosegel desetkratno zvočno hitrost, več kot 11.000 kilometrov na uro.

Učitelj brez primere

Malijec Bakabinji Keita se je iz vasi Bakurufata, kjer predava v lokalni šoli, podal peš na pot do 500

kilometrov oddaljene prestolnice Bamaka, da bi od ministra za šolstvo zahteval graditev novih učilnic. Keita, 28-letni profesor filozofije, je po prihodu v Bamako povedal, da so od šestih učilnic uporabne le tri. Začelo se je deževno obdobje in otroci so se znašli v nemogočem položaju. Mladi profesor je trdno odločen, da bo dobil tisto, po kar je prišel, in da se v vas ne bo vrnil praznih rok.

Akcija brez varovanja

Telesnim stražarjem izraelskega vladnega predsednika Ariela Šarona

je uspel eden večjih spodrsrlajev; sploh niso preverili, ali je njihov varovanec med njimi, ko so se odpeljali proti parlamentu. Šaron je medtem še vedno čakal v svoji rezidenci. Prepričani, da je Šaron med njimi oziroma da je že sedel v službeni avtomobil, so telesni stražarji vozniškom premierjevega konvoja dali znak, naj speljejo. Ko pa so prispeli pred poslopje izraelskega parlamenta, so ugotovili, da Šarona ni med njimi. Izraelski premier je ostal v svoji rezidenci v centru Jeruzalema s svo-

jim osebnim telesnim stražarjem. Izraelska tajna služba Shin Beth je nemudoma sprožila preiskavo, da bi ugotovila vzroke tega hudega spodrsrlaja telesnih stražarjev, ki skrbijo za varnost izraelskega premierja.

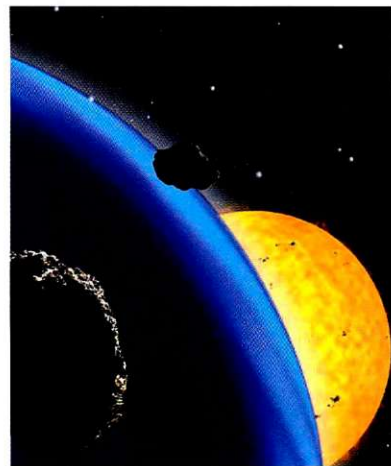
Nič sladkanih pijač

Ameriška študija je prvič pokazala neposredno povezavo med pitjem sladkanih pijač ter povečano telesno težo in diabetesom. Študija, ki so jo izvajali devet let med 91.000 ženskami, je pokazala, da so se ženske, ki so sladkane pijače pile najmanj enkrat na dan, hitreje redile kot tiste, ki so jih pile enkrat na mesec. Njihova teža je v povprečju narasla za devet kilogramov. Nevarnost, da bodo dobile diabetes, je pri ženskah, ki vsak dan pijejo sladkane pijače, več kot 83-odstotna. Po oceni ameriških znanstvenikov so sladkane pijače vir viška kalorij in velikih količin sladkorja, ki jih telo hitro absorbira. Raziskovalci v ZDA so med letoma 1977 in 1997 zabeležili pomembno naraščanje debelosti in diabetesa pri odraslih vzporedno z 61-odstotnim povečanjem uživanja sladkanih pijač. Pri najstnikih pa so v istem obdobju zabeležili dvakratno povečanje uživanja sladkanih pijač.

Novi planeti

Astronomi so odkrili kar štiri nove planete, odkrite pa so objavile tri ekipe iz ZDA in Evrope. Nobenega od teh na novo odkritih nebesnih teles ni mogoče zamenjati za Zemljo ali njeno dvojčico, zdi pa se, da so nekatera občutno manjša in bolj čvrsta (bolj podobna Zemlji in Marsu) od velikanskih plinastih eksoplanetov, ki so jih identificirali v preteklosti. Najmanj dve od na novo odkritih nebesnih teles sta verjetno po obsegu primerljivi s srednje velikimi planeti našega Sončnega sistema, kot sta Neptun in Uran, ki imata približno 14-krat večjo maso od Zemlje. Sliši se veliko, vendar so doslej odkriti eksoplaneti po velikosti bližje Jupiteru, katerega masa je kar 318-krat večja od Zemljine. Super Zemlja je ime, ki ga evropska ekipa uporablja za do-

slej najmanjši odkriti planet zunaj našega Osončja, odkrili so ga junija letos. Ta planet je sicer po dimenzijah bližje Neptunu ali Uranu. Super Zemlja kroži med zvezdo in drugim, večjim planetom, ki je bolj podoben Jupiteru. Strokovnjaki menijo, da ni več daleč čas, ko bodo astronomi odkrili planete, ki so Zemlji podobni tako po velikosti kot po drugih značilnostih – morda celo primerni za življenje, z atmosfero, ki

vsebuje kisik, in z oceani. Agencija NASA upa, da bo v naslednjih 20 letih usposobila nove vesoljske observatorije za opazovanje eksoplanetov in našla kaj bolj podobnega Zemlji.

Radioaktivna reka

Pri nadzornih in popravilnih delih v jedrski elektrarni v nemškem Neckarwestheimu je v reko Neckar odkrila manjša količina radioaktivnih

snovi. Ministrstvo za okolje dežele Baden-Württemberg je sporočilo, da prebivalci zaradi tega niso ogroženi, saj naj bi slo le za dva odstotka dovoljenega dnevnega oddajanja radioaktivnosti v Neckar. Je pa skrb zbujajoče, da je v

dveh letih prišlo do še dveh podobnih pripetljajev v jedrski elektrarni Philippsburg. Izliv radioaktivnih snovi so ugotovili šele po enem mesecu, upravitelja pa so pozvali k poglobljeni celostni analizi dogodka med letno revizijo konec julija.

Prodali potni list

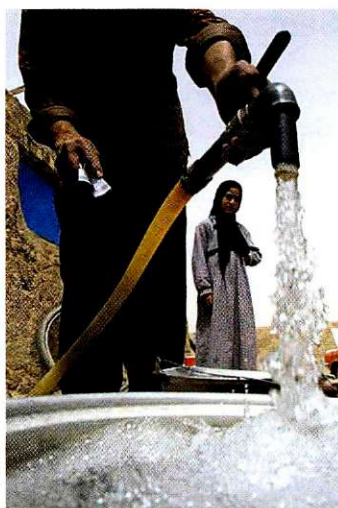
Neki kuvajtski državljani je na črnem trgu za 1.200 ameriških dolarjev nedavno kupil potni list nekdanjega predsednika iraškega parlamenta Saduna Hamadija. Kuvajčan, ki ni želel biti imenovan, bo potni list shranil za spomin na režim, ki je avgusta leta 1990 napadel njegovo državo in jo zasedal sedem mesecev. Kupec je povedal, da je potni list kupil v eni od zalivskih držav in da so bili naprodaj tudi drugi dokumenti visokih predstavnikov

režima nekdanjega iraškega predsednika Sadama Huseina. Med drugim naj bi bilo mogoče kupiti potni list nekdanjega namestnika iraškega premiera Tarika Aziza, zanj pa naj bi bilo treba odšteti 2.000 dolarjev.

Milijarda brez pitne vode

Več kot milijarda ljudi nima dostopa do čiste vode. Posledica tega je, da 1,8 milijona ljudi – večinoma otroci – vsako leto umre zaradi bolezni prebavil. Zaradi naraščajočega prepada med tistimi, ki imajo dostop do osnovne preskrbe, in tistimi, ki ga nimajo, vsak dan umre 4.000 otrok. 2,6 milijarde ljudi, kar

je več kot 40 odstotkov svetovnega prebivalstva, živi brez osnovnih sanitarij, kot so vsaj preprosta stranišča na prostem in kanalizacija. Samo v Afriki naj bi za iskanje in prenašanje vode porabili kar 40 milijard delovnih ur letno. Odprti odtočni kanali in umazana voda so razlog za razširjanje nevarnih bolezni, kot so gvinejske gliste, otroška paraliza in malarija. Povzročitelji diareje se zaradi slabih sistemov odstranjevanja odpadkov vedno znova vračajo v reke, ribnike, kanale in vodnjake, iz katerih pridobivajo pitno vodo, ali pa pronicajo v podtalnico. Diareja spada med najpogostejše vzroke smrti pri otrocih, mlajših od pet let.

Umetniška vreča smeti

Čistilka v prestižni Tate Britain Art Gallery je pomotoma odvrгла delo nemškega umetnika, misleč, da gre za vrečo smeti. Organizatorji razstave so dejali, da delo nemškega umetnika Gustava Metzgerja sestoji iz vreče, napolnjene s časopisi, kartoni in drugimi kosmi odpadnega papirja. Čistilka je med opravljanjem dela na tleh zagledala "umetniške" smeti in jih vrgla k drugim odpadkom. Predstavniki galerije je dejal, da delo ni bilo označeno in tako čistilka ni mogla vedela, kaj v resnici predstavlja. Umetniško delo so rešili iz smetnjaka, toda 78-letni umetnik je dejal, da je delo preveč poškodovano, da bi ga lahko vrnil v gale-

rijo. Metzger se je odločil, da bo ustvaril novo umetniško vrečo smeti.

Ostanki antičnih ladij

Pri otokih Hios in Samos v vzhodnem delu Egejskega morja so našli ostanke dveh potopljenih antičnih ladij. Prva lupina izvira iz 5. ali 4. stoletja pred našim šteje in leži pri otoku Hios na 65 metrih globine, druga, iz 3. stoletja pred našim šteje, leži na globini med 30 in 55 metrov pri otoku Samos. Potopljeni ladji so odkrili že v začetku aprila v okviru raziskovanj morskega dna vzhodnega dela Egejskega morja, ki so se začela leta 2000 in ki jih financirajo grška vlada in nekateri tuji inštituti. Cilj raziskav je izdelati zemljevid

morskega dna in poiskati lupine antičnih ladij. Doslej so odkrili ostanke več kot 20 starodavnih ladij.

Potres stresel tla

Japonsko je v pokrajini Kanto,

kjer leži tudi prestolnica Tokio, prizadel potres z močjo 5,8 stopnje po Richtertju. Središče potresa je bilo pod morjem, kakih deset kilometrov od obale, čutili pa so ga tudi okoli 200 kilometrov severno od Tokia. Potres je zatresel japonska tla prav med vsakoletnimi vajami za varstvo pred naravnimi nesrečami, ki se jih je udeležilo več milijonov Japoncev. Najhujši potres na Japonskem je doletel pokrajino Kanto natančno pred 81 leti, 1. septembra 1923. Potres z močjo 7,9 stopnje po Richtertju je v Tokiu in okolici terjal več kot 140.000 življenj, brez domov pa je ostalo okoli dva in pol milijona ljudi. Poleg tega je v osrednjem delu glavnega japonskega otoka Honšu v bližini mesta Nagano, kjer so leta 1998 potekale zimske olimpijske igre, izbruhnil vulkan Asma.

Elvis ne vleče več

Slaba prodaja vstopnic za festival Elvisa Presleyja v njegovem rojstnem mestu je znova razočarala organizatorje. Usoda prihodnjega srečanja ljubiteljev glasbe kralja rokenrola je zato nejasna. Festival je v šestih letih privabil številna velika glasbena imena, tudi B. B. Kinga in Little Richarda, kljub temu pa organizatorji po junjskem festivalu poročajo o izgubi v višini 5.465 dolarjev. Lani je imel festival 2.642 dolarjev izgube.

Po smrti

Imate vedno radi zadnjo besedo? Zdaj je to mogoče celo po smrti. Na internetu so odprli servis z imenom Zadnja želja, kjer stranka lahko naredi spisek ljudi, ki po njeni smrti po elektronski pošti dobivajo čestitke za rojstni dan in praznike ter včasih celo kakšno fotografijo. Zanimivo je, da ima servis že 12 tisoč strank, od katerih pa jih je umrla za zdaj le peščica. Članstvo stane 99 dolarjev, stranke pa dajo v hrambo poleg fotografij, video-posnetkov, seznama sorodnikov in prijateljev tudi računalniška gesla, bančne račune in številke zavarovalnih polic. Shranjevanje teh informacij je za svojce strank lahko bistvenega pomena, stranke pa najbolj privlači prav to, da bodo svojci dobivali njihova sporočila tudi potem, ko bodo že mrtvi. Tako se kakšno od posmrtnih sporočil živim lahko glasi: "Erik, v rjave čevlje na koncu omare sem skril 200 dolarjev. Vzemi jih – tvoji so. Vse lepo, JAZ." Kljub vsem ugodnostim pa se mnogi sprašujejo, ali ni tu morda kakšnih skritih pasti.

Središče Londona

Najznamenitejše londonske ulice se bodo najverjetneje kmalu spremenile v cone za pešce oziroma cone, kjer bodo imeli pešci prednost pred vozniki. Rekonstrukcija Trafalgarskega trga in zaprtje njegove severne strani za promet je začetek velikega programa, ki ga je pripravil londonski župan Kevin Livingstone, ki hoče spremeniti London v pešcem prijaznejše mesto po zgledu Kopenhagna, Rima, Barcelone in Pariza. Ideja, da bi bilo središče Londona popolnoma zaprto za pešce, so ovrgli, ker bi trajalo predolgo, da bi se ljudje privadili. Mestni projektanti in mestna organizacija Transport for London izdeluje glavni načrt na podlagi podrobne analize mestne arhitekture. Arhitekt Jan Gell, ki sodeluje pri projektiranju, meni, da je središče Londona za pešce in kolesarje labirint z ovirami, prenapolnjenimi ulicami, ozkimi pločniki, nevarnimi križišči in kroničnim pomanjkanjem prostora, kjer je mogoče posedeti. Morda bodo s spremembami tudi te težave rešene.

Samskost ubija

Slabe novice za tiste, ki so stari že več kot 30 let in so samski: biti po tej starosti brez stalnega partnerja ali zakonskega sopotnika je bolj škodljivo kot kajenje. Rezultati raziskave, ki so jo izvedli v zadnjih desetih letih v Veliki Britaniji, so pokazali, da moški in ženske brez stalnih partnerjev preveč pijejo, ker se pogosteje srečujejo z večjimi skupinami prijateljev, izpuščajo obroke, posebej zajtrke, preveč delajo, ker ni nikogar, komur bi želeli posvečati več časa, in so bolj čustveno nestabilni kot njihovi poročeni vrstniki, ki jim dodatno stabilnost prinašajo še otroci. Od deset tisoč samskih ljudi, ki so sodelovali v raziskavi, jih je šest tisoč že umrlo. Osamljenost se posebej samskim ženskam, starim več kot 30 let, bolj krajša življenje pijača in skrbi zaradi telesne teže kakor pa cigarete. Samski ljudje torej živijo bolj nezdravo življenje in nimajo zapupnika, ki bi mu izlili dušo in bi z njim delili dobro in slabo. Pri samskih moških je bila smrtnost za 10 odstotkov, pri ženskah pa za 4,8 odstotka višja kot pri poročenih.

Keopsova skrivnost

Egiptologija je tik pred odkritjem stoletja – če ne bi prihajalo do zastojev. Dva francoska egiptologa trdita, da se jima je po 17 letih iskanja posrečilo najti še eno grobnico v Keopsovi piramidi. Toda pri egiptovskih oblasteh sta naletela na nerazumevanje, ko sta zaprosila za dovoljenje za izkopavanje: tega namreč egiptovska oblast iz neznanih razlogov ne dovoli. Če gre res za odkritje pogrebne prostora v Keopsovi piramidi, je to veliko pomembnejše odkritje kakor na primer odkritje Tutankamonove grobnice in mumije. V knjigi Keops. Skrivna soba, ki je prvega septembra izšla v Angliji, piše, da bi lahko bil objekt, ki so ga našli v Keopsovi piramidi s pomočjo geološkega radarja pod grobnico cesarice, grobnica faraona, ki je živel od 2560 do 2532 pred Kr. in čigar mumificiranega trupla do sedaj še niso našli. Da bi potrdili domnevo, je dovolj, da bi egiptologi našli navzočnost granita, ki so ga uporabljali samo pri zapletenih gradnjah, kar je zelo majhen poseg v piramido.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Če imate kakršnokoli vprašanje, se obrnite na našo službo za naročnike. Cena: 550 SIT

Predvolilna konvencija ameriške Republikanske stranke je potrdila, da bo predsedniška tekma do konca precej izenačena. Rahla prednost, ki jo je po demokratski konvenciji pridobil Bushev izizvalec John F. Kerry, se je izkazala za nestabilno. Zdaj je po anketah v rahli prednosti Bush, kar kaže, da so republikanci s svojo newyorško konvencijo vsaj deloma dosegli svoj namen. Ameriške predvolilne konvencije veljajo za vrhunske politične spektakle, pri kate-

in zvezdnik pa naj bi s svojo popularnostjo in zmernimi političnimi stališči preprečeval neopredeljene.

Še posebno prepričljivo za neopredeljene je, če tvojega kandidata podpre nekdo, ki bi moral po vseh pravilih sicer spadati v nasprotni politični tabor. Na demokratski konvenciji v Bostonu je to vlogo prevzel Ron Reagan, sin verjetno najbolj priljubljenega republikanskega predsednika v zadnjih desetletjih, ko je podprl Kerryja. Na republikanski konvenciji pa je za to poskrbel de-

V znamenju varnosti

rih so učinki na volivce premišljeni skoraj do zadnje podrobnosti, malokaj pa je prepuščeno naključju. V ozadju se vedno skriva skrben strateški razmislek o tem, kako pri svojem kandidatu podpreti močne in nevtralizirati šibke točke in kako doseči prav obratno pri nasprotnem kandidatu.

Newyorška simbolika

Prva zanimiva odločitev republikancev je bila, da so za kraj svoje konvencije izbrali New York. Simbolika v ozadju je nesporna: New York je bil pred tremi leti glavna tarča terorističnega napada, republikanski predsednik in predsedniški kandidat pa naj bi bil tisti, ki je in bo ZDA s svojo odločno in brezkompromisno politiko najbolje obvaroval pred teroristično grožnjo. Že sama lokacija posreduje pomembno sporočilo, povezano z vprašanji varnosti, ki veljajo (tudi) na teh volitvah za močnejšo točko republikancev.

Toda New York hkrati ni tipičen "republikanski teritorij", saj je večina tamkajšnjega volilnega telesa – vsaj ko gre za predsedniške volitve – bolj naklonjena demokratom. Sprejem republikanskega vrha in privržencev zato ni bil v celoti prijazen, kar so pokazali glasni protesti, ki za ameriške razmere sicer niso izrazito množični, zato pa niso nič manj opazni. Newyorške oblasti so v svoji težnji po zagotavljanju reda morda nekoliko pretiravale, saj so policisti kljub večinoma mirnim demonstracijam večinoma zaradi manjših pre-

krškov pridržali kar 1.700 ljudi.

Drugo vprašanje pa je, ali so protesti res kakor koli politično škodovali republikanski dvojici Bush-Cheney, ki se poteguje za drugi mandat v Beli hiši. Po vsej verjetnosti niso, morda pa so posredno celo koristili. Protestniki so večinoma prepričevali prepričane, ki o predsedniku Bushu tako ali tako ne morejo imeti slabšega mnenja, kot ga že imajo. Za slab vtis o protestnikih je poskrbelo nekaj nasilnih posameznikov med njimi in njihova žrtev – pretepen newyorški policist. Končno se lahko spomnimo tudi primera, ko je bil Richard Nixon kljub množičnim protestom proti vietnamski vojni (ki so ameriško javnost razburkali veliko bolj kot protesti proti

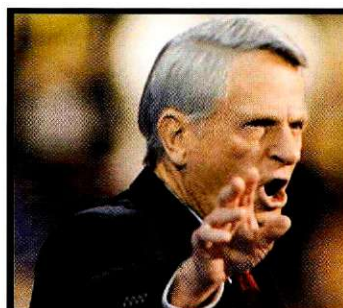
verjetnosti uvrščajo med tiste Busheve nasprotnike, ki mu lahko posredno nevede celo pomagajo. V kategorijo tovrstnih Bushevih nasprotnikov, ki povzročajo več sivih las demokratom kot republikancem, spada tudi neodvisni predsedniški kandidat Ralph Nader, ki nima nobenih možnosti za izvolitev, hkrati pa bo v nekaterih ključnih državah jemal glasove Kerryja, podobno kot jih je leta 2000 jemal Goreu in s tem pripomogel k Bushovi izvolitvi. Takšnih "nasprotnikov" si lahko sedanjí predsednik le želi.

In zavezniki z nasprotne strani

Podobno kot pred njimi demokraci so tudi republikanci zelo premišljeno izbrali ključne govorce na

mokratski senator Zell Miller. Najostrejši in najosebnejši napad na Kerryja je tako prišel kar iz ust njegovega strankarskega kolega. V evropski politiki, kjer je strankarska disciplina bistveno bolj poudarjena, bi si bilo kaj takega težko predstavljati.

Vprašanja varnosti so očitno bolj v ospredju kot na katerih koli ameriških predsedniških volitvah po koncu hladne vojne. Demokrati so postavili varnost na prvo mesto posredno – s poudarjanjem Kerryjeve vloge v Vietnamu. Republikanci so jo izpostavili neposredno, saj so jo kot osrednjo temo poudarili praktično vsi govorniki. Čeprav je njihov predsedniški kandidat prvi del svojega govora v nasprotju z drugimi namenil

• Zell Miller, demokratski senator: najosebnejši napad na Kerryja si je privoščil njegov strankarski kolega.

• Protesti v New Yorku ob republikanski konvenciji: so Bushevi nasprotniki le prepričevali že prepričane?

• Arnold Schwarzenegger na republikanski konvenciji: "Terminator" odločno podpira Bushev boj proti terorizmu.

iraški vojni) izvoljen v drugi predsedniški mandat z eno največjih večin v ameriški zgodovini – z "molčečo večino", kot jo je sam poimenoval.

Tako tudi ni bil nenavaden cilj Kerryjeve ekipe, da se od protestov – še posebno radikalnejših – čim bolj distancira. Newyorški protestniki se po vsej

konvenciji in njihove teme. Začela se je z govoroma sedanjega in prejšnjega newyorškega župana Michaela Bloombergja in Rudyja Giuliani. Naslednji dan sta bila v ospredju Laura Bush in Arnold Schwarzenegger. Predsednikova žena je poskrbela za osebno noto, kalifornijski guverner

notranjepolitičnim temam, je bil pri tem, kot si je enoten velik del komentatorjev, bolj ohlapen. Glavna tema ostaja varnost, pri kateri se lahko Bush izkaže kot odločen voditelj. In če bo varnost do volitev ostala na tako osrednjem mestu, bo imel za izvolitev nekoliko boljše možnosti od Kerryja.

Gjyle Vishaj

Otroci so bili glavne žrtve teroristične akcije v Beslanu.

Fotografije: Reuters

bi ti sprožili svoje razstrelivo. Po eksplozijah so preživeli talci verjetno sklepali, da nimajo več česa izgubiti, če poskusijo zbežati. Toda teroristi so začeli streljati na bežeče, pri čemer niso imeli nobenih zadržkov, niti ko je šlo za otroke. Na nasprotni strani je mešanica ruskih elitnih specialnih enot, redne vojske, policije in oboroženih civilistov reagirala z napadom na teroriste v šolski zgradbi, da bi tako zavarovala bežeče talce. Kar naj bi bilo bliskovita akcija, se je spremenilo v spopad, ki je trajal ves dan. Po ruskih podatkih naj bi bili vsi napadalci ubiti, vsaj enega so ujeli živega. Čeprav ruske oblasti to zanikajo, ni povsem jasno, ali

Okrutnost in nesposobnost

Kombinacija najokrutnejšega terorizma, ki ne izbira žrtev, in nesposobne avtorske oblasti, ki preprečuje vsako kritiko na svoj račun, lahko vodi le v tragedijo, kakršna se je zgodila v Beslanu v ruski republiki Severna Osetija. Glavna žrtev obeh – islamskih teroristov in ruskih oblasti – so tokrat postali otroci.

Dogodki so se začeli 1. septembra, ki je tudi v Rusiji prvi šolski dan. Izbira tega dne jasno kaže, da je bil cilj napadalcev povzročiti čim večje število žrtev. Niti ruske oblasti, ki so sicer že večkrat pokazale, da človeških življenj ne vrednotijo posebno visoko, niso mogle ostati indiferentne ob dejstvu, da je šlo za otroke. Zato so vsaj za začetek izbrale taktiko pogajanj, o vsebini katerih pa še danes ne vemo skoraj ničesar. In verjetno nikoli ne bomo zvedeli.

Informacije o tem, kakšne naj bi bile zahteve teroristov, se med seboj ne ujemajo. Po prvih informacijah naj bi bili zahtevali izpustitev svojih soborcev, aretiranih po junjskem napadu v Ingušetiji. Po nekaterih kasnejših podatkih iz ruskih in lokalnih osetskkih virov naj bi bili zahtevali umik ruskih čet iz Čečenije ali pa tudi čečensko neodvisnost. Če je res šlo za te zahteve, je precej predvidljivo, da ruske oblasti vanje niso bile pripravljene privoliti pod nobenim pogojem, kar so ugrabitelji v tem primeru tudi sami dobro vedeli.

Krvavi razplet

Kakršna koli so pogajanja že bila, pod obstoječimi pogoji niso mogla trajati dolgo. Ugrabitelji so zavrnilo vodo in hrano. Svoje talce

so zaprli v malo telovadnico šole in jih v tem veliko prenapolnjenem prostoru zadrževali v vročini brez hrane in večinoma tudi brez vode. Še posebno pri otrocih je bila dehidracija samo še vprašanje ur.

V petek je prišlo do usodnih in še vedno ne prav pojasnenih dogodkov. Ruskim oblastem je uspelo z ugrabitelji zjutraj doseči dogovor, da reševalci vstopijo v šolo in vsaj odnesejo trupla umrlih talcev. Nekaj minut po njihovem vstopu je po navedbah prič eksplodirala ena od bomb, nameščenih v telovadnici. Temu je sledila še večja eksplozija, po kateri se je porušila streha telovadnice. Uganka je, ali obstaja kakšna zveza med (dogovorjenim) vstopom reševalcev v zgradbo in temi eksplozijami, zaradi katerih je umrlo več sto talcev. Ruske oblasti povezujejo znanost in trdijo, da niso z ničimer izzvale teroristov, da

se ni kdo od napadalcev v splošni zmešnjavi vendarle izmuznil.

Ponesrečena akcija

Če verjamemo Putinovi različici zgodbe, napad specialcev na šolo ni bil načrtovan. Prav verjetno je, da si ruske oblasti niso želele pred očmi svetovne javnosti in ob vpletenosti stotin otrok ponoviti scenarija iz moskovskega gledališča leta 2002, ko so bile ruske specialne enote s svojim kemičnim orožjem za talce veliko nevarnejše in usodnejše od teroristov.

Toda tudi če verjamemo, da so bombe po nesreči ali povsem samovoljno sprožili sami teroristi, medtem ko so se predstavniki ruskih oblasti dobronamerno pogajali, je nesporno, da so se ruske var-

• Vladimir Putin, ruski predsednik: njegova trda roka je vse prej kot poročilo za varnost.

• Samir Basajev, voditelj čečenskih upornikov: v kolikšni meri je bila ugrabitev njegovo maslo?

nostne sile in njihovi nadrejeni izkazali za katastrofalno nesposobne. John McAleese iz britanskih specialnih enot SAS je rusko akcijo v izjavi za Guardian komentiral kot enega najslabših poskusov reševanja talcev, ki ga je kadar koli videl ali zanj slišal.

Že površna analiza kaže, da je napak kar mr-golelo. Čeprav je bilo vsaj približno število talcev znano, znano pa je bilo tudi, kaj jih bo najverjetneje ogrozilo – od dehidracije do strelnih ran – je bila organizacija zdravniške pomoči nezadostna in s preveč skromnimi zmogljivostmi glede na (popolnoma predvidljive) ogromne razsežnosti katastrofe. Čeprav je bilo jasno, da brez pravega povoda neposreden juriš na stavbo, polno otrok, ne pride v poštev, bi morale biti ruske enote dobro pripravljene, da v vsakem trenutku napadejo stavbo, če bi začeli teroristi ubijati talce. Ko

se je to res zgodilo, so ruske enote sicer reagirale, vendar očitno brez načrta in popolnoma improvizirano. Kriza je trajala že od srede in od takrat bi bilo dovolj časa za zavarovanje širšega območja okoli šole, s katerim bi civiliste obdržali na varni razdalji od šole, teroristom pa preprečili pobeg. Medtem ko bi policija nadzorovala to širše območje, bi moral biti napad na

šolo v skrajnem primeru, do katerega je žal dejansko prišlo, stvar specialnih enot alfa, ne pa nekakšne nekoordinirane mešanice vsega mogočega – od elitnih protiterorističnih specialcev do oborože-

tudi tuji, arabski borci, verjetno povezani z Al Kaido. Zmerni čečenski uporniki po drugi strani zavračajo povezavo s čečenskim uporom in namesto tega poudarjajo vpletenost skrajnežev različnih nacionalnosti:

ostritev varnosti in se pri tem notalgično spominja varnih državnih mej iz časov nekdanjega sovjetskega totalitarizma. Čeprav lahko celo v skrbno nadzorovanih ruskih medijih najdemo kritike na račun ukre-

panja ruskih oblasti, se velika večina teh kritik ne dotika ruskega predsednika, ampak se ustavi na nižjih ravneh. Prav tako ni mogoče pričakovati, da bi Putin zaradi tragedije v Beslanu spreminjal svojo politiko. Verjetneje je, da bo v njej našel le dodatne argumente za opravičevanje politike trde roke do Čečenije in vseh drugih premalo poslušnih etničnih, verskih in političnih skupin v državi.

Toda nadaljevanje te politike Rusiji ne bo prineslo varnosti, čeprav bi Putinu uspelo dvigniti raven učinkovitosti ruskih specialcev na raven ameriških ali izraelskih. S teroristi, ki si za tarčo izbirajo otroke, se seveda ni mogoče pogovarjati. Toda takšen terorizem se je začel krepiti šele potem, ko je Putinova silna politika

• Neusklajena mešanica borcev proti teroristom je pripomogla k še večjim razsežnostim tragedije.

• Dolgotrajen spopad in zmešnjava namesto bliskovite koordinirane akcije

• Pomanjkljiva organiziranost in preskromne zmogljivosti v Beslanu

nih lokalnih civilistov brez pravega poveljstva. Ironično je, da je moral ruski predsednik Putin, nekdanji oficir KGB, ki je svojo oblast v veliki meri zgradil prav na uporabi trde roke in oborožene sile, nazadnje javno priznati šibkost prav na varnostnem področju.

Kdo so teroristi?

Njegova brezobzirna politika do Čečenije in širšega kavkaškega območja je vsekakor pripomogla h krepitvi še bolj brezobzirnega terorizma. Toda kdo so sploh ljudje, ki so si lahko za glavno žrtev izbrali otroke? Ruske oblasti so jih takoj povežale s čečenskimi uporniki, pri čemer bi lahko povezave po njihovih trditvah segale do Šamila Basajeva, navzoči pa naj bi bili

Osetov, Ingušev pa tudi Rusov.

Zadnji podatki, kot kaže, deloma potrjujejo rusko in deloma čečensko različico zgodbe. Napadalec, ki so ga ruske enote ujele živega, je Nur-Pashi Kulayev iz Čečenije. Med njegovimi sodelavci naj bi bil Ukrajinec Anatolij Khodov. Putinovemu režimu naklonjena televizija Kanal Ena je kasneje poročala, naj bi bili med napadalci Kazahi, Čečeni, Arabci, Inguši in "Slovani".

Putin kot odgovor ponuja za-

bistveno oslabila zmernejše voditelje med čečenskimi separatisti, kakršen je Aslan Mashadov. Putinov "boj proti terorizmu", v katerem ni prostora za dialog in je "terorističen" vsak poskus nacionalne osamosvojitve izpod ruske kolonialne oblasti, je do sedaj predvsem ustvaril plodna tla za rast resničnega terorizma. In nadaljevanje te politike pomeni, da lahko v bližnji prihodnosti Rusi pričakujejo podobne tragedije, kot se je zgodila v Beslanu. Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografirao: Goran Polakovic

Je magister arhivistike. Leta 1973 je diplomiral iz zgodovine in sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in se zaposlil v Zgodovinskem arhivu Ljubljana. Leta 1986 je prešel v Arhiv SRS in bil od leta 1988 namestnik direktorice, od leta 1993 do 1. septembra 2004 pa direktor Arhiva Republike Slovenije. Zdaj je vodja Arhivskega centra za strokovni razvoj pri Arhivu RS.

Po enajstih letih vodenja Arhiva Republike Slovenije vas je včeraj (pogovor je bil v četrtek, op. a.) na mestu direktorja nasledil Dragan Matić. Je prišlo med vami in vašim naslednikom, če tako rečem, do "predaje poslov"?

Včeraj sva z zapisnikom opravila to predajo. Izročil sem mu ključ, magnetne kartice, šifre alarmnih naprav in program dela za letošnje in naslednje leto. Izročil sem mu tudi poročilo o delu arhiva za leto 2003 in finančno poročilo za letošnje leto. Seznanil sem ga še s programom dela do konca leta in s projekti, za katere sem se dogovoril za letos ali pa seveda že tečejo. Pogledala sva organizacijo, dejavnost arhiva ter novo notranjo organizacijo in sistematizacijo, ki velja bolj po naključju od prvega septembra naprej.

Z vami se pogovarjam v sejni sobi arhiva. Ali to pomeni, da za vas pisarno še iščejo?

Ne iščejo je, ne, je že določena. Sam bom od sedaj naprej vodja Arhivskega centra za strokovni razvoj; vodil bom arhivsko stroko v Sloveniji. Je pa s pisarnami v Arhivu Slovenije strašna stiska, dokler ne dobimo novih arhivskih depojev in delovnih prostorov na Roški cesti, kjer je bila nekoč kasarna JLA. Najprej bodo tam skladišča, potem še delovni prostori za arhiviste, filmske arhiviste in restavratorje. V Gruberjevi palači, kjer imamo delovne prostore, so v vsaki pisarni po trije, štirje ljudje. No, z nekaterimi preselitvami smo uredili tako, da imam po novem majhno pisarnico.

natečaje za nove direktorje je treba po zakonu izvesti en mesec po izvolitvi nove vlade, se pravi en mesec po volitvah, ki bodo 3. oktobra.

So torej v vašem primeru pohitili?

Pohitili so pravzaprav izredno, ker je bil že prvi interni natečaj za direktorja arhiva decembra lani, vendar je bil iz meni neznanih razlogov umaknjen, 30. januarja pa je bil v uradnem listu objavljen javni natečaj za direktorja Arhiva Slovenije.

Prijavili ste se za mesto direktorja arhiva kot človek z izkušnjami in pozitivnimi rezultati, izbran pa je bil človek, ki naj ne bi imel vodstvenih referenc. Kako je potekal postopek izbiranja?

Tu je potreben nekoliko daljši odgovor. Javni natečaj je potekal izredno dolgo, čeprav bi ga bilo mogoče izvesti veliko hitreje. Sam pravim, da je bil skonstruiran s političnim ozadjem, kar je razvidno iz samega postopka, se pravi, da je šlo za politično kadrovanje, zaradi česar se je tudi zavlekel. Kar se tiče moje kandidature, je bilo že vnaprej odločeno, da ne bom direktor. S pomočjo vladne kadrovske službe je bilo pač treba izbrati kandidata, ki bi ustrezal političnemu ozadju, ki mu sam kot direktor nisem več ustrezal.

Zakaj? Na čem to utemeljujete?

Zato ker sem v svojem dolgoletnem delu dosegel tudi s pomočjo javnosti, novinarjev in deloma s pomočjo državnega zbora, da je Arhiv

teža Arhiva Slovenije povečala, saj smo dobili dokumente, ki so poleg velike zgodovinske vrednosti imeli veliko pravno in politično vrednost. Prejšnje arhivsko gradivo te teže ni imelo, saj je bilo časovno bolj oddaljeno in tudi vsebinsko manj pomembno za državljane in državo samo. Dobili smo tudi celotno gradivo Sove, ne pa gradiva notranjega ministrstva, ki zadeva javno varnost po letu 1945, ker praktično ni nič ohranjenega, tudi Lajovčeve evidence udba.net oziroma CEK nam niso izročili.

V kakšnem smislu ima to gradivo politično težo?

Gre za gradivo, v katerem je cel kup osebnih in tajnih podatkov in se med drugim navezuje na politično dogajanje po letu 1945. Ko je Arhiv Slovenije vse to prevzel, sem sam za medije dejal, da bo uporaba arhivskega gradiva tekla po arhivskem zakonu, po zakonu o splošnem upravnem postopku in po zakonu o dostopu do informacij javnega značaja. To pa seveda mnogim ni ustrezalo in je celo vlada v osnutku predloga uredbe zahtevala, da tudi v državnem arhivu prikrivamo podatke, izdajamo, izločamo dokumente strankam, skrivamo podatke, jih prečrtujemo in podobno. To praktično pomeni, da državljanom, ki pridejo po svoj dosje, po dokumente o nacionalizaciji, po dokumente o državljanstvu ali po dokumente za status žrtve vojnega nasilja, ne damo popolnih dokumentov, ampak jih na neki način s selekcioniranjem prečistimo in s prekrivanjem posameznih imen in priimkov ter raznih občutljivih podatkov razvrednotimo.

Ali ni to nekoliko nenavadno navodilo?

Če imajo stranke oziroma ljudje zakonsko podlago oziroma izkažejo pravni interes, da pridejo do svojega gradiva, jim v arhivu tega ne sme-

Natečaj je bil skonstruiran s političnim ozadjem

Pogovor z mag. Vladimирjem Žumrom

30. januarja letos je bil v uradnem listu objavljen natečaj za novega direktorja Arhiva Slovenije, saj je vam mandat potekel.

Drži. Vsem direktorjem organov v sestavi ministrstev in direktorjem vladnih služb je 28. julija lani po zakonu o javnih uslužbenih potekel mandat in smo postali vršilci dolžnosti. V zakonu so predvideni javni natečaji. In javne

Slovenije prevzel praktično celotno ohranjeno gradivo Službe državne varnosti, partijsko gradivo – arhiv Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije pa republiške državne uprave, pravosodja in tako naprej, vse, kar je nastalo do leta 1991 in še naprej. Naš arhiv je prevzel tudi gradivo raznih skladov in drugih ustanov, tako da se je po prejetju vsega tega gradiva politična

mo narediti, ne samo po demokratičnih, etičnih in arhivskih strokovnih normah, ampak tudi po zakonih, ki sem jih prej omenil. Če uporabnik izkaže pravni interes, da potrebuje gradivo za uveljavljanje statusa žrtve vojnega nasilja, za popravilo povojnih krivic, za denacionalizacijo ali za ugotavljanje državljanstva, za vojno odškodnino, če bo zakon sprejet itd., potem v arhivu absolutno »

» ne smemo skriti dokumentov, jih deloma prikriti ali prečrtati podatkov. Direktorji državnih arhivov te pravice nimamo že od leta 1997 dalje, ko je bil sprejet zakon o arhivskem gradivu in arhivih.

Govorite o tako imenovani Gantarjevi uredbi?

S to uredbo naj bi jih prikrivali še naprej, tako kot imajo to pravico državni organi. To delajo vseskozi na ministrstvu za notranje zadeve in pri Sovi. Zaradi tega je prišlo do spora in zapletov, kajti ko so stranke prišle v arhiv po določene dokumente, so ugotovile, da so jim prej na notranjem ministrstvu ali pri Sovi prikriili določene dele dokumentov, ki pa so jih pri nas dobili v celoti. In tako je prišlo do navzkrižja, saj bi bili ti državljani v drugačnem položaju pri različnih postopkih, če bi celotne dokumente imeli že prej. In tudi odločitve pri denacionalizaciji in odpravljanju medvojnih in povojnih krivic bi bile drugačne. Skratka, prihajalo je do velikih blamaž uradnih organov. Zato nekateri danes zahtevajo obnovo postopkov, procesov, da bodo ustrezno rehabilitirani oziroma da bodo dobili nazaj premoženje in podobno. Ker smo delali v skladu z zakoni, je prišlo do zahtev po moji zamenjavi.

Je dodatne zahteve po vaši zamenjavi sprožilo morda tudi to, da so nekateri te svoje dosjeje predstavili javnosti?

Mi strankam, ki potrebujejo podatke ali overjene dokumente za upravne in sodne postopke, vedno damo hkrati v podpis obrazec, s katerim se obvežejo, da bodo varovali osebne podatke, da bodo varovali občutljive podatke in da jih bodo uporabili izključno za pravni namen, za katerega zaprosijo. In to je največ, kar lahko storimo. Danes sem bral v časopisu, da dr. Rajko Pirnat pravi, da to ni povsem dovolj, da ne bi zlorabili podatkov, vendar več po sedanjih predpisih ne moremo storiti. Stranka dvakrat podpiše na posebnih obrazcih, da bo varovala osebne podatke, da bo varovala tajne podatke, in če se tega ne drži, mi ne moremo pomagati. Je pa v praksi prišlo do nekaj zlorab osebnih podatkov. Vinko Levstik je na primer dobil svoj obsirni udbovski dosje in je dvakrat podpisal, da bo to uporabil za sodišče, kjer je bil potem tudi pravnomočno oproščen in opran krivde za nekatere poboje. En mesec po oprostilni sodbi pa je poklical ekipo nacionalne televizije in njihova kamera se je sprehodila po vseh 2.300 razstavljenih dokumentih in po imenih in priimkih uslužbencev in sodelavcev Službe državne varnosti in k enemu izmed njih so celo šli, kar pa je seveda kaznivo dejanje. No, vlada pa ni ovadila Vinka Levstika, ki je to dal v javnost, ampak je pritisnila name, češ naj bi bil kriv za to. Levstik je potem kmalu umrl in se glede tega ni

Če uporabnik izkaže pravni interes, da potrebuje gradivo za uveljavljanje statusa žrtve vojnega nasilja, za popravilo povojnih krivic, za denacionalizacijo, za ugotavljanje državljanstva, za vojno odškodnino, če bo zakon sprejet itd., potem v arhivu absolutno ne smemo skriti dokumentov, jih deloma prikriti ali prečrtati podatke.

nič zgodilo. Podobno je bilo v primeru Dušana Lajovca, ki je zlorabil osebne podatke za milijon Slovencev, ko je dal udba.net na splet, pa se mu ni skrivil niti las. Spet sem bil na udaru kot direktor, pa čeprav arhiv ni posredoval te evidence, saj je sploh nikoli ni imel v celoti. Imamo dele

K nam je prišel nekdo, ki je zahteval od nas dosje, saj je imel pri sebi njegovo številko. Pri nas so samo strmeli, kje je dobil to številko. Povedal je da na internetu.

CEK oziroma te centralne evidence, nimamo pa je v celoti. Zato sem od ministra za notranje zadeve to javno zahteval, tudi preko državnega zbora, preko komisije za nadzor Sove, vendar še do danes te evidence nismo dobili. Pisno pa jo je obljubil gospod Lajovic. Je to pravna država?

Mar te evidence niste prekopirali s svetovnega spleta?

Nismo v celoti, prišli smo samo do črke K, ker je šlo to tako počasi, potem pa je inšpektor s prepovedjo blokiral spletno stran www.udba.net. Mi smo prvi ugotovili, da je to sploh na internetu, saj je k nam prišel nekdo, ki se je našel na internetu, in zahteval od nas dosje, saj je na udba.net našel njegovo številko. Pri nas so samo strmeli, kje je dobil to številko, in dejal je da na internetu. Sam sem o tem takoj obvestil ministra za notranje zadeve in direktorja Sove, začeli pa smo tudi presnemavati, kar pa ni način v pravni državi, saj nam

bi moralo to evidenco ministrstvo za notranje zadeve izročiti takoj po letu 1991, ker ni več v operativni uporabi, kot trdijo, ne pa da je prišla do Lajovca oziroma jo je ta od nekoga kupil.

Po objavi te evidence ste imeli velik naval. Veliko ljudi je želelo izvedeti, ali hranite njihov dosje in kaj je v njem. Je to zanimanje še veliko?

Malo manjše je res. Takrat je bil naval res velik, vendar je bilo nerodno odganjati stranke s pojasnilom, da dosjeja ni, če ga dejansko ni in je bil uničen že zdavnaj pred prevzemom v arhiv. Dosjejev je 74.000 na mikrofilmu, okoli 3.500 pa jih je v izvorniku na papirju v mapah. V določenih obdobjih po letu 1945 oziroma zlasti po letu 1965 so bili nekateri dosjeji uničeni. To vemo iz ohranjenih zapisnikov.

Verjetno pa ni znano, koliko jih je bilo uničenih konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let?

Tega podatka pa ni. Za vse pred letom 1989 obstajajo natančni podatki, po tem letu pa podatkov ni. Eni zamenjujejo udbovske dosjeje oziroma dosjeje Službe državne varnosti s "preverkami". Te je res delala Služba državne varnosti oziroma njeni sodelavci. Če je kdo kandidiral za kakšno službeno potovanje v tujino ali za kakšno vojaško ali državno službo, ga je sodelavec ali delavec SDV iz njegove okolice preveril. Tako je nastala "preverka", ki je bila dolga od pol strani do treh strani in je vsebovala cel kup podatkov o po-

samezniku: o njegovi zasebnosti, ideološki usmerjenosti, verski pripadnosti, dejavnostih, skratka, cela karakteristika. No, teh preverk imamo 40.000. imamo pa tudi 70.000 dosjev emigrantov, to je tistih, ki so po letu 1945 odšli v tujino. To gre za politične emigrante, kot so domobranci in njihovi sorodniki, za ekonomske emigrante in deloma za njihove družinske člane.

Vrniva se k vašemu neimenovanju. Kot razlog za vašo neustreznost so navedli, da ne izpolnujete pogoja aktivnega znanja tujega jezika.

Najprej so me s pomočjo kadrovske službe vlade, ki jo vodi Marko Kromar, spomnili, da je moja vloga nepopolna. Posebno natečajno komisijo je vodil Mirko Bandelj, za katero administrativne posle opravlja kadrovska služba vlade. Skratka, iz kadrovske komisije so mi sporočili, da je vloga nepopolna, ker naj ne bi bil pred-

ložil potrdila, da izpolnjujem pogoj aktivnega znanja enega tujega jezika. Ko sem jim rekel, da sem predložil maturitetno spričevalo, ki dokazuje, da aktivno obvladam tuj jezik, so mi sporočili, da to ni zadosti. Potem sem jim sporočil, da je po tedanjem zakonu o gimnazijah, maturiral sem leta 1968, to pravno veljavni dokaz, da obvladam aktivno tuj jezik in da do sedaj ni bil sprejet noben zakon oziroma predpis, ki bi to maturitetno spričevalo razveljavil kot dokaz za aktivno znanje tujega jezika. S tem maturitetnim spričevalom sem pred tem že šestkrat dokazal aktivno znanje tujega jezika. Nazadnje leta 1993 tej vladi, ko sem postal direktor, pred tem pa leta 1988, ko sem postal namestnik direktorja, leta 1986, ko sem prišel v arhiv, pred tem pa za sprejem v službo v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, za vpis na univerzo in za vpis na magistrski študij. Vedno je zadostovalo maturitetno spričevalo. To je zadostovalo tudi nemški vladi za stipendijo, ki sem jo dobil leta 1988. Sedaj pa mi kar nenadoma v kadrovske službi tega dokumenta ne priznavajo, posebna natečajna komisija ga nato niti ni pogledala in seveda tudi ne priznala. V odločbi posebne natečajne komisije maturitetno spričevalo sploh ni omenjeno, čeprav bi moralo biti po standardih in merilih uradnega sveta za ocenjevanje uradnikov na položajih zadosten dokaz za oceno "ustrezen".

No, pa saj vi, kolikor mi je znano, občasno predavate v nemščini.

Seveda, ampak tu gre preprosto za nagajanje, za preprosto dejstvo, da mi ne priznajo potrdila, ker me je bilo treba na neki način izločiti iz kandidature. Potem sem imel zagovor na Bandljevi natečajni komisiji 2. aprila kot drugi kandidati. Bili smo štirje. In mi reče gospod Bandelj: maturitetnega spričevala vam ne priznamo in se o tem

ne bomo pogovarjali. Pojdite na državni izpitni center delat izpit, trinajstega tega meseca so izpiti. In sem si rekel, da grem, čeprav sem imel vse polno službenih obveznosti, še velika noč je bila vmes. Na izpit me je prijavil sin, ker sem bil teden dni na službenem potovanju v Makedoniji. Na državnem izpitnem centru so mu rekli, da zadoštuje izpit iz osnovne ravni. 13. aprila sem nato po enodnevnih pripravah z oceno zelo uspešno opravil izpit iz nemškega jezika na osnovni ravni, potrdilo pa sem predložil komisiji 22. aprila, kar je razvidno iz njene odločbe. Prej ga namreč nisem prejel. Nekaterim medijem sem to potrdilo že pokazal, saj zdaj gospod Bandelj v časopisu izjavlja, da izpita nisem opravil oziroma da potrdila nisem predložil. No, na komisiji mi niti tega potrdila niso priznali, ker so rekli, da osnovno znanje ni aktivno znanje, da je to samo višja raven, kar pa ni res, tudi osnovna raven je aktivno znanje, kar je razvidno iz potrdila. Preverjanja pasivnega

Na koncu takšnega kadrovanja sem prejel odločbo Bandljeve posebne natečajne komisije, da sem primeren za direktorja Arhiva Slovenije, da pa ne izpolnjujem pogoja jezika.

znanja pa v Sloveniji od leta 1999 sploh več ni, torej greste lahko preverjat samo aktivno znanje jezika. Med osnovno in višjo ravno je res nekaj razlike, veliko pa ne. Obe ravni pa pomenita, da razumeš, govoriš in pišeš aktivno v tujem jeziku. Na koncu takšnega kadrovanja sem prejel odločbo Bandljeve posebne natečajne komisije, da sem primeren za direktorja Arhiva Slovenije, da pa ne izpolnjujem pogoja jezika. In v odločbi maturitetnega spričevala Bandelj sploh ne omenja, omenja samo to potrdilo in potrjuje, da sem ga predložil 22. aprila. Odločba ima datum 2. april, ko je bila tudi seja komisije in sprejet izrek odločbe, kar potrjuje, da je slo za vnaprej pripravljeno

odločitev. V utemeljitvi odločbe iz 2. aprila navedajo dejstva, ki so se zgodila po 2. aprilu, kar pomeni, da je vse skupaj pravni konstrukt, primeren za šolske učbenike. To je primer, kako se ne smejo delati odločbe. Ta odločba je dokaz, da je bilo vnaprej odločeno, da me je treba onemogočiti. Pravniki so bili očitno pod pritiskom in so delali kardinalne začetniške napake, kadrovska služba pa je dajala pri tem "strokovna mnenja", ki ne temeljijo na predpisih ali učnih programih, temveč na subjektivnih mnenjih oziroma na domnevah.

Očitno so vas na neki način zavedli.

Tako. Čeprav bi mi morali aktivno znanje tujega jezika priznati po standardih in merilih uradnega sveta, kjer piše, da je za oceno ustrezno gimnazijsko znanje ali tečaj pete stopnje jezika. In to potrjuje tudi Urad za organizacijo in razvoj uprave, dr. Gregor Virant. Še več, že več kot dva meseca vladna kadrovska služba

pri novih razpisih direktorjev upošteva tudi gimnazijsko spričevalo in tudi takšno potrdilo, kot sem ga predložil jaz. Že dva meseca zdaj pri razpisih upošteva to, česar pri meni niso.

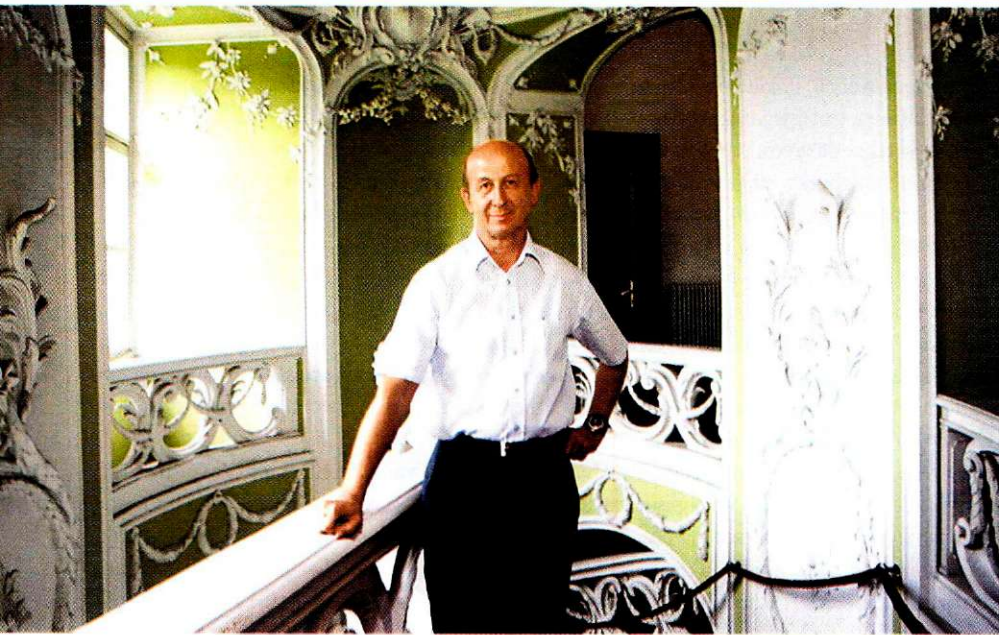
Zaradi vsega tega ste proti posebni natečajni komisiji za izbor novega direktorja arhiva, ki jo je vodil generalni sekretar vlade Mirko Bandelj, in proti vladi na upravnem sodišču vložili pritožbo. Pričakujete, da vam bo uspelo?

Seveda, saj tuj jezik obvladam in imam za dokaz pravno veljavne listine, ki so jih izdale ustrezne šolske institucije. To je prva tožba, ki sem jo vložil takoj potem, ko so mi vročili sporno odločbo. Drugo tožbo pa sem vložil po izboru dr. Dragana Matića za direktorja Arhiva Slovenije, ki je sicer prišel v igro v zadnji fazi, ko niso našli ustreznega kandidata.

Vaš naslednik Dragan Matić je postal znan predvsem po tem, da je kot inšpektor RS za področje kulturne dediščine pri kulturnem ministru kazensko ovadil novinarja Janeza Markeša, ko je le-ta objavil ime udbovca, ki je o njem še kot mladoletnem opravil preverko. S tem je na neki način odigral vlogo nekakšnega varuha Udbe oziroma Službe državne varnosti.

No, očitno so ga izbrali tudi zato, ker je v vlogi inšpektorja le nekoliko deloval v smeri, ki so si jo želeli nekateri v vladi, vendar kot direktor ne bo mogel prikrivati dokumentov in jih izločati, ker to ni mogoče. Arhiv je velik, gradiva je ogromno, vse je evidentirano in popisano, postopki upo- »

» rabe gradiva so predpisani in jih opravljajo posamezne notranje organizacijske enote. Če direktor nekaj protizakonito odredi, se mu strokovni delavec lahko upre. Pri vsem tem je dr. Matić kot kandidat za direktorja vstopil v to "politično kadrovanje" šele na koncu kot izbrani kandidat in pri tem ni soudeležen. Izbrali so ga drugi, čeprav ne izpolnjuje vseh pogojev javnega natečaja.

Hočete reči, da se časa ne da ustaviti, da se kolesa zgodovine ne more zavrteti nazaj?

Ne, ne. Mi ne moremo priti v enopartijski sistem ali v sistem, ki smo ga imeli do leta 1997, ko je imel direktor pravico, da je odločal, ali vam bo dal gradivo, ali vam bo dal podatke ali ne. Do takrat smo imeli direktorji državnih in regionalnih arhivov po zakonu o arhivskem gradivu in arhivih vso pravico in možnost, da je recimo nekdo prišel po dokument, po odločbo o denacionalizaciji iz leta 1946, pa smo mu lahko rekli, da tega nimamo, čeprav smo imeli. To seveda ni bilo demokratično in normalno, zato smo direktorji na moje prizadevanje to pooblastilo izgubili, saj v Evropski zvezi ni države, kjer bi direktor lahko subjektivno odločal, komu bo dal neki dokument, komu pa ne. Lahko bi se zgodilo, da nekdo ne bi dobil dokumenta, ki bi mu pomagal pri rehabilitaciji ali priznanju, da je žrtev vojne, pri denacionalizaciji in podobno. Jaz sem vsem to dal in sem podpisal oziroma overil prek 90.000 potrdil oziroma dokumentov. In nikoli mi ni nihče očital, da bi komu kaj preprečil ali prikril. Da pa bi direktorji spet o tem odločali, to pa res ne gre več. Političnih direktorjev, ki delajo tako, kot je vseh trenutni vladajoči stranki, res ne bi smelo več biti.

Če imajo ljudje pravni interes, imajo torej vso pravico, da dobijo dokumente, ki so povezani z njimi?

Tako je. Sedaj so izšle spremembe in dopol-

nitve zakona o splošnem upravnem postopku, kjer točno piše, kdaj stranka lahko zahteva ne samo osebne podatke, ampak tudi tajne. Če nekdo sproži zahtevek na upravni enoti za denacionalizacijski postopek, se sproži upravni postopek v zvezi z denacionalizacijo, in ko pride v arhiv, mora dobiti tudi tajne podatke, če so tako označeni (to oznako imajo največ štirideset let). In ljudje so v takih primerih upravičeni tudi do tajnih podatkov. In kaj bo, ko bodo ljudje dobili še tajne podatke? Potem bo res hudič.

No, saj jih potrebujejo za korektno izvedbo upravnega postopka.

Res je. Posameznik bo šel s temi upravnimi podatki na upravno enoto in uveljavljal svoje pravice, potem pa bo lahko prekršil to tajnost in dal podatke v javnost. Naša država ni

No, očitno so ga izbrali tudi zato, ker je v vlogi inšpektorja le nekoliko deloval v smeri, ki so si jo želeli nekateri v vladi.

reagirala niti v enem primeru. In spet bo direktor kriv. Zato o tem ne sme odločati direktor, ampak mora uporaba tajnih in osebnih podatkov pa tudi poslovnih skrivnosti ter poklicnih in drugih tajnosti biti natančno določena v predpisih in sankcionirana kot kaznivo dejanje v kazenskem zakoniku, kar v Sloveniji tudi je.

Vam je Sova izročila vse arhivsko gradivo?

Letošnje leto nam je izročila še tisto, ker so pred leti zadržali. Pomagalo je, ker sem nastopil v javnosti in pred komisijo za nadzor Sove v državnem zboru.

Vrniva se zdaj k drugimi tožbi. Jaz tožim vlado, ker je bil izbran kandidat, ki ne ustreza dvema pogojema. Nima treh let vodstvenih izkušenj na podobnih mestih, kot je direktorsko, ali pet let vodstvenih delovnih izkušenj, kot je na pri-

mer vodja notranje organizacijske enote v upravi. In odločba, ki jo je novi direktor dobil, je popačena. Če berete pogoje v javnem natečaju, ki so bili objavljeni 30. januarja letos, in odločbo o imenovanju direktorja, primerjava pokaže, da so pravniki naredili veliko napako in so iz pogoja "ali 5 let vodstvenih delovnih izkušenj" izpustili besedo "vodstvenih" in pustili samo "delovnih izkušenj". Novi direktor vodstvenih izkušenj nima – eno leto je bil v. d. glavnega inšpektorja za kulturno dediščino, vendar to niso zadostne vodstvene izkušnje. Zaradi teh nepravilnosti želim, da se javni natečaj ponovi. Želim, da Arhiv Slovenije dobi ustreznega direktorja, ki ima ustrezne vodstvene izkušnje.

Ob tem moram poudariti, da nisem v nobeni politični stranki, je pa res, da me bolj podpirajo desnosredinske stranke. Ob tem moram poudariti, da ministrica za kulturo ni bila proti meni, ampak bolj drugi v vladi – ljudje v ozadju in tudi na vrhu, ki so izvajali pritisk nanjo. Kot ministrica name ni nič vplivala in mi je pustila strokovno avtonomijo, je pa zaradi političnih pritiskov izbrala dr. Matića, ki je bil očitno za ljudi v vladi bolj sprejemljiv. Pri tem moram poudariti, da je tu glavno vlogo imela kadrovska služba in Bandljeva natečajna komisija.

Se počutite lustrirani?

Ne morem tako reči. Bolj se počutim užajljenega, ker me politično izigravajo in zafrkavajo z neznanjem tujega jezika, ki pa ga obvladam, in pri tem v vladni kadrovske službi in Bandljevi komisiji delajo pravniške napake. Gre za očitne napake, ki bi jih še otrok opazil. Ne bom privolil v to nepravno delovanje državne upra-

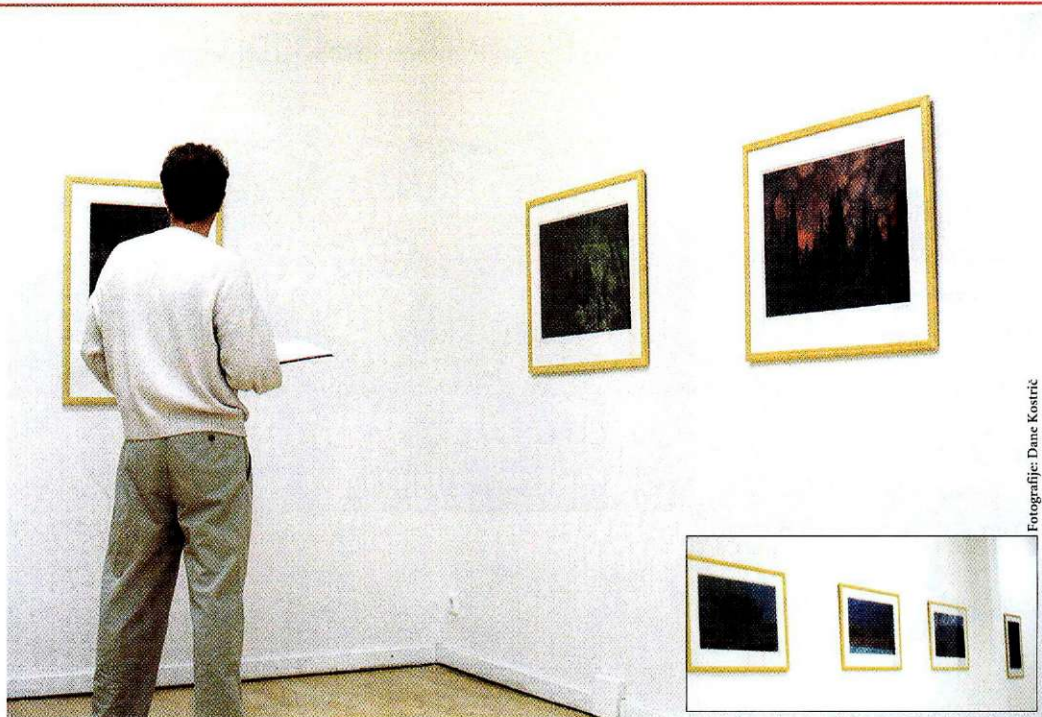
ve. Na Upravni akademiji predavam poslovanje organov javne uprave z dokumentarnim gradivom in si že trideset let prizadevam za večjo strokovnost javne uprave, zdaj pa sam izkušam to šlampasto pravno stroko in upravo.

Je pa tudi precej ljudi, ki bi bili primernejši za vodenje arhiva kot izbrani kandidat. Nekateri so mi rekli, da zato niso kandidirali, ker so mislili, da bom tako ali tako jaz izbran, da bom v naslednjih petih letih izvedel še preostale projekte. Še pet let bi potreboval, da bi reorganiziral arhiv, da bo tranzicija v arhivski stroki končana. Mi smo še vedno sestavljeni iz treh nekdanih specialnih arhivov in Arhiva SRS. Ko bomo šli na Roško v nove prostore, se bodo razmere postopoma uredile, saj bomo postali moderen nacionalni arhiv, ki bo temeljil na zgodovinski strukturi države, ne pa na kakšni politični podlagi.

Metod Berlec

Grafični oblikovalec in umetniški fotograf Jurij Kocbek se med 31. avgustom in 29. septembrom z razstavo Prve pokrajine priklanja stoti obletnici rojstva svojega očeta, literata Edvarda Kocbeka. Fotografije so na ogled v Bežigradski galeriji 2 na Vodovodni 3 v Ljubljani.

Jurij Kocbek, rojen leta 1949 v Ljubljani, je bil zaposlen v več tiskarnah kot reprofotograf, bil je tudi fotoreporter. Leta 1976 je začel oblikovati knjižne ovitke, pri čemer je zavzela pomembno plat umetniška fotografija. Opremil je

Skrivnostne pokrajine

že več kot petsto knjig za slovenske in tuje založbe. Ukvarja se tudi z oblikovanjem celostnih grafičnih podob, znakov, razstav in podobno. Svoje fotografske stvaritve je doslej predstavil na razstavah po Sloveniji, Avstriji in Združenih državah Amerike.

Pravljичno premikanje

Kocbekove fotografije po mnenju Sarivala Sosiča,

ki je zapisal spremno besedilo k razstavi, zaznamujejo pravljico premikanje po navidezno nena-

vadnih in oddaljenih svetovih. Avtorjeva podoba se je razvila po načelih ponavljanja, prekrivanja, stopnjevanja in zgoščevanja v spodnjem delu fotografije. Poraja se občutek nadčasovnega lebdenja kot značilen idejni temelj, ki preveva mnoge Kocbekove fotografije.

Svet Kocbekovih podob se ne razlikuje od resničnega sveta. Tudi v njem so trenut-

ki, ko narava ustvari podobo, ki je v nekem trenutku neverjetna in čudovitejša od običajne podobe. Prav iskanje takšnih nenavadnih trenutkov, ko se nebo in zemlja ujmeta v negibnem, v mirovanju, ponazarja Kocbekova fotografija. Fotografirani svet je enovit in koherenten; fantastičnost ni iracionalna podoba sveta, temveč le del različne ravni realnosti. **B. K.**

Začetek v Barceloni

Dnevi evropske kulturne dediščine

Dnevi evropske kulturne dediščine 2004 so se letos uradno začeli 3. in 4. septembra v Barceloni. Dnevi tradicionalno potekajo vsako leto septembra, prek njih pa okrog 800 milijonov Evropejcev spoznava spomenike in zgodovinska prizorišča, ki običajno niso odprta za široko publiko. Dneve evropske kulturne dediščine zaznamujejo v vseh 48 državah podpisnicah evropske kulturne konvencije Sveta Evrope, tudi v Sloveniji. Projekt, ki je skupna akcija Sveta Ev-

rope in Evropske unije, se je začel leta 1991. Pod geslom Evropa, skupna dediščina vsaka od sodelujočih držav izbira temo po lastni presoji, okrog katere pripravi različne dogodke, povezane s kulturno dediščino.

V Barceloni je bil eden od poudarkov letošnjega programa slovesnost ob podelitvi nagrad mladim zmagovalcem mednarodnega fotografskega natečaja na temo kulturne dediščine, na katerem je sodelovalo kakšnih sto mladih fotografov iz več evropskih držav. Slovesnost je potekala v petek v Muze-

ju zgodovine Katalonije (Museu d'Història de Catalunya). Uvodna slovesnost je svoj vrhunec dosegla v soboto, ko so pripravili predstavo Zvok in svetloba, ki jo je posebej za to priložnost oblikoval arhitekt Dani Freixes. Dogodek je

bil v Palacu katalonske glasbe (Palau de la Musica Catalana), udeležili sta se ga tudi namestnica generalnega sekretarja Sveta Evrope Maud de Boer-Buquicchio in ministrica za kulturo Katalonije Caterina Mieras. **B. K.**

Šolski zvonec je znova zazvonil in brezskrbne počitnice so zamenjale dejavnosti, ki mlade glave bogatijo z znanjem. V Cankarjevem domu so predstavili kulturno-vzgojni in otroški program za novo šolsko leto. Učitelji in profesorji bodo svoje učence in dijake lahko popeljali v svet gledališča, literature, filma, glasbe in likovne umetnosti.

Program za učenjake

Med kulturno-vzgojnimi učnimi urami v novem šolskem letu je voditeljica kulturno-vzgojnega in humanističnega programa v Cankarjevem domu Barbara Rogelj izpostavila projekt Igralec 20. stoletja, nadaljevanje predstave Igralec, ki je prikazala pet postaj gledališke zgodovine. Nova predstava je osredotočena na avantgardno 20. stoletje, nastala pa je (prav tako kot Igralec) po scenariju in v režiji Barbare Hieng Samobor, v kostumih Barbare Stupica in z igralci Natašo Barbaro Gračner, Igorjem Samoborom in Matjažem Tribušonom. V gledališkem delu programa sta še predstavi Začasno avtonomna cona Mateja Kežarja, Alda Ivanciča in skupine The Stroj ter Psihoza Sarah Kane.

Glasbena vzgoja

Za glasbeno vzgojo bo poskrbela pevka Brina Vogeljik zasedbo, ki bo mlademu občinstvu predsta-

vila slovensko ljudsko izročilo. Glasbeno učno uro bo oblikovala tudi skupina Terra Folk, ki se bo v novi sezoni sprehodila skozi glasbeno tradicijo balkanskih in slovanskih ljudstev. Namen te učne ure je spodbujanje ustvarjalnosti in na humoren način približati glasbo, ki jo mladi redko poslušajo. Sicer pa glasbeni program dopolnjuje ustaljeni repertoar, kot sta srečanje s policijskim orkestrom in simfonična matineja Glasbene mladine Slovenije.

Knjige, knjige, knjige

Na področju literature, kjer se za otroke in šolarje obeta več prireditev v okviru knjižnega sejma, bo skupina Hamlet Ekspres, zasedba literata in glasbenika Andraža Polića, prikazala sintezo poezije in glasbe. Dijakom bo namenjena tudi prireditev Čompasta poezija, na kateri bodo s pomočjo zasedbe Čompe in njihovega

protagonista Janeza Škofa odkrivali poezijo Zajca, Rozmana, Kocbeka, Jesiha in drugih, medtem ko bo gledališko-literarna učna ura Čarobne besede učencem višjih razredov osnovnih šol ponudila vpogled v prevajanje literarnega jezika v gledališki oziroma vizualni izraz.

Film

Mladi ljubitelji sedme umetnosti imajo priložnost, da med 1. sep-

tembrom in 15. oktobrom vpišejo enega od dveh abonmajev s po sedmimi filmi. Abonma "retro7" obsega izbor filmskih uspešnic oziroma odkupljenih filmov Cankarjevega doma, kot so Rdeči boggie ali kaj ti je deklica Karpa Godine, Podzemlje Emirja Kusturice ali Vse o moji materi Pedra Almodóvarja.

V abonmaju "trend7" so združeni filmi, ki jih je za odkup izbrala voditeljica filmskega programa

Jelka Stergel. Med drugim si bo mogoče ogledati Möderndorferjevo Predmestje ter omnibus o 11. septembru. Projekcijam filmov bodo sledila še predavanja slovenskih filmskih ustvarjalcev.

Še več!

Najmlajše bodo v decembru popeljali v kraljestvo pravljic. Za otroke od 4. do 10. leta sta znova razpisana abonmaja Šesterček in Osmerček. Omeniti velja še 20. festival dijaške ustvarjalnosti Transgeneracije, ki bo aprila prihodnje leto, in razpis srednješolskega natečaja za najboljši haiku, ki bo izveden v okviru Japonske pomladi 2005. Priložnosti za spoznavanje in odkrivanje novega torej ne bo manjkalo.

Barbara Kavtičnik

Igralka Nataša Barbara Gračner

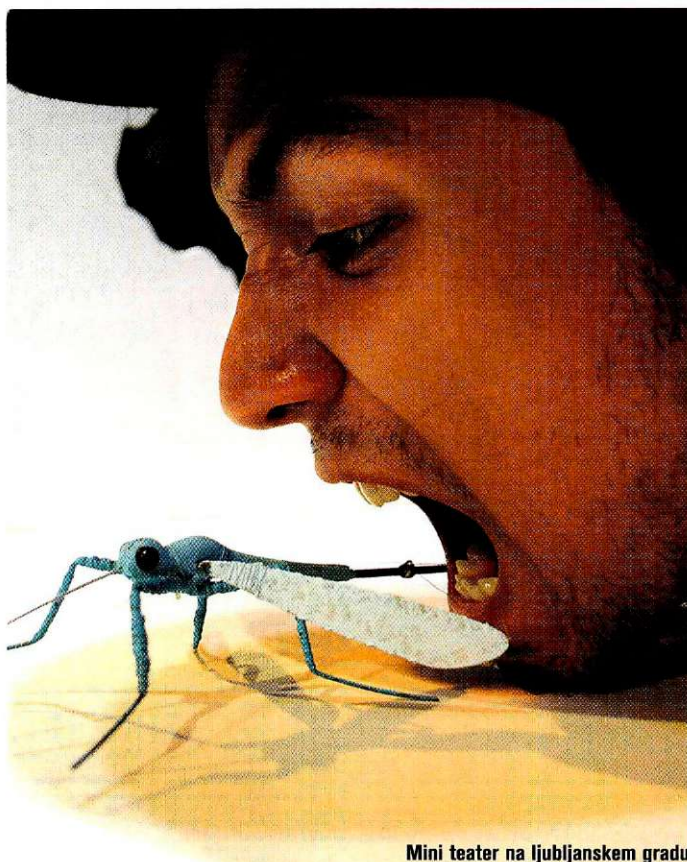

Rdeči boggie

GOOD VIBRATIONS
107.8 MHz
www.radiovelenje.com
RADIO VELENJE
Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Mini teater, ki domuje na ljubljanskem gradu, "ima v nasprotju z abonmajskimi gledališči veliko umetniško svobodo, zato se lahko posveti skritim dramskim in lutkovnim biserom ter tako preizkuša nove poti gledališke umetnosti", je dejal hišni režiser Ivica Buljan. V novi sezoni pripravljajo odlične predstave.

Medtem ko se je končalo 6. minipoletje mednarodnega lutkovnega festivala, ki vsako leto pritegne več, tudi tujih, malih in velikih obiskovalcev, so v Mini teatru že predvideli številne nove projekte. Na tiskovni konferenci ob predstavitvi sta direktor in umetniški vodja Mini teatra Robert Waltl in hišni režiser Ivica Buljan dejala, da za novo sezono znova pripravljajo

Mini teater na ljubljanskem gradu

slovenskim ljudskim pravljicam v glasbeni preobleki. Idejna zasnova in glasba je delo Petra Kusa, režija je v rokah Barbare Bulatovič, nastopali pa bodo Boštjan Gorenc - Pižama in skupina Tolovaj Mataj. Marca prihodnje leto bo premiero doživela mojstrovina Hansa Christiana Andersena Stanovitni kositrni vojak, ki jo bo režiral Waltl. Prebrisan zajec Sparky je predstava, ki jo je naročil Interspar. Sparky je sicer že doživel nekaj ponovitev v trgovskih centrih, toda uradna premiera bo, tako Waltl, ki je Sparkyja tudi režiral, v jesenskem času.

Dramski program

Dramski program Mini teatra, za katerega je odgovoren Buljan, bo sledil tradiciji uprizoritve manj znanih del. Ekipe gledališča za prihajajočo sezono pripravljajo kar dve svetovni praznizvedbi del Bernarda-Mariea Koltesa. Predstava Dan

Velike predstave

jo sedem premier za dramski in otroški program, krog "njihovih" igralcev je čedalje večji, čedalje več pa je tudi mednarodnih gostovanj in nagrad za njihovo delo.

Prva pravljica

Prvega od tako imenovanih biserov so na gradu premierno uprizorili že v soboto, 4. septembra. Otroško predstavo Pravljica o carju Saltanu, o njegovem sinu, slavnem in mogočnem junaku knezu Gvidonu Saltanoviču, in o prekrasni carični labodki Aleksandra Sergejeviča Puškina je režiral znani ruski režiser in igralec Aleksander Anurov, nastopili pa so: Nataša Matjašec, Milan Štefe in Akira Hasegawa Anurov. Ruski režiser na tiskovni konferenci o predstavi ni želel veliko

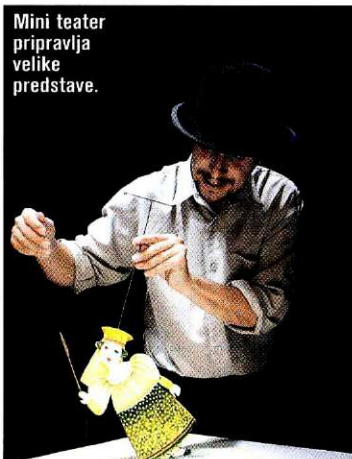
govoriti – dejal je, naj o delu umetniške ekipe (v kateri so tudi skladatelj Mitja Vrhovnik Smrekar, scenografinja in oblikovalka lutka Ana Viktorova in kostumografinja Ana Savič Gecan) presodi občinstvo. Igralec Anurov je priznal, da zelo občuduje delo zasebnega gledališča, ki se preživlja, ne da bi podleglo komercialni logiki.

Prihaja Čarobni prah in še več

16. septembra bo na sporedu še ena novost za otroško občinstvo – Čarobni prah, ki ga je napisala Maja Končar, režira ga Nina Skrbinšek, igrali pa bosta Nina Ivančič in Maja Končar. Predstava z delovnim naslovom Kako se pride na oni svet (premiera bo predvidoma oktobra) se bo posvetila

umorov v zgodbi o Hamletu bo v Buljanovi režiji in interpretaciji Veronike Drolc, Josea, Mince Lorenči in Roberta Waltla oživela oktobra, drama Marš, prav tako v Buljanovi režiji, pa julija. Tretji in zadnji dramski projekt v produkciji Mini teatra bo New York, New York v režiji Ivana Talijančiča.

Barbara Kavtičnik

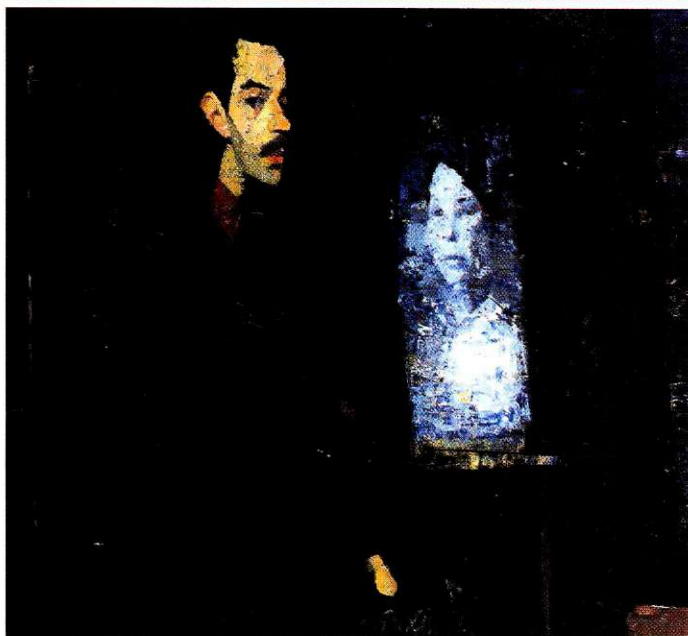
Mini teater pripravlja velike predstave.

Poskrbeli bodo za otroke in odrasle ...

Le souvenir à la
mere, 1958

Občina Vrhnika je ob osem-desetletnici svojega rojaka, slikarja Florisa Obláka, izdala zajetno monografijo o njegovem umetniškem opusu. Hkrati je slikar občini podaril v last svoja dela, ki bodo poslej vedno na ogled ljubiteljem slikarstva. Kaj si lahko slikar in javnost želita boljšega kot takšne sinergijske izmenjave?

podarjene slike izdala monografijo, v kateri bi bil predstavljen celotni Oblakov umetniški opus. Dogovor je bil uspešen in ob slikarjevi osem-desetletnici tudi uresničen. Občina Vrhnika je izdala izčrpano monografijo s preprostim naslovom *Floris Oblák*. Obsežno študijo o slikarjevem slikarskem opusu je napisal dr. Milček Komelj. Na predstavitvi monografije na Vrhniki je dr. Komelj o Oblakovem slikarstvu med drugim dejal: "Je izrazilo samosvoj umetnik, umaknjen v tišino in v svoj svet samote. Začel je kot grafik, se umaknil v svet slikarstva, kjer je najprej deloval kot portretist, predvsem avtoportretist. Nato pa se je ne-

Strmenje iz mraka

Floris Oblák se je rodil leta 1924 na Vrhniki. Leta 1949 je diplomiral na akademiji likovnih umetnosti v Ljubljani pri profesorju Gabrielu Stupici iz slikarstva in leta 1951 na grafični specialki pri profesorju Božidarju Jakcu. Izpopolnjeval se je v Parizu, kjer se je intenzivno poglobljal v študij srednjeveške plastike (romantika in gotika), hkrati pa spoznaval vse smeri ev-

ropskega in svetovnega slikarstva. V Italiji se je posvečal predvsem študiju umetnostnega prehoda iz bizantizma v gotiko in renesanso. Nenehno se je vračal v evropske prestolnice in njihove galerije.

Od leta 1954 do 1989 je deloval kot likovni pedagog (gimnazijski profesor). Vrsto let je vodil dijake na strokovnih ekskurzijah po celotni Sloveniji in zamejstvu, po

Jugoslaviji (Split, Dubrovnik, Zadar, Sarajevo), posebno po Makedoniji (srednjeveška cerkvena arhitektura in stensko slikarstvo, galerije ikon – Ohrid), na Dunaj, v Benetke itn. Za svoje pedagoško delo je leta 1976 prejel medaljo dela.

Pred časom so se na Vrhniki začeli pogovori med Florisom Oblákom, takratno voditeljico Cankarjevega doma na Vrhniki in tedanjim

utrudno obdajal z galerijo novih in novih podob, ki s svojim strmenjem iz mraka že tudi same postanejo njegov temeljni navdih in spomin. Kristalično in barvno pretanjeno umetnikovo slikarstvo pa izvira iz doživljanja samote, posvečenega razmišljanju o smrti. Vse o njem je docela neimpulzivno in do kraja premišljeno obdelano, nikoli krčevito ali čustveno kričeče, ampak iz-

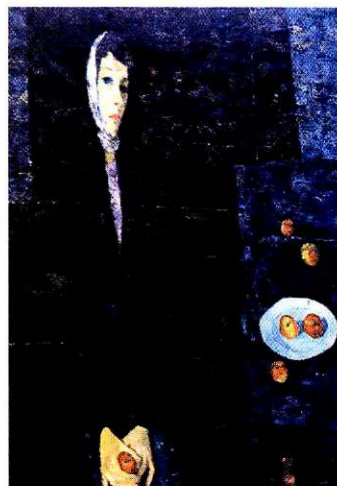
Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

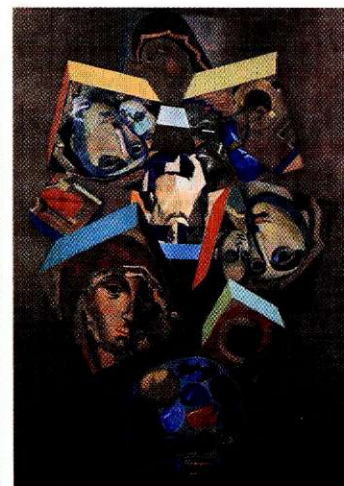
Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

50 let
Štajerski val
75,7 MHz in 97,5 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-WAL.SI

Dekle z jabolki, 1959

Ikonski buket I, 1989

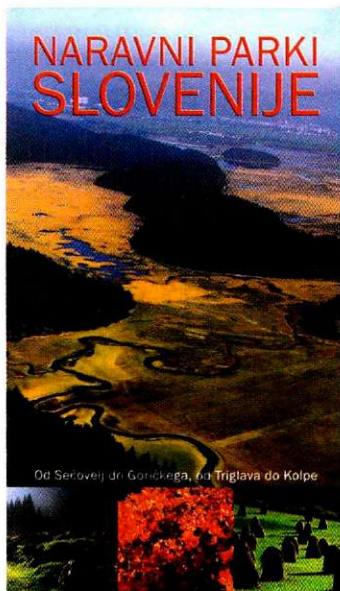
županom o možnosti podaritve umetniške zbirke slik občini Vrhnika. Podarjena umetniška dela bi postala stalna vrhniška zbirka slik, ki bi si jih bilo mogoče vedno ogledati. Pogovori so bili "trdi", občina Vrhnika naj bi za "protiuslugo" za

razito intimno in simbolično, nazven perfekcionistično, a nikakor ne prazno, marveč izpolnjeno s skrivnostnim hladnim sijajem, ki skuša osvetliti in živo obarvati življenjski mrak, iz katerega v umetnika sije misel na smrt." **I. Ž.**

Naravni parki Slovenije

Založba Mladinska knjiga

Knjiga **Boruta Mencingerja**, uveljavljenega slovenskega avtorja predvsem poljudnoznanstvenih televizijskih oddaj, se vključuje v sodobne tokove vedno večje ozaveščenosti o pomenu in vredotah ohranjanja narave. Zasnovana je kot priročnik, ki predstavlja 48 zavarovanih oziroma za zavarovanje predla-

ganih območij po Sloveniji. Opisani so glavni dostopi na območja ter navedeni najlepši in najvrednejši naravni in kulturni spomeniki v okviru splošnih značilnosti območja, vse skupaj pa je dopolnjeno z nizom barvnih fotografij. Knjiga je izvrstno dopolnilo turističnega vodnika in atlasa Slovenije, pomembno pa je tudi njeno vzgojno poslanstvo.

Poslikava notranjščine

Cankarjeva založba

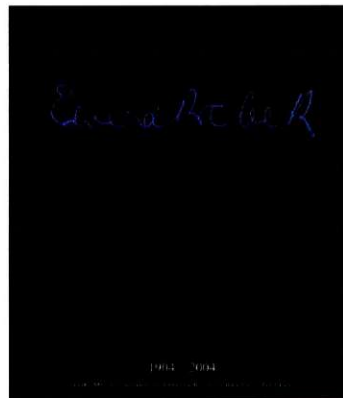
Poduhovljena, k transcendenci obrnjena pesniška zbirka **Jožeta Snoja** prinaša pesnikove dvogovore z Bogom v kompozicijsko premišljeni in izčiščeni zbirki, zastavljeni v izhodiščnem soočenju z ničem nebivanja. Od tod raste polagoma poslednje Upanje – iskanje božje vsepičujočnosti, sprva skozi zapise o praznikih kot tistih dneh, ko je človek povzdignjen nad vsakdanjik in približan božjemu. Zgodba se potem previje in človekove postaje zamenjajo postaje bogaclove-

ka, Kristusa. Upesnjenje vseh pomembnih dogodkov v Jezusovem življenju, od rojstva preko iniciacije do križanja, nas vodi skozi intimni curriculum vere do poskusa poslednjega spoznanja o miru in dodatka, kjer se pesnik-freskant skozi parabo o svetem Tomažu vendarle in spet sprašuje, koliko je izpolnil svojo željo po spoznanju in kako nemiren je dvom, ki mu brani, da bi se sprijaznil s katerimkoli spoznanjem.

Edvard Kocbek

Mohorjeva družba Celje

Ob stoti obletnici rojstva Edvarda Kocbeka (27. septembra 1904) je celjska Mohorjeva izdala o njem dokumentarno monografijo. Profesor France Piberenik v uvodu na kratko predstavi čas in razmere, v katerih je deloval Kocbek, in njegovo življenjsko pot. Sledi izbor njegovih dnevnških in drugih zapisov pa tudi odlomkov njegove poezije, v katerih se odslikuje pot ene najvidnejših in naj-

spornejših osebnosti slovenske zgodovine v obdobju med drugo svetovno vojno in po njej. Kocbeka ob bogati fotografski dokumentaciji, ki jo je zbral in uredil Jurij Kocbek, spremljamo od otroških let v rodni Prekiji do gimnazijskih in prvih študijskih let v Mariboru ter potem v Ljubljani, začetkov njegovega kulturnega in političnega delovanja, družinskega življenja, delovanja med drugo svetovno vojno do povojne obdobja in trpkih razočaranj.

Žene nacistov

Založba Orbis

Ženske so Hitlerju utirale pot od prve ure njegovega vzpona. Vpeljale

so ga v ekskluzivne družbe in ga gmotno podpirale. V žaru Hitlerjeve karizme se je v strankinih krogih v Nemčiji pozabilo, kako zaničljiv odnos je imel NSDAP do žensk. Pa vendar je nacistični ideal ženske najmanj ustrezal prav soprogam, ljubicam ali prijateljicam nacističnih voditeljev. Eva Braun se niti približno ni nameravala odpovedati visoki modi ali ličenju, vadila je body building in snemala filme. Margarete Himmler, nekdanja bolniška sestra, je preveč zaničevala svojega moža, da bi se menila za njegove ideje. Emmy Göring si je utrla pot kot igalka in Carin Göring je bila zgled politične agitatorke. Bile so samosvoje, vplivne pa tudi zveste svojemu idolu. Po Hitlerjevem samomoru skupaj z Evo Braun v bunkerju je bil tudi njihov konec pretresljiv.

Likovne impresije 2

Založba Mondena

Likovna kritičarka **Tatjana Pregl Kobe** je avtorica tridesetih knjig, od tega desetih s področja umetnostne zgodovine in likovne kritike. Ob postavitvah razstav piše eseje o likovnih ustvarjalcih in ocene njihovega dela. V knjigi *Likovne impresije 2* je zbranih enajst esejev o umetnikih, ki so v svoj likovni prostor naselili človeka. Nekateri avtorji govorijo o človeku, njegovem razmerju do sveta in soljudi odprto, kjer je vsebina slike očistena nebitnega, drugi prikrito preko krajine ali z abstraktno likovno govorico. Avtorica s samosvojim in subtilnim slogom vživljanja v umetniška dela in s poetičnostjo jezika ponuja enega od načinov pisanja o vizualni govorici.

Slikovni slovar

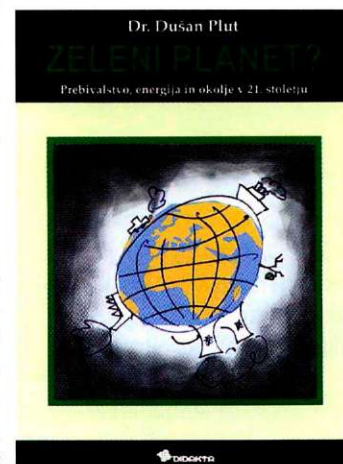
Založba Mladinska knjiga

Otroški *Angleško-slovenski slikovni slovar za osnovno šolo* s pomočjo hudomušnih stripovskih risb razlaga temeljne pojme iz angleškega besedišča. V njem so slovenski prevodi več kot tisoč angleških besed, ki so razvrščene po abecednem redu, primeri uporabe besed v lahko razumljivih angleških stavkih, 16 velikih ilustracij s temami iz vsakdanjega življenja, 25 informativnih okvirčkov z jezikovnimi in kulturnimi posebnostmi, vaje za pravilno uporabo slovarja idr. Primerno za osnovnošolsko stopnjo in mlajše uporabnike, ki se prvič srečujejo z angleškim jezikom.

Zeleni planet?

Didakta, Radovljica

Človeštvo je v razburjivi drugi polovici 20. stoletja doživelo povečanje blaginje, hkrati pa so se zaradi svetovnega prebivalstva, porabe energije in drugih naravnih virov pritiski na zeleni planet zelo okrepili. Tudi Slovenija, barvit pokrajinski mozaik, prispeva glede na število prebivalcev

nadpovprečen delež k obremenjevanju Zemlje. Naravi in njenim virom prilagojen materialni napredek planeta in Slovenije ni samo ena izmed možnosti, temveč civilizacijska nujnost. Naši potomci nas bodo ocenjevali zlasti po ohranjenosti zelenomodrega planeta, prejeti naravni dotti, ki jim bo omogočala zdravo življenje in blaginjo. Knjiga dr. **Dušana Pluta** *Zeleni planet?* nas opozarja na našo odgovornost do okolja. **I. Ž.**

Glavni partizanski spomenik v Bohinjski Bistrici brez olepšav prikazuje, čemu so partizani med vojno služili.

Sopotnik revolucije Edvard Kocbek je leta 1975 o začetku "državljsanske vojne" dejal: "Med nami se je odprla najhujša vojna, bratomorna vojna, in partija je mogla zdaj seči po svojem nesrečnem klasičnem vzorcu, ki smo se ga najbolj bali, da bi z njim v srednji Evropi ponovila svojo revolucijo. Državljsanske vojne ni mogel nihče več ustaviti, čeprav na partijski strani o njej ni smel nihče govoriti.

Tito je po zagrebškem 'Vjesniku' (24. maja 1972) to potrdil tudi za Slovence, ko je govoril o razmerah v ostali Jugoslaviji: 'Slično je bilo i u Sloveniji. Bio je to, dakle, gradjanski rat. No o tome nismo htjeli govoriti u toku ra-

"Mora uporabiti silo"

Kocbek se je torej tistega krvavega junija 1942, ko so komunisti in njihovi partizani z umori povsem ponoreli, izrecno zavzel za pobijanje duhovnikov. 16. septembra 1942 je v dnevnik zapisal še eno definicijo revolucije oziroma opravičilo takratnega partizanskega pobijanja Slovencev: "Revolucionarnost ni slepa pokorščina tem zakonom ali ideologiji in tehniki sredstev, ni slepo trošenje elementarnih sil in tudi ne zavračanje tisočletne človeške izkušnje, temveč je tisto aktualizirano razpoloženje, v katerem se zgodovinski človek uveljavlja v vsem svojem naravnem in družbenem bistvu. Konkretni človek neke dobe mora uporabiti silo, da si položi višje družbene temelje in si omogoči izživljanje svoje osebne svobode. Smisel revolucije ni torej v revoluciji sami, temveč v človeku, ki jo izvrši zato, da si izpolni svojo svobodo."

Po Kocbeku so komunisti torej pobijali Slovence zato, da so si "izpolnili svojo svobodo", kar med drugim pomeni to, da so prišli na oblast. Seveda leta 1941 in 1942 ta "osebna svoboda" ni bila tako močno tlačena, da bi bilo potrebno "tlačitelje" oziroma politično drugače misleče ubijati.

"Iztrebili bomo ..."

15. del

ta, jer nam to ne bi koristilo.' Slovenija je postala prostor najhujšega prelivanja krvi, izgubam vojaških operacij so se pridružile vedno pogostejše likvidacije v osvobodilnih vrstah."

Seveda je to izjavo Kocbek dal potem, ko so ga komunisti zavrgli in ko je ekskomunikacija trajala že več kot dvajset let. Leta 1942 je Kocbek razmišljal drugače. Dva dni po umoru dr. Lamberta Ehrlicha, ko je prišla vest do njega, je v svoj dnevnik zapisal naslednje odiozne besede (28. maja 1942): "Pred seboj vidim mrtvega Ehrlicha, ki sem nekoč tudi jaz z njim mnogo govoril. Kljub svoji vedno hitrejši poti v slovenski fašizem bi zanimivi mož se živel, ko bi /.../."

Pravica "biti neusmiljen"

Poleg tega, da je bil povsem pod

vplivom komunističnega izrazja ("pot v slovenski fašizem"), je Kocbek Ehrlichov umor sprejel povsem hladno. V nadaljevanju ga je s teoretizacijo celo upravičeval: "Če je v mirnem času kazensko pravo postavljal sankcije s stališča osebne človekove blaginje, potem je cilj revolucionarne justice jasna, kolektivna blaginja. Pozornost politične justice je obrnjena na ogrožene ljudske skupnosti, ne pa na psihologijo obsojenca. To se pravi, da sme določena ljudska skupnost z vsi pravičnimi seči po revolucionarnih sankcijah, kadar je njen obsoj ogrožen, posebno, kadar bije boj na življenje in smrt. Kdor je v takem stanju odgovoren za kolektivno usodo, ima pravico biti neusmiljen, sme vzeti življenje posamezniku in odkloniti ozi-

re na osebne kvalitete in namene."

Kocbek je med vojno napisal veliko takšnih besedil, v katerih je kar mrgolelo komunističnega besednjaka (npr. "ljudska skupnost", kar je drugi izraz za revolucionarno kliko), revolucionarne zločinske logike in zagovora revolucionarnega terorja.

Poglejmo si še en Kocbekov pogled iz tistega časa. Ko je 11. 6. 1942 prebral "zapisnik o zaslišanju kaplana /Henrika Novaka/ in učiteljice /Darinke Čebulj/ iz Hinj ki sta bila justifikirana", je v svoj dnevnik zapisal: "Skupno sva /s Kidričem, op. I. Ž./ ugotovila, da je potrebno dvojce, prvič, da dobimo kolikor mogoče prave krivce v roke, drugič pa, da duhovnike, ki začenjajo ogrožati naše delo, justificiramo po treznem premisleku vseh okoliščin."

"Ljubljeni tovariš Stalin"

6. in 12. novembra 1942 je Kar delj napisal poročilo Josipu Brozu-Titu in Kominterni, v katerem je med drugim zapisal tudi naslednjo gozljivo ugotovitev: "Borbe v oktobru se vrše predvsem proti beli gardi. Razorožena cela vrsta vasi, ki so jih belogardisti na silo oborožili v Suhi krajini in na Dolenjskem."

7. novembra je partizansko glavno poveljstvo izdalo dnevno povelje, v katerem je svoje partizane hujskalo z naslednjim besednjakom: "Bili smo, bijemo in bili bomo preklete belogardistične izdajalce. Poddeseterili in postoterili bomo svoje napore. Iztrebili bomo zavrženo belogardistično svojat s slovenskih tal. /.../ Živel genialni vodja narodov in vsega naprednega človeštva,

veliki strateg narodnega in človeškega osvobodilnega boja, naš ljubljeni tovariš Stalin."

7. novembra je Kardelju poslal poročilo Franc Leskošek: "Nadalje, da je bela garda (Mihajlo /mihajlovičevci/) precej razvita in zelo aktivna, imajo precej razpredeno organizacijo. /.../ Pravi pa /Boris Kraigher o razmerah na Primorskem/, če se ljudstvu razloži razlika med četniki in partizani, da se takoj prežene vpliv Mihajla, tudi vse iluzije o bivši Jugoslaviji in Angliji takoj izginejo. Pravi, da predstavlja aktivnost bega in Mihajla kot centralna baza za primer kake ugodne mednarodne situacije (separaten mir z Anglijo) veliko nevarnost za celotno osvobodilno gibanje v Sloveniji." Beri: za oblast komunistov. "Uspelo ji je pa /partiji v Vipavski dolini/ vodstvo bega razbiti in pripraviti nekatere skupine do tega, da so prenehali izdajati svojo literaturo /.../."

Zločinski pohod

7. novembra je Kardelju in Kidriču pisal Ludvik Smrekar, komandant III. bataljona Zapadnodolenjskega odreda: "Sinoči so šli naši v akcijo v Sp. Kašelj /prav: v Zgornji Kašelj/, da v zasedi ulove nekega voditelja bele garde /Jožeta Bezlaža, Bevkarjevega/ in da spotoma prinesejo nekaj materiala, ki smo si ga tam nabavili. Ker tistega ni bilo na mesto, kjer so naši imeli zasedo, so šli na svojo roko, češ da ga na vsak način morajo uloviti. Šli so namreč na njegov dom in obkolili njegovo hišo. Trkali so na vrata in zahtevali, naj jim odpre. Bilo je že napačno, ker niso računali s tem, da ima orožje doma. V hiši so bili trije. Ko so naši vlamljali vrata, niso opazili, da lahko z vrha meče nanje bombe, kar so beli tudi storili. Še preden so naši vdrli skozi vrata, so begi začeli metati bombe točno v sredo, med naše. Na istem mestu so bili takoj trije laže ranjeni, dva malo teže in en mrtev. Ker so bili tako presenečeni, so se morali umakniti /.../. Mrtveca so morali pustiti /.../. Pred seboj imamo klasični opis zločinskega pohoda, kar so partizani takrat počeli množično.

9. novembra je Kardelju in Kidriču poslal poročilo Ivan Maček, komandant glavnega partizanskega poveljstva, v katerem je med drugim zapisal: "Bega v resnici poskuša izvršiti mobilizacijo v tem kraju. /.../ Ljudje so po veliki večini odločno proti begi. Tukaj je celo nekaj duhovnikov, ki javno nastopajo proti begi. Da navedem primer, kako postopa nek duhovnik. Nedavno je prišel nek kmet, ki ima svojega sina v beli gardi, k temu duhovniku in ga vprašal, kaj bo z nami, ki imamo sinove v beli gardi. On mu je odgovoril: 'Za sedaj nič, po osvoboditvi bomo pa z vami hitro opravili.'" Po vsej verjetnosti gre tu za Mačkovo izmišljajo ali pa vsaj za močno pretiravanje ter za projekcijo lastnega razmišljanja na nekoga drugega.

"Razbiti to gnezdo"

11. novembra je Kardelju poslal poročilo Jože Moškrič, zaupnik CK KPS: "Bega utrjuje svoje pozicije. Sedaj so se utrdili v cerkvi Sv. Urha in okrog nje. Ker so naši zadnjič zažgali župnišče in gospodarska poslopja, gradijo sedaj barake. Zgradili so bunkerje in nastavili mitraljeze v zvonik. Sedaj so seveda zopet nedosegljivi in naši komandanti si umivajo roke. Ker tudi sam vem, da je težko pregnati sovražnika iz utrjenega polo-

žaja, mislim, da bi jih pač morali poskati podnevi, ko pridejo iz svojih brlogov in se sprehajajo po vaseh. Zato že 14 dni sitarim in moledujem, da bi se podnevi postavljale zasede, ampak ne gre. Ljudi ni, so bolni, morajo za hrano, morajo v patrolje in straže, zato se bega pri belem dnevu sprehajajo, koder jih je volja. Tu je sedaj 2. bat. T./omšičeve/ br/igade/, ima nekaj čez 80 ljudi. Tudi tu je, ne vem koliko, zopet bolnih. Komandant je Martinov /Martin Kos/. Obljubil je, da bo poizkusil omajati Polico. Če bo prišel še Kajtimir /Albert Jakopič/ s svojimi, bi po mojem mogli razbiti to gnezdo. Je pa križ s temi ljudmi iz brigade. So izmučeni in demoralizirani. Zdi se mi, da bi bilo potrebno preiskati vzroke za to, kajti slišijo se težki očitki vodečim funkcionarjem. Pri nas smo nocoj zažgali 'Prosvetni dom' v Sostrem. V njem so se hoteli vgnездiti bega."

Pred nami je še en primer, iz katerega se vidi, kako bolešno so komunisti hlepeli po boju z "belo gardo". V številnih Moškričevih poročilih Kardelju in CK KPS beremo skoraj izključno o sovraštvu in boju proti "beli gardi", tako rekoč nič pa o okupatorju. Že samo iz teh kratkih navedb iz pisem, poročil in navodil med najvišjimi komunistični-

mi in partizanskimi funkcionarji se nazorno kaže kruto dejstvo: bolešno komunistično hlepenje po uničevanju ter pobijanju drugače mislečih. Čeprav ima knjiga Štefanije Ravnikar-Podbevšek Sv. Urh preko 600 strani, v njej o tem ne izvemo nič. Seveda so bili komunisti in komunistični zgodovinarji izvedenci za izpuščanje ključnih dogodkov za objektivno presojo nekega dogajanja.

Glavna vloga partizanov

11. novembra 1942 so poročilo o delu v Cankarjevi in Gubčevi brigadi ter o položaju na Dolenjskem napisali namestniki komandanta ter pomočnika politkomisarja partizanskega glavnega poveljstva: "Dne 21. X. t. l. se je C. b. premaknila proti Gorjancem, hoteč očistiti teren po Beli krajini belogardističnih skupin. /.../ Bela garda se po številni moči, ker jo Italijani nasilno mobilizirajo, še vedno razvija. Utrjujejo se v cerkve, šole in druge večje zgradbe v bližini italijanskih posadk. Ena izmed sedanjih postojank je na Ajdovcu zabarikadirana v Krekovem domu. Od tod patroljira v Žužemberk, Lipovec in Vrbovec ter Brezovo reber. Splošno se bela garda pojavlja povsod, kjer je italijanska posadka. V Semiču smo slišali klicanje trobe/nte/ v zbor in nato je bila ob glasbi trobente 'molitev'. Glasovi so bili iz bivše jugoslovanske vojske. Boja se skoraj povsod izmikajo, razen seveda v svojih utrjenih postojankah."

Celo iz tega poročila se vidi, da bistvo protirevolucije ni bilo napadanje, ampak branjenje pred partizanskimi morilskimi napadi. In še en odlomek iz istega poročila: "V tem pogledu se držimo načela, da mora biti vse naše delovanje in bojevanje z belogardisti tako, da ljudstva ne odvrnemo od sebe. Kar pa se seveda bori z orožjem v roki proti nam, tu seveda ne more biti nobenega popuščanja. Stremimo za tem, da bodo akcije proti beli gardi popolne in ne polovičarske."

To niso besede neke izobčenske sekte v "NOB", ampak samega vrha partizanskega poveljstva. To je zgodba o partizanih kot glavni vojski komunistične revolucije.

Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

Edvard Kocbek je leta 1942 za svoje revolucionarne somišljenike in s tem tudi zase zapisal, da "ima pravico biti neusmiljen, sme vzeti življenje posamezniku in odkloniti ozir na osebne kvalitete in namene". Kocbek (tretji z leve) med svojo tovarišjo; četrti je Edvard Kardelj.

Bogastvo raziskovanja na Primorskem

Pretorska palača
v Kopru leta 1907

Založniška dejavnost Znanstvenoraziskovalnega središča Koper je obsežna. Znanstvene prispevke in raziskovalne študije objavljajo v več različnih zbirkah: v reviji *Annales*, v zbirki *Acta Histriae*, v dveh zbirkah *Knjižnica Annales* in *Knjižnica Annales Majora*, poleg tega pa izdajajo publikacije tudi zunaj rednih zbirk in posebno glasilo *Glasnik ZRS Koper*.

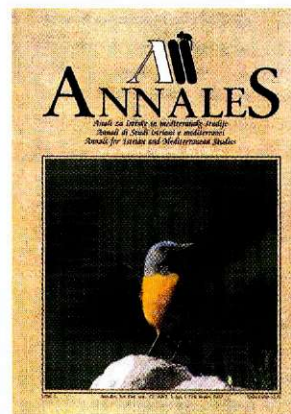
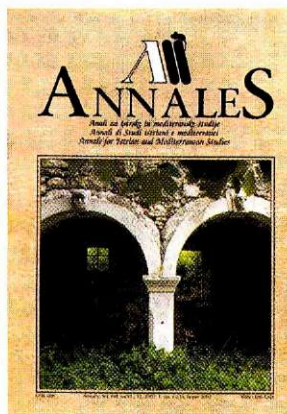
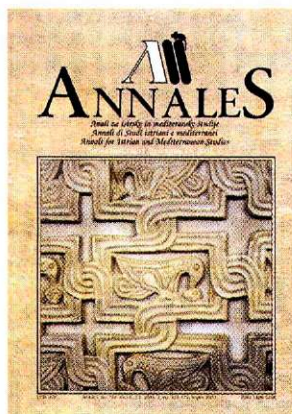
Tokrat bomo predstavili revijo *Annales* s podnaslovom *Anali za istrske in mediteranske študije*, ki je tematsko razdeljena v dve podskupini. Ena nosi podnaslov *Series Historia et Sociologia*, druga pa *Series Historia Naturalis*. Poglejmo najprej prvo. V 1. številki (letnik 12, 2002) je objavljenih 17 znanstvenih prispevkov. V prvem sklopu Iz zgodovine slovensko-hrvaških političnih odnosov v Habsburški monarhiji jih je šest: "Croatia alpestris": vprašanje umestitve slovenskih dežel v hrvaške pravaške koncepte (Andrej Rahten), Obris hrvatsko-slovenskih odnosov u politici krajem 19. i početkom 20. stoljeća (Stjepan Matković), Neki aspekti hrvatsko-slovenskih političkih veza od "svibanjske deklaracije" do prvoprosinačkog akta (1917.—1918.) (Zlatko Matijević), Slovensko-hrvaški politični odnosi v Istri v času ustavne dobe 1861—1914 (Salvator Žitko), Doprinos Ljudevita Dostala razvoju hrvatsko-slovenske suradnje u Bosni i Hercegovini u austrougarskom razdoblju (Zoran Grijak), Don Ivo Prodan kao političar i zastupnik (Marjan Diklić). V razdelku Istrska dialektologija so trije prispevki: *Sinonimika in Metaforika*

glagola "hodati" u govorima južne i zapadne Istre (Viktor Božac), *Jadranska stratifikacija in tržaščina* (Jasna Gačić), *Istrijski zoonimi* (Sandra Tamaro). Trije prispevki so tudi v razdelku *Identiteta: Med regionalizacijo in nacionalizacijo: iznajdba šavrske identitete* (Bojan Baskar), "Čigava je Soča?": O družbenih razmejevanjih v kontekstu "lokalne" teritorialnosti (Matej Vranješ), *Stališča do dvojezičnosti in njihova povezanost z okoljem ter "jezičnostjo"* (Marina Furlan). Pet prispevkov je v razdelku *Slovensko turistično gospodarstvo v luči sodobnih znanstvenih pristopov*.

Identitete

V 1. številki (letnik 13, 2003) je objavljenih 12 znanstvenih prispevkov: *Manjšine, regionalna transformacija in integracija v obmejnih območjih* (Milan Bufon), *Nacionalna identiteta v času globalizacije* (Marija Jurič Pahor), *Političnost diskurzov o identiteti* (Metka Mencin Čeplak), *Kato-*

liška identiteta Slovencev? (Srečo Dragoš), *Začasne in pregibne identitete popotnic* (Irena Weber), *Dinamika kulturnih in identitetnih medgeneracijskih transmisij pri otrocih etnično mešanih družin* (Mateja Sedmak), *Prihraniš čas, zapraviš ljubezen: ambivalentni odnos do kupljene (pol)pripravljene hrane* (Blanka Tivadar), *Primerjave v medkulturnosti: začetki indijske in grške filozofije* (Lenart Škof), *Zgodovina v besedah. Pojem filologije v Vicovi filozofiji* (Jan Bednarik), *Italijanska kulturna diplomacija v Jugoslaviji med fašizmom* (Stefano Santoro), *Fašistična Italija na Slovaškem: odnosi med Italijo in Slovaško od Mussolinijevega vzpona na oblast do njegove kapitulacije* (Borut Klabjan), *Določitev sinergetskih učinkov razvojnih potencialov mesta - primer mesta Koper* (Manca Plazar Mlakar).

Srednji vek

V 2. številki (letnik 13, 2003) je objavljenih 13 prispevkov: *Pletenista plastika in poskus njene interpretacije* (Katja Žvanut), *Kamnita zgodnesrednjevska ornamentirana fragmenta iz okolice Kopra* (Matej Župancič), *Kostni ostanki iz brezna Golobnica pri Skopem* (Tomaž Fabec), *Utrditev grofov Andeških na jugovzhodu cesarstva v 12. stoletju*. *Cesar Friderik Barbarossa, velika shizma (1161—1177) in pridobitev naslovov mejnih grofov Istre in vojvod Meranije s strani Andeških* (Andrej Komac), *Obolov k poznavanju srednjeveških posestnih razmer na Primorskem* (Darja Mihelič), *“Meretrix publica” in “putana” v istrskih in osrednjih slovenskih mestih*. *Oprostici v srednjem veku* (Mojca Kovačič), *Novo materinstvo*. *Novi pogledi na matere in njihovo materinjne od konca 19. stoletja do druge svetovne vojne* (Sabina Ž. Žnidaršič), *Položaj in vloga zgodovinopisja v nekdanji coni B Svobodnega tržaškega ozemlja*. *Ob 50-letnici izida Istrskega zgodovinskega zbornika* (Salvator Žitko), *Interferenčne prvine krškega govora v videofilmu Zs murja u mrježu ... zs mrježu u luanac!* (Rada Cosutta), *Nekateri vidiki regionalne identitete Slovenske Istre v luči javnega mnenja* (Vida Rožac Darovec), *Makro in mikro struktura družbenega odnosa do italijanske manjšinske skupnosti in dvojezičnosti v slovenski Istri* (Vesna Mikolič), *Slovenska Istra stičišče jezikov in kultur: na kakšnih stališčih slonita jezikovna in kulturna bodočnost tega prostora?* (Marina Furlan), *Stališča mladih slovenske Istre do (med)kulturnih fenomenov okolja bivanja* (Mateja Sedmak).

Sredozemlje

Poglejmo še vsebino nekaj zvezkov druge podskupine revije *Annales*, ki nosi podnaslov *Series Historia Naturalis*. V 1. številki (letnik 12, 2002) je objavljenih 14 prispevkov. V razdelku *Ihtiologija* jih je sedem: *Vizualno štetje priobalnih ribjih združb v Kostreni*, *Prehrana progastega bradača v vzhodnem delu srednjega Jadrana*, *Morski psi in skati turških morij*, *Posebnosti, ugotovljene pri mali morski mački v Sredozemskem morju*, *O dveh belih morskih volko-*

vih, ujetih v letih 1937 in 1964 v vodah blizu Marzamemi (Sicilija), *Samica morskega psa orjaka, ujeta v vodah južne Turčije*. V razdelku *Flora in vegetacija* sta dva: *Okopavinska plevelna vegetacija v Breginjskem kotu* (Boško Čušin in Urban Šilc), *Pri-spevek k poznavanju vegetacije suhih travnišč ovršnih predelov Pohorja* (Mitja Kaligarič in Sonja Škornik). V razdelku *Ekologija* sta dva: *Vnos afriškega peska v severni Jadran* (Nives Kovač) in *Ekološke značilnosti sredozemskega kala na Meraškem polotoku na otoku Cresu*. V razdelku *Fauna* sta dva, oba avtorja Iztoka Geistra: *Popis gnezdečih ptic na planoti med Goličem, Lipnikom in Kavčicem* in *Pojavljanje afriškega minljivca na slovenskem morskem obrežju*.

Flora in vegetacija

Številka 2 (letnik 12, 2002) prinaša 15 prispevkov. V razdelku *Flora in vegetacija* so trije: *Flora in vegetacija*

intenzivno rabljenih njiv osrednje Gorenjske (Klemen Eler in Franc Batič), *Povezava med ekološkimi parametri, številčnostjo rastlinskih vrst in floristično sestavo slovenskih polsuhih travnišč zveze Mesobromion erecti* (Sonja Škornik in Mitja Kaligarič), *Prime-rjava požganih in nepožganih gozdnih ploskev na osnovi rastlinskih življenjskih oblik na primorskem Krasu in v Istri* (Franc Batič, Alen Sardoč, Matjaž Čater). Štirje prispevki so v razdelku *Ihtiologija*, trije v *Zavarovana območja*, dva pa v *Fauna*. Dva sta tudi v razdelku *Oljkarstvo*. *Genetske raziskave oljke in Uporaba sistema meglenja pri razmnoževanju zelenih potaknjencev oljke*.

Sladke vode

V številki 1 (letnik 13, 2003) je objavljenih 14 prispevkov. V razdelku *Ihtiologija* so trije, v razdelku *Morska biologija in ekologija* pa štirje (med drugim: *Ocenjevanje nosilnosti okolja v severnojadranskih obalnih*

območjih, potencialno primernih za vzgojo školjk, *Meiobentoska favna južnega dela Tržaškega zaliva: seznam vrst*, *Prvi zapis o kitu grbavcu v Jadranskem morju*). Dva prispevka sta v razdelku *Klimatske spremembe*. *Trendi pomladanskih fenofaz v Sloveniji in Suha in mokra leta v submediteranski Sloveniji od 14. do srede 19. stoletja* (Darko Ogrin). V razdelku *Raziskave sladkih voda* je objavljenih pet prispevkov, med drugim: *Alge v reki Dragoni*, *Hidrotermične raziskave izvira Mlini*, *Odnos med temperaturo zraka, padavinami ter nihanjem površinske in globinske temperature vode v treh Krških jezerih v juliju 2002*, *Kraški izviri Bistrice* (Gregor Kovačič).

Slovenščina

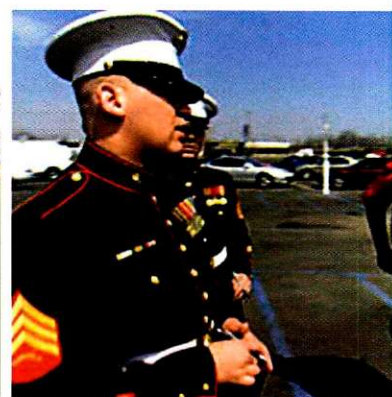
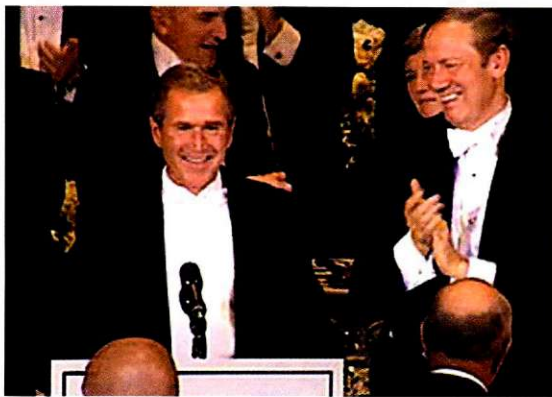
Številka 2 (letnik 13, 2003) prinaša 18 prispevkov. V razdelku *Recentne spremembe v sredozemski ribji favni* so trije, vsi trije v angleščini. V razdelku *Sredozemski morski psiji* jih je pet, prav tako vsi v angleščini. V razdelku *Fauna* so štirje, od tega trije v angleščini in eden v slovenščini; med njimi so: *Favna epikrasa - Copepoda v prenikajoči vodi kraških jam v Sloveniji*, *Heteroptera Slovenije, I., Najdba etruščanske rovke na otoku Lošnju* (Boris Kryštufek, Franc Janžekovič). V razdelku *Geologija* sta dva prispevka (oba v angleščini): *Obrežna ploščad vzdolž severozahodnega dela istrske obale in Predhodna opredelitev magmatskih delcev flišnega konglomerata v bližini Bovca*. V razdelku *Miscellanea* o trije prispevki: *Tržaška alergena flora*, *Vpliv UV-B sevanja na vodne in kopenske primarne proizvajalce in Povezanost med motorično učinkovitostjo in kognitivnimi sposobnostmi predšolskih deklic*. Tudi ti trije prispevki so objavljeni v angleščini.

Od 18 prispevkov jih je kar 17 v angleščini. Pri možnostih, ki jih danes ponuja internet, je povsem odveč, da naše znanstvene revije še vedno objavljajo prispevke v tujih jezikih. Če se bo naša znanost tako pospešeno “dokazovala” pred tujino in se podrejala tujim jezikovnim kapricam, potem bomo zelo hitro izgubljali svojo znanstveno substanco in tudi verodostojnost. Še enkrat: spričo sodobnih tehnologij (internet) je to prav nerazumljivo.

I. Ž.

Koprška stolnica v dvajsetih letih 20. stoletja

Moorov manifest o Bushu

FAHRENHEIT 9/11

Dobitnik oskarja za Bowling za Columbine se je po "ameriški ljubezni do strelnega orožja" dotaknil še nevarnejšega osjega gnezda – domnevne finančne povezanosti družin Bush in bin Laden.

Michael Moore v Fahrenheitu 9/11 napade predsednika Busha in ga obtoži, da je leta 2000 "ukradel" volitve, da je zlorabil teroristične napade 11. septembra za kratenje svobode govora. Fahrenheit 9/11 je novo delo filmskega ustvarjalca in oskarjevega nagrajenca Michaela Moora. Po izrednem uspehu filma Bowling za Columbine, ki je navdušil tako kritike kot občinstvo, je re-

žiser in scenarist s pomočjo svojega pikrega humorja in edinstvene vztrajnosti vzel pod drobnogled zunanjo politiko Busheve vlade.

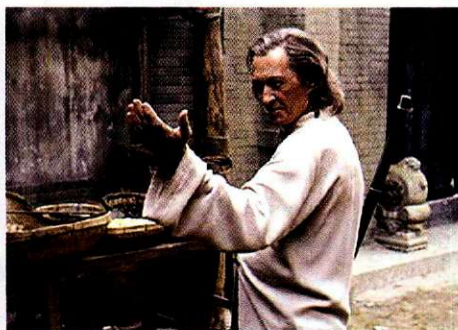
Film se loti žgočih tem, s katerimi se danes spopadajo Združene države Amerike. Izjemni posnetki, neverjetne izjave in neomajno iskanje odgovorov na težka vprašanja. Moore podvomi o predsedniku in njegovi administraciji, ki se po njegovem mnenju ni zmenila za povezanost Savdske Arabije z 11. septembrom in se je brezglavo podala v vojno proti Iraku.

Film se začne z dvomljivimi volitvami leta 2000. Moore obudi Bushevo vprašljivo napredovanje iz propadlega teksaškega naftarja v voditelja svobodnega sveta. Nato se lo-

Režija:	Michael Moore
Scenarist:	Michael Moore
Producenti:	Jim Czarnecki, Kathleen Glynn, Kurt Engfehr
Igrajo:	Michael Moore, George W. Bush, John Ashcroft, Dick Chaney, Bill Clinton, Al Gore
Premiera:	9. 9. 2004
Distribucija:	Creativa

ti predsednikove osebne Pandorine skrinjice in prikaže tesno osebno prijateljstvo ter poslovne vezi njegove družine in sodelavcev z vlado Savdske Arabije in pripadniki družine bin Laden. Višek povezanosti vidi v letalski karti, ki je člane družine bin Laden brez obsežnega izpraševanja FBI popeljala iz Amerike takoj po tragičnem dogodku. Precej kričeca se mu zdita spodrsrlaj v dr-

žavni varnosti in nenehen strah državljanov pred morebitnimi terorističnimi napadi, medtem ko v Ameriki velja "patriotski zakon", ki posega v temeljne človekove pravice. Zavito v meglo naj bi bilo po njegovo tudi dejstvo, da so bile ameriške meje zaradi pomanjkanja sredstev nevarno nezavarovane, Busheva vlada pa je ogromne količine denarja usmerila v priprave na oddaljeno vojno.

Ubila bom Billa 2

Se spomnite, koga še ni doletela zaslužena kazen? Črna mamba nadaljuje svoj krvavi pohod. Maščevanje, ki bo doletelo vse, ki so njeno poročno slavlje spremenili v krvavi pokol.

Potem ko se je znebila nekdanjih kolegic O-Ren Ishii in Vernite Green v Ubila bom Billa Vol. 1, Nevesta, igra jo Uma Thurman, v drugem de-

lu, Ubila bom Billa Vol. 2, še naprej išče pravico in zadoščenje. Nevesta ima na seznamu za odstrel še dva sovražnika, Budda (Michael Madsen) in Elle Driver (Daryl Hannah), preden se poda končnemu cilju naproti – ubiti Billa, ki ga igra David Carradine. Malce bi pretiravali, če bi film Ubila bom

Vojna v Iraku se začne, Moore pa s kombinacijo izredne čustvenosti in zmerne jeze obravnava njene tragične posledice. Medtem ko uradna Amerika prikazuje bridko soočenje družin z izbruhom vojne, se ameriški vojaki soočajo s strašno realnostjo iraške fronte. Navzlic vsej tej grozi pa "brezobzirna" Busheva administracija razglasi zmago in medtem predlaga znižanje vojaških dodatkov in zdravstvenih sredstev. In medtem ko predsednik govori o častni smrti za Ameriko, vojska skuša rekrutirati srednješolce iz najrevnejših sosesčin. Scenarist "sramoten položaj" še stopnjuje s prikazom poslovnih vodite-

ljev, ki se okoriščajo s človeškim trpljenjem, iraško nafto in krvjo ter denarjem ameriških davkoplačevalcev.

Samo Michael Moore je lahko v tem temačnem položaju videl popolno ironijo. Spodbujanje zakonodajalcev k branju že podpisanih zakonov ali pa iskanje kongresnika, ki bi svojega otroka poslal v vojno v Irak. Dokumentarni film *Fahrenheit 9/11* je neusmiljen, močno provokativen in po svoje zabaven. Michael Moore: "Ni veliko kongresnikov, ki bi imeli tam svojega otroka ... pravzaprav je samo eden. Morda bi morali najprej poslati svoje otroke vi. Kakšna se vam zdi zamisel?" Ob Moorovem filmu pa moramo nedvomno dodati, da gre za izrazito politično motiviran film, ki ima za cilj odvrniti ameriške volivce od sedanjega ameriškega predsednika Georgea Busha, zato ni povsem verodostojen, saj je med drugim predvolilno tempiran, je pa kljub temu vreden ogleda. **Monika Maljevič**

Billa Vol. 2 opisali kot film o medčloveških odnosih. A morda vseeno na trenutke spominja nanje, vsaj v primerjavi s prvim delom, kjer vihtenju z meči ni bilo videti konca. Oba filma sta kljub vsemu, pravi Carradine, "kung-fujevska samurajska špageti vestern lju-bezenska zgodba". V drugem delu je veliko več tistega, česar smo vajeni pri Quentinu: duhovitih likov, presene-

čenj, smešnih stvari. Ostaja pa enobistvo Tarantinovih filmov. V pogled v um in srce nasilnih ljudi. Zaradi tega gremo gledat njegove filme. Prikrademo se v psiho teh ljudi in tako razkrivamo, kaj jih žene. Na Billu je nekaj plemenitega, veste pa tudi, da je eden najbolj hudobnih ljudi, kar ste jih srečali v življenju. Bill je tako zabaven, da mu ni para.

KILL BILL: VOL. 2

Režija:	Quentin Tarantino
Scenarista:	Quentin Tarantino, Uma Thurman
Producent:	Lawrence Bender
Igrajo:	Uma Thurman, David Carradine, Lucy Liu, Samuel L. Jackson
Premiera:	9. 9. 2004
Distribucija:	Fivia

na kratko

S projekcijo ameriškega filma *Terminal* 56-letnega režiserja Stevna Spielberga s Tomom Hanksom in Catherine Zeta-Jones v glavnih vlogah se je v Filmski palači oziroma Palazzo del Cinema v Benetkah začel **61. mednarodni filmski festival**. V tekmovalnem programu Mostre se letos za zlatega leva poteguje 21 filmov. Predsednik mednarodne festivalske žirije je britanski režiser John Boorman. Festival, ki bo trajal do 11. septembra, ko bodo podelili zlate leve in druga priznanja, z novim direktorjem Marcom Muellerjem tudi letos stavi na evropski film. Italijanski tisk je festival pospremil z napisi, kot je denimo Velika vrnitev Hollywooda. Muellerju je namreč uspelo v Benetke privabiti več zvezdnikov in filmskih uspešnic kot kadar koli prej. V Benetke so tako že prispeli ali pa so svoj prihod potrdili Nicole Kidman, Spike Lee, Meryl Streep, Denzel Washington, Robert de Niro, John Travolta. Nočno življenje v Benetkah se je začelo z veliko zabavo na plaži pred hotelom Excelsior, na katero je bilo povabljenih 800 pomembnežev na čelu s Spielbergom in Hanksom. Med najtežje pričakovanimi zabavami je bil sobotni party v Doževi palači. V Excelsiorju bo 9. septembra še Unicefova dobrodelna prireditev, ki naj bi se je udeležili tudi igralki Emmanuelle Beart in Mia Farrow. Slovenijo na najstarejšem filmskem festivalu zastopata Predmestje, celovečerni prvenec Vinka Möderndorferja, ki bo predstavljen v netekmovalni sekciji Dnevi avtorjev, za nagrado pa se bo v programu Corto Cortissimo potegoval kratki film *Srce* je kos mesa, ki ga podpisuje Jan Cvitkovič, dobitnik zlatega leva za obetavnega režiserja leta 2001 s *Kruhom in mlekom*.

Južnoafriška igralka **Charlize Theron**, ki je za vlogo v filmu *Pošast* letos prejela oskarja, se je poškodovala med snemanjem znanstvenofantastičnega filma v Berlinu. Snemanje so ustavili, dokler igralka ne bo okrevala. Igralka se je poškodovala med snemanjem fizično zahtevnega prizora, saj je sama izvajala padce. Snemanje akcijskega filma *Petera Chunga* z naslovom *Aeon Flux*, ki se naslanja na znanstvenofantastično TV-nadaljevanko, prikazano na glasbenem kanalu MTV, bo pretrgano "za nekaj tednov", njegovo prikazovanje pa je predvideno za leto 2005. Charlize Theron so nedavno izbrali za oglaševalsko kampanjo za parfum *J'adore* Christiana Diorja. Ob Charlize Theron v filmu *Aeon Flux* igrajo Marton Csokas, Jonny Lee Miller, Sophie Okonedo, Amelia Warner, Caroline Chikezie in Frances McDormand.

Sharon Stone je lastnica laskavega naslova najbolj seksi scena nog, saj je s prizorom iz Prvinskega nagona premagala tekmice, kot so Marilyn Monroe, Halle Berry in Cameron Diaz. Med 10 najbolj privlačnimi najdemo tudi Brada Pitta za vlogo Ahila v Troji. Med najboljših deset prizorov seksi nog se je uvrstila scena iz klasike *Sedem let skomin*, kjer frfota krilo legendarne Marilyn Monroe. Hollywoodska kraljica Julia Roberts v visokih škornjih iz Čednega dekleta se je uvrstila na sedmo mesto, medtem ko je Ursula Andress s prizorom iz *Jamesa Bonda* z naslovom *Dr. No*, kjer v belih kopalkah prihaja iz morja, zasedla drugo mesto. Tretje mesto je pripadlo Cameron Diaz in prizoru prihoda v banko v filmu *Maska*.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

10.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VESELA HIŠICA: HOV HOV IN SKOK, LUTKOVNA NANIZANKA, 11/23
9.20	JURJI DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 3/26
9.45	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 10/26
9.55	IGRAJMO SE V SIRIJI, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 10/13
10.10	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.40	GEOMETRIJSKE BASNI, RISANKA
10.50	ŠTAFETA MLADOSTI
11.25	MLADI VIRTUOZI: VIOLINISTKA BOŽENA ANGELOVA
11.40	MLADI VIRTUOZI: VIOLINIST ŽIGA BRANK
11.55	RESNIČNA RESNIČNOST
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 20/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	ZABAVNI INFOKANAL
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	OSMI DAN
13.55	SVETO IN SVET
15.00	VSAKDANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER 2004, 2. DEL, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	VRNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 10/13 (VPS 16.50)
17.15	IZ POPOTNE TORBE: PUJS (VPS 17.15)
17.35	RISANKA
17.45	MOČ VUDUJA, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VOLITVE 2004 (VPS 20.00)
21.30	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 10., ZADNJI DEL (VPS 21.05)
22.50	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.20)
23.40	POLNOČNI KLUB (VPS 23.10)
0.55	NOČNI IZBOR
0.55	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
2.10	MOČ VUDUJA, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
2.55	OSNOVNA ŠOLA, ČEŠKI FILM (VPS 02.25)
4.30	POLNOČNI KLUB
5.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJKA - BARANGOLŠOK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 150/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.55	TV PRODAJA
16.35	VIDEOPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
17.10	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.20)
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.50)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 151/158 (VPS 18.05)
18.25	VETER NARODA, ŠPANSKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	RESNIČNI NEDOTAKLJIVI, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 1/3 (VPS 20.05)
20.55	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: M-NCHEN (VPS 21.00)
21.25	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 1/15

21.50	DOKLER NE POČI, ANGL. FILM (VPS 21.55)
23.15	SLOVENSKA JAZZ SCENA: JAZZON 2004 - KONCERT NOVE SLOVENSKE JAZZ GLASBE, 2. DEL (VPS 23.15)
23.50	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 23. dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 229. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 124. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 10. del ameriške nanizanke
17.00	Sami doma, 3. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Romantični film: Rov do Kitajske, ameriški film
21.50	Midve z mamo, 2. sezona, 16. del ameriške nanizanke
22.45	Moske zadeve, 3. sezona, 2. del ameriške
23.40	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Rubi, ponovitev 2. dela mehiške nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 108. dela brazilške nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Moja Sofija, ponovitev 103. dela španske nadaljevanke
11.20	Vrtinarjeva hči, ponovitev 36. dela mehiške nadaljevanke
12.15	Volitve 2004, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtinarjeva hči, 37. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 104. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 109. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 3. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Akcija: Jurski park 2: Izgubljeni svet, ameriški film
22.20	Nevihla stoletja, ameriška nadaljevanka, 6/6
23.15	XXL premiere
23.20	Noč čarovnic 2, ameriški film
1.00	24UR, ponovitev
2.00	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.00	A to je to!, ponužno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30	Na piki, pogovorna oddaja, pon
11.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
12.00	Glasbeni mozaik
18.00	Sanjska poroka, 17. del, pon
18.30	Predstavitve joga centra Namaste, pon
19.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Aktualna oddaja
20.30	Kanin poleti, reportaža, prvič
21.00	Avto šok, GHD Ilirska Bistrica in CHD Cerklje, 5. del, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
23.00	Trenja, POP TV, prvič
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke

07.55	TV prodaja
08.25	Automobile
08.50	TV prodaja
09.10	Polica s petelinjega vrha, 5. del jugoslovanske nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.00	Življenje ob jezeru, italijanska telenovela
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 268. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika n turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Miss, jugoslovanska komedija, 1986
21.50	4 km na uro, jugoslovanska komedija, 1958
23.30	Popotovanja z Janinom, ponovitev
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SOBOTA,

11.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	IZ POPOTNE TORBE: PUJS
7.50	RISANKA
8.00	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.00	KINO KEKEC: POLETJE Z DUHOM, KANADSKO-AVSTRIJSKI FILM (VPS 09.00)
10.20	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/13
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.35	SO LETA MINILA, ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 1/6, PONOVITEV (VPS 13.35)
14.05	TARZAN NAJDE SINA, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 14.05)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENC V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/21 (VPS 17.20)
17.55	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.55)
18.20	GRIMMOVE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 1/13 (VPS 18.20)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	FESTIVAL NAREČNE POPEVKE (VPS 20.00)
22.00	PRVI IN DRUGI (VPS 22.00)
22.25	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.25)
22.55	UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 14/17 (VPS 22.55)
23.50	NOČNI IZBOR
23.50	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
0.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.30)
1.05	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
1.30	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/21
2.00	SLOVENSKI MAGAZIN
2.25	KANDIDAT, AMERIŠKI FILM (VPS 02.10)
4.15	PRVI IN DRUGI
4.35	SLOVENSKA POPEVKA, POSNETEK IZ KRIŽANK
6.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASBENO JUTRO: TRIO PSALTERIA: S CITRAMI OD RENESANČNE GLASBE DO JAZZA, 2/3

9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.10	ŠPORT (VPS 13.00)
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.20)
18.30	FILM, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	KULTURNO DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.50	THIBAUTTOVI, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 8., ZADNJI DEL (VPS 21.05)
21.35	V MESEČINI SI LEPA, AMERIŠKI FILM (VPS 21.50)
23.10	POLETNA SOBOTNA NOČ (VPS 23.25)
0.40	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 120. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 121. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 122. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 123. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 124. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Mladi Indiana Jones: Kupidove nevarnosti, ameriški film
17.30	Živalim na pomoč dokumentarna nanizanka
18.00	E+
20.00	Kriminalka: V srce mafije, ameriški film
21.45	Najnevarnejše policijske akcije, dokumentarna oddaja
22.45	Baskervilski pes, kanadski film
0.25	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Najlepše pravljice bratov Grimm: Zlata goska, risani film
8.25	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.35	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.45	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
8.55	Vrba vas, sinhronizirana risana serija
9.15	Palčica, sinhronizirana risana serija
9.40	Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.50	Knjiga o dzungli, sinhronizirani risani film
10.40	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.05	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.35	Lepo je biti milijonar, ponovitev
13.05	Diagnoza: umor, 6. sezona, 20. del ameriške nanizanke
14.00	Formula 1, prenos treninga
15.10	Izziv velikih mačk, dokumentarna oddaja
16.10	Popotovanje sardinje jate, dokumentarna oddaja
17.10	24UR - vreme
17.15	Novi igralec, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Čudoviti um, ameriški film
22.30	Ptičja kletka, ameriški film
0.40	24UR, ponovitev
1.40	Nočna panorama

TevePika

10.30	Skrbi za mlade bralce, Mohorjeva založba, 2. del, pon
11.00	Argonavtski dnevi, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Praktistjani, 2. del, pon
12.30	Avto šok, GHD Ilirska Bistrica in CHD Cerklje, 5. del, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	Glasbeni mozaik
18.30	A to je to!, ponužno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
19.00	M-ov plesni žur, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
21.00	Sanjska poroka, 18. del
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, pon
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 264. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 265. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 266. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 267. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 268. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.00	Risank
12.30	TV prodaja
13.30	Koncert
14.30	Leteti štart s Špelo in Mikijem, ponovitev
15.30	Vroči veter, 9. del jugoslovanske nanizanke
16.30	Policaš s petelinjega vrha, 6. del jugoslovanske nanizanke
17.30	Ilirika n turistična TV prodaja
18.00	Štiri tačke, ponovitev
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Zadar Fest 2002, ponovitev
21.00	Podelitev nagrad najboljšim kaskaderjem (World Stunt Awards 2004)
23.30	Dokumentarni film
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

NEDELJA,

12.9.2004

Slovenija 1

7.00	ŽIV ŽAV: METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 21/26; BINE, ČUVAJ PARKA, RISANA NANIZANKA, 2/4; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 26., ZADNJA EPIZODA (VPS 07.00)
8.50	IZVIR(NJ), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI (VPS 08.55)
9.20	POMAGA JMO SI, ODDAJA TV KOPER- CAPODISTRIA (VPS 09.25)
9.55	NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ ZAPLANE NAD VRHNIKO (VPS 09.55)
11.00	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 6/13 (VPS 11.00)
11.25	OZARE, PONOVIČEV
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	FOLKART 2003, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.10)
14.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČEV (VPS 14.30)
15.00	NALJEPSI SLOVENSKI ŠOPKI, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 14.55)
15.30	KONCERT MIE ŽNIDARIČ Z BIG BANDOM RTV SLOVENIJA (VPS 15.00)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NOVE ZVEZDE EVROPE, 8., ZADNJA ODDAJA (VPS 16.50)
17.20	VSADKANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER 2004, 3. DEL (VPS 17.20)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	V LEDENEM OBJEMU, AMERIŠKI FILM (VPS 20.00)
21.30	TA VRAŽJI KLUB (VPS 21.45)
22.25	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.40)
23.00	CANTERBURYJSKE ZGODBE, ITALIJANSKI FILM (VPS 23.15)
0.50	NOČNI IZBOR
0.50	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
1.55	FOLKART 2003, ODDAJA TV MARIBOR
3.15	KONCERT SKUPINE ELEVATORS
4.05	TERRA MYSTICA, KONCERT
4.50	NOVE ZVEZDE EVROPE, 8., ZADNJA ODDAJA

5.20	KONCERT MIE ŽNIDARIČ BIG BANDOM RTV SLOVENIJA INFOKANAL
6.15	

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
12.05	TV PRODAJA
12.35	30 LET ORKESTRA MANDOLINA, 2/3 (VPS 12.30)
13.00	ŠPORT (VPS 13.00)
15.00	BERLIN: ATLETIKA - FINALE ZLATE LIGE, PRENOS (VPS 15.00)
17.00	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
17.10	FILM (VPS 17.10)
19.00	TONE PARTLIČ: ŠČUKE PA NI, ŠČUKE PA NE - DIALOGI, TV NADALJEVANKA, 2/7 (VPS 19.00)
20.00	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/13 (VPS 20.05)
20.55	UČITELJ, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2/8 (VPS 20.55)
21.45	FLESHQUARTET - MATS EK: APARTEMENT (STANOVANJE), BALET PARIŠKE OPERE (VPS 21.50)
22.35	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 1/15, PONOVIČEV
23.00	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 225. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 226. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 227. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 228. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 229. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Mladi Indiana Jones: Potovanja z očetom, ameriški film
17.30	Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
18.00	E+
20.00	Druzinski film: Beethoven, ameriški film
21.35	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 3. del ameriške nanizanke
22.30	Happy, Texas, ameriški film
0.15	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Najlepše pravljice bratov Grimm: Obuti maček, risani film
8.40	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.50	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
9.00	Ogjeva družina, sinhronizirana risana serija
9.10	Palčica, sinhronizirana risana serija
9.35	Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.45	Jagodka ozdravi Hi konjčka, sinhronizirani risani film
10.35	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.00	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.30	Lepo je biti milijonar, ponovitev
13.05	Resnični svet, dokumentarna oddaja
13.30	Formula 1, prenos dirke za VN Italije
16.00	Oh, ta osemdeseta, ameriška humoristična nanizanka
16.30	24UR - vreme
16.35	Brez opozorila, ameriški film
18.20	Ainsleyjeva kuharja n vse o žaru, angleška dokumentarna oddaja
19.00	24UR
19.00	Miss Slovenije 2004, prenos finalnega izbora
21.45	Športna scena
22.45	Velika zmešnjava, ameriški film
0.35	24UR, ponovitev
1.35	Nočna panorama

TevePika

9.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon

10.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.30	Sanjska poroka, 18. del, pon
12.00	V harmoniji z naravo, pon
12.30	Avto šok, GHD Ilirska Bistrica in CHD Cerklje, 5. del, pon
13.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
18.00	A to je tol?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.30	Predstavitve joga centra Namaste, pon
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Glasbeni koncert
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, pon
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Popotovanja z Janinom
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	TV prodaja
14.00	Hočeš nočeš s Sašom, ponovitev
14.30	Risanke
15.50	Originalni, 9. del jugoslovanske serije
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Ilirika n turistična TV prodaja
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Naš vrt
19.00	Risanke
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Čudodelni meč, filmska pravljica (1950)
21.40	Reporter X
22.10	Dokumentarni film
23.10	K1, športni program
20.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

PONEDELJEK,

13.9.2004

Slovenija 1

6.45	ZRCALO TEDNA, PONOVIČEV
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: PUJS
9.25	GULIMIŠEK, ODDAJA ZA OTROKE, 1/10
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.05	VRNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 10/13
10.30	SLOVENSKA POLKA IN VALČEK 2004
11.25	FANTASTIČNO POTOVANJE: BODY ROCK, DOKUMENTAREC O VIDEO SPOTIH
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00	VSADKANJIK IN PRAZNIK - ALPSKI VEČER 2004, 3. DEL, PONOVIČEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: GASILEC (VPS 16.50)
17.05	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 12/13 (VPS 17.05)
17.35	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 3/10 (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VOLITVE 2004 (VPS 19.55)
21.15	VEČERJA IZ ZELIŠČ, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4/6 (VPS 20.00)
22.15	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)

23.05	UMETNI RAJ (VPS 21.25)
23.30	BYRON, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 22.50)
0.45	NOČNI IZBOR
0.45	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.40	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
2.05	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/10
2.55	UMETNI RAJ
3.20	V MESEČINI SI LEPA, AMERIŠKI FILM (VPS 03.10)
4.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 08.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENCI V ITALIJI
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 151/158
10.30	VOLITVE 2004
12.00	TV PRODAJA
12.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.50	TV PRODAJA
16.20	TEDENSKI IZBOR
16.20	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR
16.45	KONCERT MIE ŽNIDARIČ BIG BANDOM RTV SLOVENIJA
17.45	NOVE ZVEZDE EVROPE, 8., ZADNJA ODDAJA, PONOVIČEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.10)
18.25	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 152/158 (VPS 18.25)
18.50	SPREHAJALA SEM SE Z ZOMBIJEM, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVIČEV (VPS 18.50)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	CIRCOM REGIONAL - UMETNOST, KI ZDRUŽUJE LJUDI, 2/3 (VPS 22.00)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.25	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Simpatije, 6. sezona, ponovitev zadnjega dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tihi zločin, 1. sezona, 1. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 230. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 125. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 11. del ameriške nanizanke
17.00	Sami doma, 3. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Oblegani 2, ameriški film informat.
21.50	Mladi zdravniki, 2. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Radjska postaja, 3. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 3. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 109. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 104. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 37. dela mehiške nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja

14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtinarjeva hči, 38. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 105. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 110. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 4. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Naša mala klinika, 1. sezona, 1. del slovenske nanizanke
20.55	Sedma nebesa, 8. sezona, 1. del ameriške nanizanke
21.50	Urgenca, 10. sezona, 1. del ameriške nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 6. del ameriške nanizanke
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Argonavtski dnevi, pon
10.00	A to je to!?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.30	Razgledovanja, topotipna reportaža, pon
12.00	V harmoniji z naravo, pon
12.30	Auto šok, GHD Ilirska Bistrica in CHD Cerklje, 5. del, pon
13.00	Glasbeni mozaik
18.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Skrbi za mlade bralce, Mohorjeva založba, 2. del, pon
19.30	Sanjska poroka, 18. del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, živo
21.00	A to je to!?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	TV Družba z Mariom v živo
23.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.15	Življenje ob jezeru, italijanska telenovela
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 269. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika n turistična TV prodaja
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Naša krajina in ljudje, reportaža
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Auggie Rose, ameriška drama, 2000
22.50	K1, športni program
23.50	Dokumentarna oddaja
00.20	TV prodaja
01.00	Videostrani

TOREK,

14.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI

7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: GASILEC
9.20	RISANKA
9.25	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 12/13
9.50	ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 7/26
10.10	ZLATKO ZAKLADKO: PLATNO IN ŽGANC
10.30	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/10
11.20	V VEDI JE MOČ
12.20	100-LETNICA PRVE SLOVENSKE REALKE
13.00	SLOVENSKI MAGAZIN
13.05	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	UMETNI RAJ
13.50	RADOVLJICA IN NJENA GOZDNA UČNA POT, DOKUMENTARNA ODĐAJA
14.20	TA VRAŽJI KLUB
15.15	VEČERJA IZ ŽELIŠČ, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4/6, PONOVITEV
16.00	LYNX MAGAZIN: KRAS, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 16.00)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MARCELINO KRUI IN VINO, RISANA NANIZANKA, 12/26 (VPS 16.50)
17.10	SPREHODI V NARAVO: POMARANČE IN LIMONE, 1. DEL (VPS 17.10)
17.25	ODPETI PESNIKI (VPS 17.25)
17.40	OB BISTREM POTOKU JE (BIL) MLIN ..., DOKUMENTARNA ODĐAJA, 2., ZADNJI DEL (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNIIMO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VOLITVE 2004 (VPS 20.00)
21.20	MEDNARODNA OBZORJA (VPS 21.05)
22.15	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
23.10	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/13 (VPS 22.55)
0.00	ALMA MAHLER, HRVAŠKA DRAMA (VPS 23.45)
2.15	NOČNI IZBOR
2.15	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
3.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.50)
3.30	OB BISTREM POTOKU JE (BIL) MLIN ..., DOKUMENTARNA ODĐAJA, 2., ZADNJI DEL
4.00	PRISLUHNIIMO TIŠINI
4.30	MEDNARODNA OBZORJA
5.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODĐAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 152/158
10.30	VOLITVE 2004
11.45	TV PRODAJA
12.15	ZABAVNI INFOKANAL
15.50	TV PRODAJA
16.35	TEDENSKI IZBOR
16.35	CIRCOM REGIONAL - UMETNOST, KI ZDRUŽUJE LJUDI, 2/3
17.05	STUDIO CITY
18.05	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.35	SKOZI ČAS (VPS 18.35)
18.50	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 153/158 (VPS 18.50)
19.15	THIBAUTTOVI, FRANCOSKA LITERARNA NADALJEVANKA, 8., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 19.15)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 21/24 (VPS 20.05)
20.35	LIGA PRVAČOV V NOGOMETU (VPS 20.35)
22.35	ČRNI BARONI, ČEŠKI FILM (VPS 21.55)
0.15	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.35)
0.45	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Tih zločin, 1. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke

10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tih zločin, 1. sezona, 2. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 231. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 126. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 12. del ameriške nanizanke
17.00	Sam doma, 3. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija: Bojevniki senc 2, ameriški film
21.40	Mladi zdravniki, 2. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
22.10	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 24. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Radijska postaja, 3. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 4. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 110. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 105. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtinarjeva hči, ponovitev 38. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtinarjeva hči, 39. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofijamp, 106. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 111. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 5. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Odrekanje s ciljem, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 7. del ameriške nanizanke
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Argonavtski dnevi, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič
10.30	4 ASA - posnetek koncerta v Zagrebu, stadion Šalata, pon
12.10	Glasbeni mozaik
17.30	Predstavitve joga centra Namaste, pon
18.00	A to je to!?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Sanjska poroka, 19. del
20.30	V harmoniji z naravo
21.00	Skrbi za mlade bralce, Mohorjeva založba, 3. del, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Kanin poleti, reportaža, pon
23.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Naša krajina in ljudje, reportaža

09.40	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Življenje ob jezeru, italijanska telenovela
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 270. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika n turistična TV prodaja
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Ekstremni magazin, ponovitev
19.30	Naš vrt
20.00	Leteci start s Špelo in Mikijem, zabavna oddaja
21.00	K-PAX, ameriška fantastična drama, 2001
22.50	Automobile
23.05	K1, športni program
00.05	TV prodaja
00.35	Videostrani

SREDA,

15.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 3/45
9.30	SLAVEC, RISANI FILM
9.55	VSE NAJBOLJŠE, ZAJČEK, RISANI FILM
10.15	SPREHODI V NARAVO: POMARANČE IN LIMONE, 1. DEL
10.30	ODPETI PESNIKI
10.45	OB BISTREM POTOKU JE (BIL) MLIN ..., DOKUMENTARNA ODĐAJA, 2., ZADNJI DEL
11.15	PRISLUHNIIMO TIŠINI
11.45	IZVIR(NJ), ODĐAJA O LJUBITELJSKI KULTURI
12.15	POMAGAJMO SI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	NA VRTU, ODĐAJA TV MARIBOR
13.55	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 10/21
14.25	MEDNARODNA OBZORJA
15.20	NARAVNI PARKI SLOVENIJE: KRAJINSKI PARK MURA, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 26/39 (VPS 17.25)
17.45	BARVE JESENI (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: ITALIJANŠČINA ZA ZAČETNIKE, DANSKI FILM (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	IVO BREŠAN: SLAVNOSTNA VEČERJA V POGREBNEM PODJETJU, TV PRIREDBA GLEDALIŠKE PREDSTAVE SLG CELJE (VPS 22.55)
0.55	NOČNI IZBOR
0.55	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.10	BARVE JESENI
3.05	SREČNEŽ, ANGLEŠKI FILM (VPS 03.05)

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: M-NCHEN
9.30	LYNX MAGAZIN: KRAS, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA

9.50	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 153/158
10.15	VOLITVE 2004
11.30	TV PRODAJA
12.00	ZABAVNI INFOKANAL
16.15	TV PRODAJA
16.45	RESNIČNI NEDOTAKLJIVI, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 1/3, PONOVI TEV
17.40	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVI TEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 154/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVI TEV
20.05	LIGA PRVAČOV V NOGOMETU (VPS 20.05)
0.00	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 00.00)
0.30	BRANE RONČEL IZZA ODR, PONOVI TEV (VPS 00.30)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Tihi zločin, 1. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tihi zločin, 1. sezona, 3. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 232. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 127. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 13. del ameriške nanizanke
17.00	Sam doma, 3. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Lepotni čarovniki, ameriška dokumentarna oddaja
21.50	Mladi zdravniki, 2. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 25. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Radjska postaja, 3. sezona 23. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 5. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 111. dela brazilške nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 106. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 39. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 40. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 107. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 112. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 6. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Ujet v mreži, ameriški film
21.40	Monk, 1. sezona, 2. del ameriške nanizanke
22.35	XXL premiere
22.40	Zakon in red: Enota za posebne primere, 1. sezona, 8. del ameriške nanizanke
23.35	24UR, ponovitev
0.35	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	4 ASA - posnetek koncerta v Zagrebu, stadion Šalata, pon
11.10	Kanin poleti, reportaža, pon

11.40	A to je to!?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
12.10	Sanjska poroka, 19. del, pon
12.40	Glasbeni mozaik
18.00	Pod slovensko lipo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Skrbi za mlade bralce, Mohorjeva založba, 3. del, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Ma Prem Shunyo v Sloveniji, pogovor o meditaciji
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, prvič
0.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Ekskluzivni magazin, ponovitev
08.50	TV prodaja
09.10	Risanke
09.40	Videalisti, glasbene lestvice
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekskluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Življenje ob jezeru, italijanska telenovela
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 271. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika n turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Resnična gospa McCartney, dokumentarni film
21.00	Silaj
21.30	Reporter X
22.00	Burduš, jugoslovska vojna akcija, 1970
23.30	Dokumentarni film
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

ČETRTEK,

16.9.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 26/39
9.15	RISANKA
9.25	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	BARVE JESENI
11.30	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 6/13
11.55	ZELENO IZGANSTVO: PORTRET ALOJZA REBULE, 2. DEL
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	IMAMO LE ENO ŽIVLJENJE, FRANCOSKI FILM, PONOVI TEV (VPS 13.25)
15.00	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/13, PONOVI TEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLJSOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)

16.45	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.15	GEOMETRIJSKE BASNI, RISANKA
17.30	JASNO IN GLASNO: MI IN ŽIVALI (VPS 17.25)
18.10	ZENIT: ALKIMIJA - MED MITOM IN ZNANOSTJO (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.50	VREME (VPS 18.50)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - DAVID EWING DUNCAN: KOLEDAR, PONOVI TEV (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	SKLADATELJ VIKTOR ULLMANN: TUJI POTNIKI, AVSTRIJSKI FILM (VPS 22.50)
23.40	ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN MARKO LETONJA (V. ŽURAJ, B. LESKOVIC) (VPS 23.40)
0.50	NOČNI IZBOR
0.50	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.05	ZENIT: ALKIMIJA - MED MITOM IN ZNANOSTJO
2.35	TEDNIK
3.30	OSMI DAN
4.00	KONCERT JANA PLESTENJAKA

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 154/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.45	TV PRODAJA
16.30	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/13, PONOVI TEV
17.20	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVI TEV
17.55	SKOZI ČAS (VPS 17.55)
18.10	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 155/158 (VPS 18.10)
18.35	Z NEČAKI NA SMUČANJU, DANSKI FILM, PONOVI TEV (VPS 18.35)
20.05	ŠPORT (VPS 20.05)
22.10	POSEBEN POGLED: MARTA, MARTA, FRANCOSKI FILM (VPS 22.10)
23.40	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.40)
0.15	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Tihi zločin, 1. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
9.40	Felicity, 4. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Tihi zločin, 1. sezona, 4. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 233. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 128. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Felicity, 4. sezona, 14. del ameriške nanizanke
17.00	Sam doma, 3. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Krimi: Umori na podeželju: Napisano s krvjo, angleški film
21.55	Mrtve priče, 2. sezona, 4. del angleške nanizanke
22.55	Samo bedaki in konji, 5. sezona, 4. del angleške humoristične nanizanke
23.35	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 6. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 112. dela brazilške nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 107. dela španske nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 40. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Monk, 1. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 41. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 108. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 113. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 7. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Volitve 2004
21.30	Popolni četrtak: Seks v mestu, 6. sezona, 3. del ameriške nanizanke
22.10	Alias, 2. sezona, 3. del ameriške nanizanke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 2. del ameriške nanizanke
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon 9.30 Pod slovensko lipo, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Argonavtski dnevi, pon
11.30	Kanin poleti, reportaža, pon
12.00	Skrbi za mlade bralce, Mohorjeva založba, 3. del, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Preverjeno, POP TV, pon
14.00	Glasbeni mozaik
17.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
17.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnarje, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Na piki, pogovorna oddaja, pon
20.00	Aktualna oddaja
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvič
23.40	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Videalisti, glasbene lestvice
09.50	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Naša krajina in ljudje, reportaža
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Življenje ob jezeru, italijanska telenovela
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 272. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika n turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Popotovanja z Janinom
20.00	Intervju z Rebecca Loos
21.00	Hočeš nočeš s Sašo, zabavna oddaja
21.30	Največji v letu 2003, glasbena oddaja
23.00	Automobile
23.15	K1, športni program
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznani
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in senca
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znanjko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Mladi levi so doživeli svoj ognjeni krst in vsaj za nekaj časa zaprli usta vsem tistim, ki so jih že videli v tretjem kakovostnem razredu evropskega nogometa. Nasprotnik je bil sicer slab, a saj veste, kako je danes s slabimi. Čez noč se lahko prelevijo v močne in zagrenijo življenje tistim, ki se počutijo preveč superiorne.

Mladi levi

Včasih je najteže premagati tistega, ki je že vnaprej določen za žrtev. Samo spomnimo se grškega čudeža in vseh žrtev, ki si še danes niso na jasnem, kako se je to lahko zgodilo. Ni vedno vse v zvezdah in denarju, nekaj je tudi v srcu in disciplini. Oblak se tega zaveda in to nas veseli. Res ne vem, kaj je z enim delom naše javnosti, ki še naprej spodjeda temelje Oblakovih stremeljenj po dokončnem obračunu s preteklostjo. Rakasta rana naših nogometnih navdušencev je očitno v prevelikih pričakovanjih, in če k njim prištejemo še lokalne zdrahe na relaciji Ljubljana-Maribor, dobimo precej nehvaležno klimo za nekaj tako revolucionarnega, kot je nova selekcija Braneta Oblaka. Novi selektor je pač naredil nekaj, kar bi moral narediti že kdo pred njim, torej ga zaradi tega ne moremo dajati v nič in se z nostalgijo ozirati v neke druge čase, ki so bili tudi polni svojevrstne specifikke. Kot prvo, ne moremo upati, da bomo še kdaj v bližnji zgodovini doživeli toliko srečnih naključij, ki so nas pripeljala na dve veliki prvenstvi, in kot drugo, takšnih, kot je Zahovič pri nas pač ni veliko, zato je treba pustiti, da se naredi kakšen nov ZZ. Tisti, ki ga objokujejo, ne delajo usluge prihodnosti našega reprezentančnega nogometa, ki bi lahko čez kakšno leto spet naredil kakšen čudež. Nekateri pravijo, da je Oblak s tem, ko je iz mlade selekcije pobral nekaj igralcev, da bi lahko odslovil prekaljenega asa Zlatka, uničil člansko in mlado reprezentanco. Seveda bi to držalo, če bi imel na razpolago še nekaj izkušenih igralcev, ki so sposobni igrati na visoki ravni, kakršno zahteva igranje v reprezentanci. A takšnih kerlcov ni ne v naši ne v kakšni od tujih lig. Navsezadnje pa je zdaj igra veliko hitrejša, prehodi iz faze branjenja v fazo na-

pada so odločnejši, kar se prej ni dogajalo. Zlatkova pozicija v novi konstelaciji izgubi smisel, pa tudi sicer je težko verjeti, da bi ZZ tekel toliko kot mladi levi, ki so poslušni novemu selektorju. Že to, da smo lahko brez Rudonje tako hitri, je dokaz, da obstajajo tudi boljše rešitve za posodobitev igre. Tudi o tem, da je tam notri Amir Karič, bi se dalo razpravljati. Zdaj se nekateri že veselijo tekme proti Škotski in molijo, da bi nas dobro naklestili, da bi lahko potem spet udrihali čez Oblaka, ki ima veliko težav z medijsko podobo, tako kot je bil to primer s Katanecem. Tudi Brane zna biti nepotrpežljiv in povedati kaksno močno, zato ga imajo nekateri že na piki. Zanje naj bi bil egoist, ki misli le na svojo slavo, kaj malo pa mu je do reprezentance. Meni se ne zdi, da bi bil Brane lahko brezsrčen in vase zaljubljen kreten. Prav nasprotno, zdi se mi, da ima nogomet tako zelo rad, da pozablja na širše družbene dimenzije lastnih izjav, zato tudi napačna domneva, da gre za čudaka. Tako kot pri Katanecu deluje obrambni mehani-

nost, ne pa za naslednje svetovno prvenstvo. Četudi bi se uvrstil v Nemčijo, bi bilo to preveč kruto, saj bi naši mladi levi gotovo doživeli hude trenutke. Oblaka podpiram kot preporoditelja, ki se ne ozira na zastarele obrazce. Že s tem, ko je za svoje fante dejal, da so borci, je naredil več kot Prašnikar, ki se je skrival za "lik in delo" Zlatka Zahoviča in čakal, da se mu prikaže Marija. Res je, da smo bili takrat kljub počasni obrambi vendarle manj ranljivi, a zdaj vsaj tečemo, se borimo in vsaj nekajkrat v polčasu prestopimo sredino igrišča. Luknje v obrambi so bržčas posledica mladostne zaletavosti in pomanjkljive komunikacije med igralci, ki še nikdar niso igrali v takšni postavi.

Sicer pa bi znali o obrambi kaj povedati tudi Angleži, ki že desetletja gradijo mostvo, pa še vedno ne morejo v miru premagati ubogih Avstrijcev. Kako minljiva je nogometna slava, so na svoji koži začutili tudi Grki, ki so se očitno že preveč sprostili. Tu ni mogel nič niti veliki Otto, ki bo moral zdaj po še en čudež. Dobra novica za naš no-

Če bi bil Katanec nad igralci, ne bi bilo pravljičice. Tudi Oblak je na pravi poti, saj na mlade leve ne more gledati zviška. Ekipa ga že čuti, to se je dalo videti. Posebej mladi so mu hvaležni, ker jim je dal priložnost, in to mu že vračajo.

zem, s katerim pač poskuša skriti čustva. Teh pa je zanesljivo veliko, o tem sem prepričan. Samo takšen človek lahko dela čudeže, ne pa filister, kot je Prašnikar, ki uživa v rahlo intelektualni superiornosti. Če bi bil Katanec nad igralci, ne bi bilo pravljičice. Tudi Oblak je na pravi poti, saj na mlade leve ne more gledati zviška. Ekipa ga že čuti, to se je dalo videti. Posebej mladi so mu hvaležni, ker jim je dal priložnost, in to mu že vračajo. Bodimo realni in se sprijaznimo z dejstvom, da dela Brane ekipo za prihod-

gomet je tudi Celje, ki je upravičilo svoj sloves in sprejelo naše nogometase, kot se spodobi. Mislim, da bomo morali kaj hitro pozabiti tisto luknjo v Ljubljani in se sprijazniti z dejstvom, da je nogometu vendarle bolje zunaj naše metropole. Tudi navijači, ki gravitirajo na Štajersko, so veliko bolj čustveni in hvaležni, ko je treba navijati za naše barve. Tudi če bomo v sredo hudo poraženi na Škotskem, o čemer iskreno dvomim, moramo ostati optimistični, kajti le tako bomo imeli nekoč spet možnost za kakšen čudež.

Ljubljanski Nogometni klub Olimpija je po desetletju zablod nesistematičnega in špekulantskega vodenja obtičal v vrtincu najrazličnejših zagat. Neustrezna higiena, velikanski dolgovi, katastrofalna infrastruktura, nerešen statusni in vodstveni položaj, nekredibilna kadrovska politika in ne nazadnje apatična igra so sodu izbili dno.

Olimpijin tur

Žgoča problematika Olimpije je hkrati žalostno natančna preslika-va alarmantnega stanja nogometnih klubov v Sloveniji. Vse Olimpijine tegobe so namreč tudi na vsakodnevem jedilniku pri večini slovenskih (prvo)ligašev. Že samo pri površnem spremljanju zgrešenih potez Olimpije in preostalih ligašev se lahko upravičeno vprašamo, kaj pri tej klavrnini nečedni zgodbi predstavlja sod in kaj dno. Zdi se namreč, da je ta "ligaški" sod eno veliko brezno – jama brez dna, v kateri se najrazličnejši amaterji želijo okoristiti kar se da profesionalno. Kot da bi torej nekdo z zajemalko zajemal iz brezna, kjer je sicer vsa tvarina že od-

tekla; Sizif pa si je slednjič vendarle natočil kozarec špekulantskega.

Balkanski prijemi

Za nameček so se stopnjujoče se brezidejnosti in stagnacije NK Olimpija naveličali tudi nekateri "najzvestejši" navijači, ki so sicer na kazniv način (s pomenljivimi grafiti so poslikali avtomobile nekaterih Olimpijinih igralcev) poškodovali tujo imovino. Upraviteljsko kolesje klubov se več kot očitno vrti prepočasi, zato morajo pristopiti in jih dodatno pognati balkanski (navijaški) prijemi, ki se jim v nekakšnem balkanskem loku prek šovinističnih izpadov splitske Torcida, pretepaških vzorcev zagrebških Bad Blue Boys, kadrovske nastroje-

nih mariborskih Viol ni uspelo izogniti niti ljubljanskim Green Dragons. Zagotovo obsojanja vredno, a je nazadnjaška upraviteljska klima slovenskih nogometnih ligašev tako zatočila, da lahko prenekateri kriminalni vzorci postanejo legalni in mestoma celo prevratniški. V takšnem ozračju nadvse uspešno sodelujejo najrazličnejši špekulanti, mešetarji, kvazistrokovnjaki, pragmatiki in vsi tisti, ki se grabeža ne sramujejo. Ozračje, ki je kot nalašč za razvoj kriminalnih dejanj in izolacionističnega poslovanja, je torej skrajno nehygienično. V njem so mogoči celo gnojni turi ...

Zlati stafilocok

Ti so se v sredini julija (domnev-

no na Rogli, 14. julija, po nekaterih podatkih pa že prej) pojavili pri nekaterih igralcih Olimpije, predvsem na nogah, redkeje pa na rokah. Odgovorni so to ves čas trdili (in hkrati prikrivali), na tiskovni konferenci 9. avgusta pa končno razkrili, da v njihovih vrstah pravzaprav razsaja epidemija zlatega stafilokoka. Dr. Mateja Logar z infektivne klinike v Ljubljani je namreč objavila, da so imeli nekateri športniki že nekaj časa na koži ranice, preden so o tem obvestili epidemiološko službo.

Zlati stafilocok je bakterija, ki je pogosto navzoča v nosu ali pa na koži zdravih ljudi. MRSA (Methicilin Resistant Staphylococcus aureus) je izraz za zlati stafilocok, ki je odporen na meticilin in druge pogosto uporabljane antibiotike. Večanje deleža MRSA med stafilokoki je posledica nepravilne in pretirane rabe antibiotikov ter nedoslednega upoštevanja higienskih ukrepov. MRSA je tudi eden od najpogostejših povzročiteljev bolnišničnih okužb. V zadnjem času se pojavlja tudi kot vzrok kožnih okužb zunaj bolnišnic. V svetu je namreč čedalje več opisov izbruhov okužb kože in mehkih tkiv, povezanih s CA-MRSA v različnih skupinah: otroci v vrtcih, zaporniki, člani športnih društev in klubov, ki se ukvarjajo s tekmovalnimi športi. Prenos CA-MRSA je mogoč pri tesnih stikih z osebo, ki ima okuženo rano ali je nosilec MRSA. Pri tekmovalnih športih pogosto nastanejo odrgnine in poškodbe kože, ki se olajšajo vstop povzročite-

Danko Mehič, predstavnik zdravstvenega inšpektorata: "Zdravstveni inšpektorat je zahteval, da v klubu poskrbijo za ustrezno higieno in dezinfekcijo prostorov ter opreme. S takšnim primerom smo se v Sloveniji srečali prvič, saj so tovrstne okužbe bolj značilne za bolnišnično okolje. Prav zato pa nameravamo na inšpektoratu opraviti preglede tudi v drugih klubih, da bi preprečili morebitno širjenje te okužbe." Na sliki levo Mehič, ob njem klubski zdravnik dr. Zdravko Štor.

Miro Gavez (levo), direktor NK Olimpija: biti direktor NK Olimpija v tem trenutku, ko z vseh strani padajo najrazličnejše klofute, zagotovo ni lahko, kar je s poslovnim občutkom pred letošnjo sezono ugovaril tudi poslovnež in dosedanjí upravnik poslovske ekipe Jurij Schollmayer. Le-ta se je s poslovnega vidika še pravočasno umaknil, kljub temu pa pridelal še vsaj 53 milijonov tolarjev dolga.

Janez Sodržnik, predsednik Športne zveze Ljubljana: "NK Olimpija mora v prihodnosti postati moderen evropski klub, ki ne bo samo živoratil, temveč bo v ponos mestu Ljubljani! Zatorej upam, da bi se do konca septembra dogovorili o prevzemu večinskega deleža v NK NSD Olimpija, seveda brez starih dolgov in obveznosti."

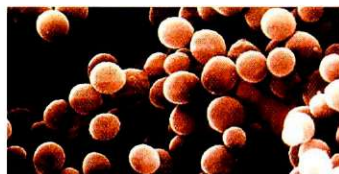
ljev; pogosti fizični stiki (npr. pri nogometu, rokoborbi) med igralci pa omogočijo direkten prenos okužbe. Pri nekaterih športih, ki zahtevajo veliko zaščitnih oblačil in opreme, lahko prav tako pride do prenosa okužbe pri njenem zamenjavanju.

Od prvih enajstih nogometašev (Kosič, Žlogar, Barun, Budičin, Popović, Matič, Handanagić, Zečević, Cimerotić, Puc in Handanović) jih je moralo sedem na operativni poseg (nekateri celo dvakrat), da so jim odstranili gnojne ture. S stafilokokom se je po podatku klubskega zdravnika dr. Zdravka Štora okužilo 13 nogometašev, o imenih pa ni želel govoriti. Pri večini so izvedli dekolonizacijo, kar pomeni poseben način umivanja z razkužilnim milom in vnašanje antiseptičnega mazila v nos. Inšpektorica zdravstvenega inšpektorata je na začetku avgusta izdala odločbo o prepovedi skupnega treniranja, česar pa naj se nogometaši NK Olimpija ne bi bili držali, saj naj bi bili skrivaj skupaj trenirali v Mostecu in v fitnes centru ŽAK. Odgovorni so zatem temeljito dezinficirali stadion za Bežigradom, okužba med igralci Olimpije pa je nasploh prvi tovrstni primer epidemije s CAMRSA med člani športnega kluba v Sloveniji. V klubu bodo morali biti odslej še posebej pozorni na higieno rok, osebno higieno, vsak posameznik pa bo moral nositi samo lastno majico, ščitnike in brisače. Higieniski minimum pri NK Olimpija torej ni bil dosežen, za nameček pa so izpus-

tili še štiri prvenstvena kola, vključno z večnim derbijem z Mariborom.

Olimpijine klofute

Olimpijin "zlata stafilokok" je bil pravzaprav že njen tako rekoč drugi sveženj klofut v novi sezoni 2004/2005. Nogometna zveza Slovenije (NZS) ljubljanskemu klubu najprej ni izdala licence za nastop v evropskih pokalih v novi sezoni, kmalu zatem pa je odstopil dotedanji upravnik poslov članske ekipe Jurij Schollmayer. Le-ta je za svoje nadaljnje upraviteljstvo kot pogoj postavljal izključno lastne poslovne načrte (graditev stadiona). Ker ni imel ustrezne trenerske licence, se je poslovil tudi trener Suad Beširović, zamenjal pa ga je hrvaški strokovnjak Milivoj Bračun. Igralska zasedba se torej spet ni dograjevala po načrtnem ogledniškem ključu, temveč se je kupovalo večinoma tisto, kar so pred Olimpijo preizkušali že drugi (Pavlović, Dedić, Trgo ...). Vodstvo ljubljanskega kluba, ki je sicer medtem že odstopilo, se je že od svojega prevzema odgovornega položaja ogradilo od starih dol-

Zlata stafilokok je bakterija, ki je pogosto navzoča v nosu ali na koži zdravih ljudi. MRSA (Methicilin Resistant Staphylococcus aureus) je izraz za zlata stafilokok, ki je odporen na meticilin in druge pogosto uporabljane antibiotike.

Seznam največjih upnikov SCT Olimpije

DURS (upnik)	158,475.076,52	tolarjev (dolg)
Lucjo Pertić	92,935.333,92	
Jovo Perić	53,956.708,74	
Miloš Šoskić	44,337.491,09	
Samir Zulić	34,955.137,77	
SGP Galjevića	33,665.872,90	
Igor Benedejčić	24,416.290,48	
Danilo Penduv	14,600.233,87	
Edmond Dosti	10,700.755,50	
Radoslav Bečajac	9,484.143,95	
Ilija Kitić	8,793.045,12	
Kompas	7,391.684,13	
Dejan Djuranović	7,229.110,32	
Milan Bošković	6,890.966,70	
Isaah Moro/DRS, d. o. o.	6,394.127,72	
Matjaž Splival	5,565.966,02	
Skupaj:	519,791.944,75	

gov, ki znašajo 700 milijonov tolarjev in izvirajo iz obdobja med letoma 1991 do 1995, ko je bil na čelu direktor SCT Ivan Zidar. V sezoni 2003/2004 so dolgovi znašali 53 milijonov tolarjev, kar je približno 15 odstotkov letnega proračuna kluba.

Sodržnik kupuje Olimpijo

Po umiku podjetja Olimpia, d. o. o., katerega predsednik je Jurij Schollmayer, je položaj precej nejasen. Pred kratkim je Schollmayer celo dejal, da je pripravljen le za en (1) tolar komur koli prodati podjetje. Predsednik Športne zveze Ljubljana (SZL) Janez Sodržnik se je očitno odločil, da ga bo držal za besedo, in to v imenu SZL zares storil. S tem ima po njegovem mnenju SZL priložnost pomagati sanirati NK Olimpija, ki bi po Sodržnikovih besedah v pri-

hodnosti moral postati moderen evropski klub. Sicer pa Janez Sodržnik še do zdaj ni dobil natančnih pojasnil, kdo je komu pri Olimpiji kaj dolžan; načeloma pa je že dogovorjen s Schollmayerjem: "Prevzeli bomo obveznosti za naprej, on pa bo izpolnil svoje za nazaj." V senci tega dogovora naj bi SZL najkasneje v mesecu dni izpeljala nakup obkroga Olimpie, d. o. o., s tem pa bi pridobila pet sedežev v devetčlanskem odboru NŠD NK Olimpija in razpadajočemu sodu morda končno le nataknila odpadlo dno. Simbolično bi to morebitno dejanje (v povezavi z entuziazmom in poštenimi nameni) lahko pomenilo prevetritev celotnega prvoligaškega nogometa, kar je vitalnega pomena ne le za nogometna, temveč za vsa športna društva v Sloveniji. **Lovro Kastelic**

na kratko

VSE BLIŽE MEJAM ČLOVEŠKE ZMOGLJIVOSTI

Kot je na nedavnem znanstvenem simpoziju v Stockholmu odkril profesor klinične fiziologije z

Meje človeškega telesa naj bi bile dosežene zlasti pri metu diska, kladiva ali kroglice.

Univerze v Nottinghamu Michael Rennie, se najboljši športniki čedalje bolj bližajo mejam človeškega telesa. "Če ne bomo sprejeli dopinga, bomo zelo kmalu na meji svojih telesnih sposobnosti," pravi Rennie. Kot pravi, njegova teza velja zlasti za met diska, kladiva ali kroglice, kjer svetovni rekordi niso bili izboljšani že od leta 1989. "Za te discipline je potrebna zelo visoka mišična masa in mogoče je, da so današnji športniki dosegli maksimalno razmerje med močjo in težo," meni Rennie.

ANNUS NE BO VRNIL MEDALJE

Madžarski metalec kladiva Adrian Annus je pretekli teden za madžarsko tiskovno agencijo MTI dejal, da prirediteljem OI v Atenah ne bo vrnil "razveljavljene" zlate olimpijske medalje; ker se počuti kot olimpijski zmagovalček, želi kolajno obdržati. Kot je znano, je bil Madžarov dopinski test po zmagi v Atenah negativen, a ga je Mednarodni olimpijski komite zaradi suma manipulacije pri kontroli zaprosil za še en urinski vzorec. Medtem je Annus odpotoval na Madžarsko, kjer je ponovitev kontrole zavrnil, zaradi česar je bil za zmagovalca razglašen Japonec Kodži Murofusi.

Annus ne da medalje.

Fotografiji: Reuters

Skupina Dežur je navdušila poslušalce.

Na vrhu sveta

V ljubljanskih Križankah so v nedeljo izbrali slovensko popevko 2004. Najboljša po izboru strokovne komisije je skladba Samo avtorja Marina Legoviča v izvedbi Ylenia Zobec, po izboru občinstva, ki je glasovalo po telefonu, pa je najboljša pesem Na vrh sveta v izvedbi skupine Dežur.

Na razpis za festival Slovenska popevka 2004 so se prijavi izvajalci 86 skladb. V boj za nagrade so se uvrstili Žana & RnB Wannabes s pesmijo Arena, Maja Slatinšek (Odmev srca), Alenka Goddec (Rada bi znova poletela), Diona Dim (Otroške oči), Jadranka Juras (Nad vse), Slavko Ivančič (Ti boš vedno z menoj), Mare (Nežna pajčevina), Dežur (Na vrh sveta), Edina beseda (Ognjeno rdeče (Tebi)), Frenk Nova (Kam so izginile drobne stvari), Kalamari (Kup besed), Eva Hren (Vzhod

zahod), Mister "S" (Mislim, kar ne smem) ter Ylenia Zobec (Samo). Nastopajoče je spremljal veliki revijski orkester RTV Slovenija, ki – združen iz glasbenikov radijskega Big Banda in simfoničnega orkestra – nastopa le ob tej priložnosti. Dirigiral mu je Lojze Krajncan, za svoje skladbe pa sta ga vodila Rok Golob in Patrik Greblo. Prireditve sta vodila Nuša Derenda in Mario Galunič.

Najboljši

V posebni strokovni komisiji za najboljšo popevko so bili Mojmir Sepe, Aldo Kumar in Vlado Batista, o dobitnikih drugih strokovnih nagrad – za besedilo, priredbo, izvajalca in debitanta – pa so presojali literat Aleš Čar, glasbeni kritik Miroslav Akrapovič, sodelavec glasbenega programa Radia Slovenija Jure Longyka, vodja radijske založbe Ivo Umek, glasbeni producent Dečo Žgur in predstavnik Društva slovenskih skladateljev Aldo Kumar. Nagrado za najboljšega debitanta je prejel Mare, ki je zapel skladbo Nežna pajčevina, nagrado za najboljšo priredbo je dobil Patrik Greblo za skladbo Kup besed v izvedbi skupine Kalamari, nagrado za najboljšo izvajalko je prejela Ylenia Zobec s skladbo Samo, nagrado za najboljše besedilo pa je dobil Jože Jez za besedilo skladbe Kup besed v izvedbi Kalamarov.

V prihodnosti nam bo v ušesih pogosto omevala že omenjena zmagovalna skladba po izboru občinstva (nadomestila je lansko zmagovalko Na pol poti Urše in Matjaža Vlašiča v izvedbi Natalije Verboten) Na vrh sveta v izvedbi skupine Dežur.

B. K.

Po mnenju strokovne žirije je bil najboljša Ylenia Zobec.

Diona Dim: Otroške oči

Frenk Nova: Kam so izginile drobne stvari

Alenka Goddec: Rada bi znova poletela

Nuša Derenda in Mario Galunič sta bila voditelja Slovenske popevke 2004.

Fotografije: Dane Kostreč

Račefest 2004

Za nami je še en festival duhovne ritmične glasbe. V soboto, 4. septembra, je grad Rače oživel v njenih ritmih, saj se je na grajskem dvorišču že tretjič odvijal Račefest, ki tako postaja tradicionalna prireditev.

Račefest se je začel z okroglo mizo, ki jo je povezoval klaretinec p. Branko Cestnik, nadaljeval pa s sveto mašo, ki jo je daroval župnik iz Rač. Sledil je prvi glasbeni dogodek, in sicer (ne)akustični koncert na grajskem dvorišču, kjer so nastopili Matjaž Knez, skupini Dominik in Živa voda. Sledili so bolj rokovski ritmi s skupinami Heart Rock, D. O. M., Nova zapoved in dekliska skupina Krik, ki je predstavila pesmi s svoje nove plošče, na rokovskem odru pa je na-

stopila tudi hrvaška skupina Novo svitanje. Sledil je džezovski oder, na katerem sta se predstavili obe dosednji zmagovalki festivala Ritem duha, to sta Judita Kavčnik in Julija. Mladi popzvezdnik Peter Januš se je predstavil kot izvajalec znanih duhovnih popevk, sledili pa so p. Janez Ferlež ter gostujoči skupini Sve boljše ljubavi (Hrvaška) in Wokabaut (Nemčija). Na koncu so vsi izvajalci zapeli skupno pesem. Novost letošnjega Račefesta je bil tudi otroški oder, na katerem so predstavili več lutkovnih igrice.

Za ljubitelje duhovne ritmične glasbe bo naslednja priložnost srečanje mladih v Stični, 18. septembra 2004, sledil pa bo festival Ritem duha 16. oktobra v Mariboru. Več na www.ritemduha.net. **G. B.**

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.**
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

10 let.
Petič najboljši.
5. gong popularnosti za najbolj priljubljeno radijsko osebo.
Jure Sešek.
HVALA!

Radio Ognjišče, Trig Brola 11, Koper, copyright 2004 ©

horoskop

Devica (22. avgust – 21. september)

Ljudje, s katerimi ste obkroženi, so resnično nadarjeni in vsak od njih je prav pravljičen po značaju. Izognite se skušnjavi, da bi se poleg njih počutili manjvredne in nepomembne. Pomembno je le to, da vam oni sami dajo tako ceno, kot jo zaslužite.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Veliko se dogaja in težko ostanete zbrani. Nobene nove naloge si ne vzemite, držite se starih zadolžitev in delajte tako dobro in natančno, kot le morete. Proti sredini tedna se boste morali soočiti z nekim srčnim problemom, ki vam bo vzel nekaj energije.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Ljudje vas poznajo kot človeka z veliko energije, ki veliko naredi. Toda vaše skrite želje jim še vedno ostajajo skrite, ker o njih nikoli ne govorite. Nikar ne pričakujte, da jih bodo ljudje sami opazili, če ne boste postali zahtevnejši do njih.

Strelec (22. november – 20. december)

Ne glede na ves trud, ki ga vlagate, da bi uredili neko stvar, se vam zdi, da prav nič ne pomaga. Pomirite se, proti sredini tedna se bo vse obrnilo na bolje in kmalu boste zagledali luč na koncu predora. Poskrbite za dobro komunikacijo.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Veliko bolj ste ustvarjalni kot večina ljudi, zato vam ne bo prav nič težko narediti še ene zadane naloge. Nevoščljivost sicer ne pozna meja, ampak vi se prav gotovo ne boste dali. Konec tedna vas čaka prijetno jesensko pohajkovanje.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Toliko čudovitih reči bi si radi kupili, pa tako malo denarja je na razpolago! S tako težavo se srečuje večina ljudi – vsaj v tem niste sami. Ne pozabite, da je na svetu toliko stvari, ki jih ni mogoče kupiti z denarjem, in takoj vam bo laže, ker večino od njih že imate.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Skraini čas je, da naredite nekaj zase. Ljudje vas kar naprej prosijo za pomoč in počutite se kakor molzna krava in nenehno utrujeni. Postavite se že enkrat po robu. Če se boste, bodo kmalu začeli na vas gledati primerneje.

Oven (21. marec – 20. april)

Ta teden se bo začel s pokom. Kar brez strahu, saj boste imeli dovolj časa za to, da se boste pripravili za naprej. Morda se boste nekateri znašli v situaciji, ko se boste morali izkazati na vodilnem mestu; zato pa boste dobili nekaj dodatnega denarja.

Bik (21. april – 21. maj)

Najboljše prijatelje na vsem svetu imate, ko so tako pripravljene poslušati vse, kar vam kroži po možganih. Zelo kmalu se boste počutili veliko bolje. Čas je prišel, da razrešite nekatere svoje zastarane težave. To vam bo odlično uspelo, če ne boste popustljivi do sebe.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Na vidiku je kup dela, ki pa bo imelo vpliv na vso vašo nadaljnjo kariero, zato se kar potrudite. Toda ali res delate tisto, kar radi delate? Ali ne bi bilo kaj drugega bolje za vas? Premislite in ukrepajte, pa bo vse po vašem okusu.

Rak (22. junij – 21. julij)

Danes ni ničesar, česar ne bi mogli narediti, saj vam kar koža poka od same energije. Toliko je niste čutili že zelo dolgo časa. Edina nevarnost je, da boste ta teden na kakšen dogodek reagirali preveč čustveno, ne da bi razmislili.

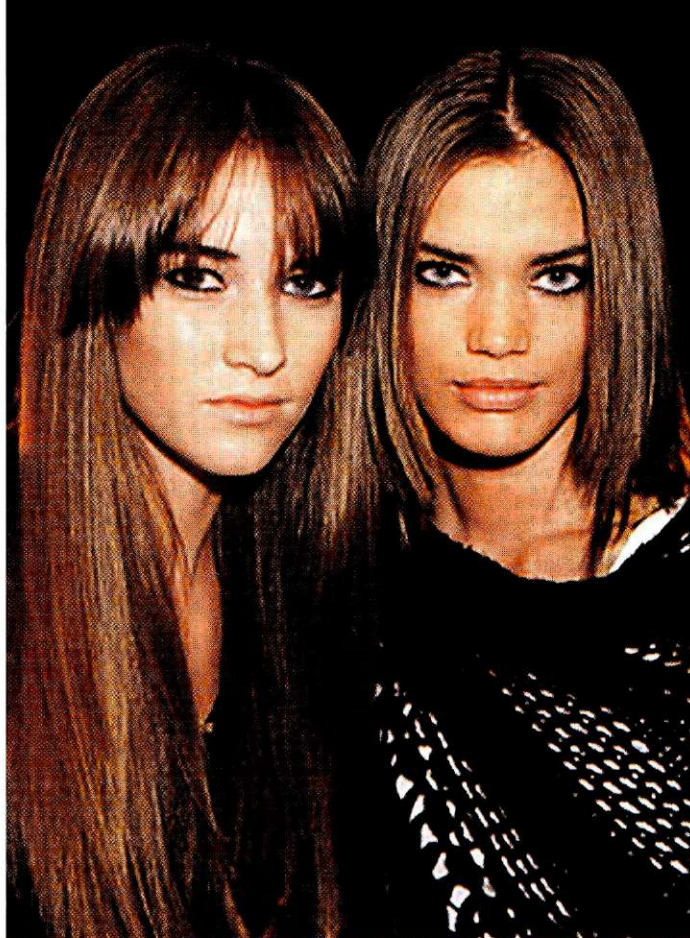
Lev (22. julij – 21. avgust)

Vaše finančno stanje se vam zdi prav zastrašujoče, vsi instinkti vas opozarjajo, da je z vašimi naložbami nekaj hudo narobe. Potrudite se in jih preusmerite drugam. Veliko stvari je, s katerimi se lahko ukvarjate v svojem življenju.

V trgovine počasi prihajajo jesenska oblačila, a preden se odpravimo v lov za njimi, poskrbimo za lepe in zdrave lase, brez katerih še tako lepo oblačilo nima pomena.

Žgoče sonce, morje in sol so na naših laseh pustili sledi, zato jim je potrebna dodatna nega. Čeprav smo jih sproti negovali, lasje zahtevajo regeneracijo in večjo pozornost. Ob vsem trudu in skrbih je najpomembnejši dober šampon in balzam. Velja namreč, da čeprav svoje lase negujete z visoko kakovostnimi in dragimi šampuni, pa ti ne ustrezajo tipu las, sprožite prvi napad na lase, ki se vam lahko vrne kot bumerang.

Na soncu najbolj trpijo barvani lasje. Prva pomoč so šampuni v barvi, ki bodo barvanim lasem in pramenom vrnila lesk. Lasje se poleti posvetlijo za ton ali dva, zato lahko

Poskrbimo za lepe lase

nanje nanese čisto orehovo olje, ki na naravni podlagi potemni lase za nekaj odtenkov. Če so vaši že tako suhi lasje postali še bolj suhi, nujno potrebujete pripravek, ki vsebuje vlažilne sestavine in povečujejo lesk. Izberite šampon in balzam ter maske, ki vsebujejo vitamin B 6 in ceramid. Nasprotno pa mastni lasje potrebujejo šampon, ki suši lase. Zato pred vsakim nakupom izdelka za nego las skrbno preberite sestavine

in priporočila za tip las, saj z nepravilnim šamponom, balzomom in masko naredimo lasem le škodo. Previdni moramo biti tudi pri izbiri glavnika in krtače. Izberimo krtače z naravnimi ščetinami, glavnik s širokimi zobci in čim pogosteje posušimo lase na zraku, daleč stran od vročega sušilnika. Ni vseeno, kakšen glavnik izberemo; nekateri so le za razčesavanje, drugi za odstranjevanje umazanije (zaradi le-te nam lasje

bolj izpadajo), nekateri za dolge, kratke, tanke ali goste lase. Česanje vzbudja rast in lesk las. Spomnimo se starinskih slik ali filmskih scen, v katerih ženske pred spanjem skrbno razčesejo svoje lase. Prizori nam sporočajo, da je česanje las zelo pomembno (ženske se niso česale zato, da bi šle lepe v posteljo). Že naše babice so vedele, da krtačenje las pred spanjem masira lasišče, vzpodbuja cirkulacijo in s tem rast las, in kar je naj-

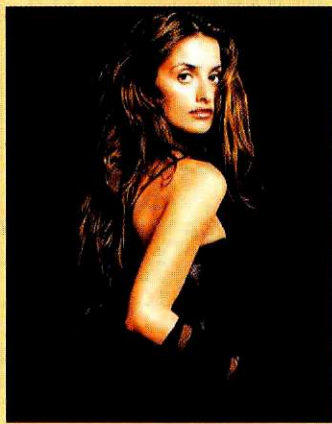

pomembnejše, odstranjuje umazanijo, ki se je na laseh nabrala čez dan, pa ostanke gela, laka in podobnih pripravkov. Zato vsak večer pred spanjem pet minut ščetkajte lase in čez dva tedna bodo ti postali sijoči.

In ko bodo vaši lasje pripravljeni, se prepustite čarom novih modnih zapovedi. Modna sezona jesenzima priporoča našim lasem vse odtenke čokoladno rjave barve. Še posebej boste modne, če boste na pramene nanesele mahagonijev preliv. Modni lasje so rahlo valoviti in postrizeni s tako imenovanim ostrim dvoslojnim rezom. Trendi v idealni kombinaciji pa zahtevajo poldolge negovane lase. **Monika Maljevič**

Bleščeči lasje in popolna pričeska

Privlačna igralka ljubkega obraza in skladnega telesa ima še nekaj, kar ji zavida vsaka ženska – lase. Mama Penélope Cruz je frizerka, ki je hčer naučila, da mora vedno skrbeti za svoje lase: imeti popolno pričesko in zdrave lase. In kaj dela Penélope z lasmi? Prvo pravilo se glasi: ravnajte s svojimi lasmi premišljeno! Španka na svojih obožuje za nekaj tonov svetlejših pramenov, ki se enkratno ujemajo s čokoladno barvo njenih las. Kakšen svetlejši pramen je vedno dobrodošel na vsakem tipu in barvi las. Igralka se rada vsake toliko časa poigra z dolžino svojih las in z načinom sušenja. Ko ji čas dopušča, si jih posuši naravno in lase pusti, da padajo čez ramena. Pogosto lahko na njej vidimo kodre, ki skrajšajo lase in tako poudarijo njene temne oči in zapekljiv nasmeh. Vsem je dobro znan tudi njen stopničasto ostrizen čop, ki je skrbno zravnal z likalnikom in je vedno na istem mestu.

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	MADŽARSKI PESNIK (JANOS)	GESLO	FILMSKI IGRALEC SHARIF	NEKD. ATLET FARČIČ	OČESNA ŠARENICA	PRIPRAVA ZA MERJ. GLOBINE VODE
LJUBLJENEC AFRÓDITE						
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (CESAR)						
JUNAK IZ 1001 NOČI						
NERODEN ČLOVEK						
IPSILON IN 15. ČRKA			ANTON DERMOTA	ANJA RUPEL		
RIMSKI BOG SMRTI	JOŽICA AVBELJ IT. PEVKA (ORNELLA)			ITALIJANSKI POLITIK (PIETRO)	ENAJSTI DEL CELOTE	ŽELJKO SABOL
			BISTVO V FILOZOFIJI 25. IN 10. ČRKA			
						NAPAD. NASKOK
KRAJ V OBČINI DERVENTA V BIH						
NEON			HRVAŠKI OTOK			
KRAJ V TAJSKI (IZ ČRK AKT)			REKA V RUŠIJI			
				TANTAL REDEK NEBESNI POJAV		
	ODSTRA- NITEV S POTEKOM, SUNKOM					
	MESTO NA IRSKEM (IZ ČRK RANCA)					
ARABSKO VZHODNO- AFRIŠKI GRM	MESTO NA ALJASKI (IZ ČRK SAKE)					DELNIŠKACIJA

DAVES, OVITEK, LETALO,
EROTIK, NZ, MS, AJ, ERO,
MAMULA, SESTAVA,
ONANIST, GLAVIČ,
STRANKA, RANIĆ, LIT,
KARIČ, APICE, LECTAR,
VANE, PRIVATNIK, ISAR,
STAJA, OMA, NAREK,
ADENAUER, AT, SO, ČA, AKTI

1. nagrada: MILKA RUPNIK,
Krašnova 16, 4000 Kranj

2. nagrada: ANICA PONIKVAR,
Trg Franca Fakina 9,
1420 Trbovlje

3. nagrada: CIRIL PŠAKER,
Parizlje 41/a, 3314 Braslovče

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **6. 9. 1901** je po ljubljanskih ulicah prvič zape-ljal tramvaj.
- **6. 9. 1991** je Ččenija razglasila neodvisnost.
- **7. 9. 1822** je postala Brazilija neodvisno cesarstvo.
- **7. 9. 1866** se je rodil francoski pisatelj Tristan Bernard. V humorističnih in satiričnih kome-dijah je opisoval pariško življenje. Ko so ga vprašali, kaj misli o onostranstvu, je dejal: "Za-radi podnebnja bi že res rajši šel v nebesa, ven-dar bi v peklu srečal več svojih prijateljev."
- **8. 9. 1841** se je rodil češki skladatelj Antonin Dvoržak.
- **8. 9. 1888** se je na Rakeku rodil slovenski operni pevec, gledališki igralec in pedagog Ivan Le-var. Med obema vojnoma in prva leta po dru-gi svetovni vojni je bil najpomembnejši član ljubljanske Drame.
- **8. 9. 1943** je italijanska vlada razglasila brez-pogojno vdajo svojih oboroženih sil.
- **9. 9. 1828** se je rodil ruski pisatelj, eden naj-večjih književnikov vseh časov, Lev Nikolaje-vič Tolstoj. Rekel je: "Ne poslušajte tistih, ki govorijo slabo o drugih in dobro o vas."
- **10. 9. 1880** so moške postave zasačili in ustrelili najznamenitejšega slovenskega tolovaja vseh časov Franca Guzaja. Ljudje so v njem videli nekakšnega lokalnega Robina Hooda.
- **10. 9. 1905** so v Ljubljani slovesno odkrili spo-menik pesniku Francetu Prešernu.
- **10. 9. 1919** je narodna vlada za Slovenijo usta-novila Pokrajinski pokojninski sklad za reševa-nje težkega problema upokojencev in njihovih družinskih članov ter invalidskih rentnikov.
- **10. 9. 1943** se je partizanski vojski vdal osred-nji četniški odred v Grčaricah. V praksi to po-meni začetek množičnega pobijanja nasprot-nikov komunistične nadvlade.
- **11. 9. 1649** so Angleži v Droghedi izvedli ene-ga najhujših pokolov nad Irci, ki so po verski reformaciji v Angliji ostali katoličani.
- **11. 9. 1871** je avstrijska vlada za deželnega gla-varja na Kranjskem imenovala pesnika in pro-zaista Radoslava Razlaga. Bil je prvi Slovenec na tem položaju.
- **12. 9. 1874** so bile med Križevci in Ljutome-rom prve konjske dirke na Slovenskem.
- **12. 9. 1880** se je rodil ameriški pisatelj Henry Louis Mencken.
- **12. 9. 1888** se je rodil francoski igralec in pe-vec Maurice Chevalier, ena osrednjih pariških osebnosti med obema vojnoma. Na vprašanje, kakšna je razlika med lepo in zanimivo žen-sko, je odgovoril: "Lepa ženska je tista, ki jo opazim jaz, zanimiva pa tista, ki opazi mene."

Kraljevi absolutizem

9. septembra 1585 se je rodil Armand Jean du Plessis, vojvoda Richelieu. Bil je kardinal in prvi minister Ludvika XIII. ter utemeljitelj kraljevega absolutizma in vo-dilne vloge Francije v Evropi.

Absolutizem pomeni samovlado in sa-modržstvo. Beseda izhaja iz latinskega ab-solutus. Gre za vladavino, ki se je uvelja-vila v evropskih državah med 15. in 18. stoletjem. V njej je pripadala oblast neo-mejeno samo eni osebi.

Absolutizem se je uveljavil v dobi na-stajanja kapitalizma. Odpravil je srednje-veško politično razdrobljenost in ustano-vil centralizirano oblast z močnim držav-nim uradnim aparatom in uvedel stal-no vojsko. Absolutistični vladarji so izra-bili moč meščanstva v boju proti premoč-nim fevdalcem, vendar so ga meščanske revolucije kasneje tudi uničile. Ob Riche-lieujevi smrti je gardni kapetan Troisville dejal: "Če je kardinal sedaj v raju, se mu je posrečilo preliščiti tudi hudiča."

Lipa zelenela je

Ne drži, da so bili naši predniki samo revni delavci in kmetje. Tudi premožni Slovenci so imeli pomembno vlogo pri ohranitvi slovenstva. Med njimi je bil pi-satelj, skladatelj in politik Miroslav Vilhar, ki se je rodil **7. septembra 1818** na Plani-ni pri Rakeku.

Po poroki s hčerko graščaka in oskrb-nika v Senožečah je prevzel očetovo gos-podarstvo na Kalcu. Zbližal se je s kmeti in narodnozavednimi izobraženci in v Se-nožečah ustanovil narodno stražo. Ker je imel osem otrok (štiri hčere in štiri sino-ve), je za domačega učitelja sprejel Frana Levstika, ki je močno vplival na njegovo narodno zavest in pesniško delo.

Postal je poslanec kranjskega deželne-ga zbora. Zaradi šolanja otrok se je preselil v Ljubljano, kjer je sodeloval v čitalnicah in na kulturnih in družabnih prireditvah.

Leta 1863 je začel izdajati politični list Naprej, ki ga je urejal Fran Levstik. Zaradi njegovega članka Misli o sedanjih medna-rodnih mejah je bil sodno preganjan in šest tednov zaprt, list pa je nehal izhajati.

Vilhar je svoje prijetne, v narodnem duhu pisane pesmi objavljaj v ljubljanskih Novicah. Spomnimo se njegovih ponaro-

delih: Na jezeru bliz' Triglava, Lipa zele-nela je in Zagorski zvonovi.

Odpravljeno tlačanstvo

Z zakonom o zemljiški odvezi, ki so ga sprejeli na Dunaju **7. septembra 1848**, so uradno odpravili tlačanstvo tudi na naših tleh. Z njim so se umirili neredi, ki so bili močni posebej med kmeti. Do nemirov je prišlo takoj po padcu osovražene Met-ternicha, odpravi cenzure in cesarjevi ob-ljubi, da bo razglasil ustavo. Medtem ko so bili meščani s tem zadovoljni, pa je prišlo do velikih nemirov med delavci in kmeti.

Kmečko prebivalstvo je poskušalo tu-di fizično obračunati z zemljiškimi gos-podi, s katerimi je imelo "neporavnane račune". Zato so v Ljubljani ustanovili na-rodno stražo že takoj naslednji dan po "gr-dem razsajanju in živinskem obnašanju". Posnemali so jih tudi v drugih mestih. Na

Kranjskem so uvedli obsedno stanje, k mi-ru pa sta pozivala dr. Bleiweis in škof Slomšek. V mesta sta se kmalu vrnila red in mir, na podeželju pa je bilo nemirno do konca septembra. Najspornejše je bilo vprašanje odškodnine za odpravljene kmečke obveznosti. Zakon je predvideval odškodnino. Način njenega izračunava-nja in plačevanja je bil določen pozneje.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

na račun slabo plačane delovne sile. Doživeli pa smo tudi poroko stoletja v slogu filmskih zvezdnikov iz Hollywooda ob zakupu celotnega hotela za

tri dni, ki so ga varovali varnostniki, da "hohštaperjev" ne bi motila radovedna raja. Zato mi ni jasna nostalgija po prejšnjem režimu, saj so na oblasti isti ljudje, ki imajo še vedno vse medije in kapital v svojih rokah, česar se tudi dobro zavedajo. Zato prejšnji komunistični šef združuje v For-

rumu 21 vse magnate, ker se zaveda, da je denar sveta vladar in da se tako lahko uspešno drži na površju, in to brez marksizma in leninizma. Pa še to! Nekdanji minister za zunanje zadeve dr. Dimitrij Rupel ima povsem prav, ko trdi, da tam, kjer koalicija in opozicija ne moreta enakopravno tekmovali, ni demokracije in da v normalni demokratični družbi ni dovoljeno smešiti, kar pa se na TV in v dnevnem časopisju redno dogaja, kot da je opozicija notranji sovražnik države. Prav ima tudi predsednik sveta LDS, stari lisjak Golob, ki je prepričan, da bodo volitve največja interpelacija za vse stranke in da bo slovenska javnost znala ločiti zrno od plev. Ne glede na dejstvo, da je polstoletno pranje možganov pustilo posledice, upam, da se bodo 3. oktobra delovni ljudje skupaj z upokojenci znali pravilno odločiti.

Roman Kralj, Maribor

Socialistični povzpethiki

Sedanja oblast nekdanjih mladincev in komunistov, katerih kadri

niso nikoli delali za svoj zaslužek, so pa vedno živeli od državnih plač, ki so temeljile na zvestobi in delovanju za interes komunistične oblasti, si je prilastila vse pomembne oblasti, gospodarske in javne funkcije. Niso si prilastili le absolutne oblasti, temveč tudi pravico, da delajo mimo zakonov, poslovne morale in pravil. Za svoje delo si pod pokroviteljstvom sedanje oblasti delijo milijardne lastninske deleže in milijonske plače. Dobro so poskrbeli zase in svoje žepe, pozabili pa na državljanke. To je najbolj očitno v zdravstvu in javni upravi. Če bi kateri koli slovenski obrtnik, podjetnik ali pravi poslovnež z milijardami posloval tako, kot to počno oni, bi takoj propadel. Posle, stanovanja in javno dobro si delijo izključno po strankarski pripadnosti. Z javnimi posli, kot so avtomobilske tablice, potni listi, osebne in zdravstvene izkaznice, državne investicije, so obogatili njihovi strankarski kolegi, ki jih danes najdemo med najboljšimi denarnimi sponzorji koalicijskih strank in njihovih vodij. Njihovim županom in profesorjem ni bilo dovolj, da sedijo na dveh stolih in prejema dve državni plači, temveč so se izkazali z goljufijami tudi v občinah. Tako so med župani z aferami predvsem nekdanji komunisti v LDS in ZL. Njihovi ministri poleg dveh državnih plač prejema dve milijonske honorarje in najbrž še kaj za zraven ...

Hvalijo se s kadri, pa so morali kupiti štiri ministre, ki niso bili iz njihovih vrst, ki so pa svojo stroko, kjer niso bili uspešni, dobro prodali za strankarsko politiko. Lahovnik – ne uspešen podjetnik, Cerarjeva – neuspešna tožilka, Cvikel – neuspešen bankir. Plačujejo tuje svetovalce in naročajo strokovno oporečne študije, seveda za denar davkoplačevalcev.

Še huje je pri njihovih "vrhunskih" menedžerjih. Igor Bavčar je na primer takoj naredil izgubo v Istrabenzu; komercialist Lenič nima pojma o zavarovalništvu in menedžerstvu, da ne naštevam primerov v javnih službah, zdravstvenem zavarovanju in raznih skladih. Tako so v skladih prigoljufali milijardne vsote na račun več tisočev varčevalcev. LDS si je v Ljubljani na plečih meščanov hotel zgraditi strankarsko banko, svojo učno dobo pa je zaračunal Ljubljancem.

Po Sloveniji so si oblastni prisledniki iz vrst vladajočih strank delili denar podjetij v stečajih, kjer so delavci stradali in trepetali za svoje preživetje. Da oblastniki in njihovi pripadniki ne poznajo nobene mere več, se je pokazalo pri goljufijah in osebnem okoriščenju vodilnih, ki so vsi po vrsti iz ZL in LDS. Najbolje to kažejo primeri Rdeči križ, t. i. posočinina, sponzorska sredstva za zdravstvene investicije in drugo.

Krívdo za vse to nosi pravosodni sistem skupaj s policijo, tožilstvom in sodstvom. Reši nas lahko le druga oblast in tuji sodniki, saj ste vi pri ljudeh za večno oskrunili in osramotili slovensko delavnost, poštenost in resnicoljubnost.

Tone Kušar, Vodice

Uspešni ...

Uspešni, vendar odvisno od tega, kako to ocenjujemo. Pred iztekom mandata sedanje vlade vsak dan govorijo o uspehih na vseh področjih. V teh pohvalah je prvi seveda predsednik vlade gospod Rop. Od njega nihče ne pričakuje, da bo pri trejal očitkom opozicije, čeprav tu in tam s kislim nasmehom prizna, da prav vse tudi pri nas ni v redu.

Z enim uspehom oziroma dosežkom se vlada še posebej rada pohvali; pravi, da veliko dosega mo z nizanjem inflacije, ki pa seveda še zdaleč ni na ravni, kakršno želimo doseči. Nizka inflacija pomeni, da je

Iz ene skrajnosti v drugo

Kot kaže, se je večina naših komunistov odrekla svoji ideologiji in namesto socializma izoblikovala trdo (brutalno) različico kapitalizma, kakršnega so v prejšnjem režimu kritizirali in sovražili. Tudi kamuflaža pri preimenovanju skrajnih levičarjev v demokratične nazive nespreni ničesar. Tako imenovana liberlna demokracija v Sloveniji nima z resničnim liberalizmom nič skupnega, saj ta stranka v ničemer ni levičarska. Tudi Združena lista socialnih demokratov je pravi posmeh demokraciji, saj so resnične socialdemokrate prej smatrali za sovražnike in jih temu primerno preganjali. Siva eminenca komunizma Miran Potrč nam razlaga, kaj je demokracija, čeprav v resnici še vedno živimo v nekakšnem neototalitarizmu. Rdeči ideolog, šolski minister Gaber, najbrž v šoli ne bo znova uvedel marksizma, saj se zaveda, da se je ta ideologija izrodila. Kot v posmeh so tudi puhlice iz prejšnjega režima, češ da je izkoriščanje človeka po človeku zločin. Tako so takrat razlastili tudi najrevnejše trgovčice, ki so trdo delali za svoj obstoj in to velikokrat v lastni režiji, tako da sami sebe nikakor niso mogli izkoriščati. Zato pa smo v samostojni Sloveniji doživeli popolnoma "zakonit" in nekaznovan rop družbenega imetja, ko so si nekateri tako opomogli, da so postali bogataši

» denar, ki ga imamo v žepu, več vreden oziroma za enako količino denarja dobimo več blaga ali storitev.

Zelo zanimivo bi bilo izvedeti, kako vladni urad mesečno izračuna višino inflacije. Kaj vse je v "košarici", ki daje osnovo za izračun? Ne spominim se namreč, če je bilo to kdaj javno objavljeno. Potrošniki vemo, da se blago po trgovinah nenehno, vendar opazno draži (tak primer je jedilno olje). Vse vlade se bojijo inflacije in iščejo način, kako bi jo znižale, a kako to doseči, da ne bi v državni blagajni čutili primanjkljaja? V tem je, kot kaže, naša vlada sila uspešna in iznajdljiva. Finančni minister Mramor je izjavil: "Letos se ne bo podražilo nič, na kar ima vpliv vlada (elektrika, železnica, Telekom itd.), saj bi to povečalo inflacijo." Koliko se je oziroma se bo podražila elektrika, bomo čutili kmalu, po računih ali proračunih na položnicah. In sedaj pride do izraza "genialnost" sedanje vlade. Ni povečala cene kilovatne ure (KWh) elektrike, kot je bilo to v navadi doslej, temveč je spremenila sistem obračunavanja. Popoldanski tok je bil cenejši, sedaj bo enako drag kot v drugem času, razen ob sobotah in nedeljah, ko je cenejši. Dober nasvet za to, kako porabiti čim več cenejšega toka, bi bil zelo dobrodošel. Pa poskusimo! Vsi upokojeanci in brezposelni, izkoristite cenejši tok po 22. uri zvečer. Ne koliko neugodno bo za zaposlene, ki kuhajo med 14. in 15. uro in kasneje.

Trik vlade je v tem, da to ni uradna podražitev enote (KWh) električne energije, zato se ne vključuje v povišanje inflacije, saj se tudi odstotka ne da izračunati. Je pa to dober ukrep za večanje dobička državnega elektrogospodarstva, ki že sedaj presega milijarde.

Povsem enak ali podoben trik je uporabil državni Telekom. Ta prav

Tig osrednina 5, 2230 Lomart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radiosg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

tako ni ničesar podražil (obljuba), cena impulza je ostala enaka, le nekoliko so spremenili sistem obračunavanja. Po 19. uri in ponoči boste za enako ceno lahko po novem namesto 2 minuti govorili 1 minuto. Tudi to ni podražitev in ne vpliva na inflacijo. Pa naj še kdo reče, da vlada slabo vlada in ne skrbi za standard državljanov, ki se po zadnji izjavi premierja Ropa približuje sicer samo povprečju evropskega. Resnično želim vsem nam, da bi ga dočakal. Tu seveda mislim na plače in pokojnine, česar pa predsednik vlade ni omenil.

Drago Cajnkar, Maribor

Vprašanja ministru Kopaču

Gospod minister, sprašujem Vas, kako si dovolite zahtevati tako visoko plačilo za evidentiranje vode, še posebej pa vodnjakov na zasebni zemlji. Zaradi neplačila oziroma neprijavljanja le-teh grozite z visoko kaznijo z obrazložitvijo, da se z vodo ne bi okoriščali. Prav Vi govorite o okoriščanju. Očitno sodite druge po sebi!

Če Vam bo zaradi pohlepa, razsipnosti, nesposobnosti in razmetavanja zmanjkalo davkoplačevalskega denarja, vas sprašujem:

nam boste obdavčili tudi zrak, ki ga vdihavamo, čeprav je onesnažen tudi po Vaši zaslugi?

Ali bomo morali dodatno plačevati, ker moramo jesti in piti, če-

tudi zastrupljeno hrano in vodo, ker so Vaši zdravstveni in drugi inšpektorji zavestno zatajili?

Nas boste obdavčili, ker živimo in hodimo po materi Zemlji? Očitno si tudi to lastite. Upam, da nam bo čez dober mesec uspelo z užitek vreci Vas z oblasti, sicer nam, navadnim smrtnikom, majhnim, revnim in nebogljenim, Bog pomagaj! S spoštovanjem in lepo pozdravljeni.

Mihael Afner, Celje

Kdaj začetek našega štetja?

Pred začetkom olimpijskih iger v Atenah so Grki prikazali svojo zgodovino športa nekaj tisoč let nazaj. Komentatorji so te dogodke opisovali in pojasnjevali, kdaj se je to dogajalo. Tako se je nekaj dogajalo nekaj sto let pred Kristusom, drugo pa v času po Kristusu. Poročevalci iz Evrope in Amerike so te komentarje dobesedno prenašali.

Kaj pa slovenski poročevalci časnikov in RTV Slovenija? Vsi povprek so govorili in pisali: "Te igre so se začele ... leta pred našim štetjem." In spet: "To se je dogajalo v letu ... našega štetja." Spoštovani novinarji, kdaj se je po vaše začelo naše štetje? Zakaj zgodovinskih dogodkov ne prenašate tako, kot so se v resnici dogajali? Zakaj se izogibate imena Kristus, ki bi moral biti vsaj za vas zgodovinska osebnost, če ga že nočete imenovati kot religiozno osebnost?

Slovenski novinarji torej še vedno radi prikazujejo zgodovino, ki temelji na laži, resnico o njej pa prikrivajo, kar je zlahka opaziti tedaj, ko opisujejo našo polpreteklo zgodovino. Enako počno avtorji šolskih učbenikov za zgodovino. Resnico o naši polpretekli zgodovini piše zgodovinarica dr. Tamara Griesser Pečar v podlistku Večera.

Sprašujem spoštovane bralce tega sestavka, ali bodo na oktobrskih volitvah dali glas lažnivcem in ponarejevalcem zgodovine ter njihovim voditeljem. Predlagam, da volimo poslance, ki so evropsko usmerjeni in niso obremenjeni z lažnim prikazovanjem naše zgodovine in imajo moralne vrednote, ki jih narod potrebuje za svoj obstoj.

Alojz Senekovič, Maribor

Kulturna vojna (1)

Z zanimanjem sem prebral članek M. Volčanska v 35. številki Demokracije, kjer pravilno našteva dejstva, a žal mnoga prezre. Bil sem prvi, ki sem pred tremi meseci opozoril v Delu (potem so me dosledno cenzurirali in mi niso objavili petih člankov, od Književnih listov do kulturne strani) na dokončno skorumpirano delo ministrstva za kulturo pod taktirko Andreje Rihter in večnih uradnikov. Šlo je za vezano trgovino, podkupovanje v smislu založniškega daj-dam, klientelizem, kakršnega pri nas še ni bilo, tako umazano igro, ki jo je vodila turbo liberalna založba Beletrina z Mitjo Čandrom na čelu (ves čas s podporo ZLSD in LDS). Seveda je šlo za velike denarje, ki jih je Beletrina prejela zaradi svojih političnih zvez, zaradi privilegiranega položaja Čandra in kompanije, denarje od ŠOU, težke milijone z ministrstva za kulturo (Čander ima ducat plačanih funkcij,

Dvojna življenja

Knjiga Stephena Kocha pod zgornjim naslovom pove pravzaprav vse, kar bi morali vedeti o sočloveku, o sopotniku, s katerim se srečujemo sleherni dan, pa ga ne prepoznamo. Glavna poanta je prav v dejstvu, da ga ne prepoznamo in smo zaradi tega lahko tudi njegovo orodje. Knjigo je treba prebrati večkrat, da nam postane jasno, zakaj je komunistična revolucija trajala tako dolgo in traja še vedno. V njej so sodelovali ljudje svetovnega slovesa, čislani, ki pa so vse življenje živeli dvojno, pohabljenno življenje. Mnogi so bili prikriti - kriptokomunisti. Taki so zavestno, vkljub nekaterim dvomom, hoteli biti in take še danes najdemo v vsakem okolju, tudi ali pa še posebno pri nas. Nevarni so zato, ker jih je težko prepoznati, in mnogi jim naivno nasedejo. V knjigi Stephena Kocha najdemo imena svetovno znanih in priznanih pisateljev, filozofov, psihologov, kot so André Gide, Romain Rolland, André Malraux, Paul Nizan s prijatelji Jean-Paulom Sartrom in Raymondom Aronom. Vneta sopotnika in propagatorja komunizma sta bila Ernest Hemingway in Bertolt Brecht. Sama zveneča imena, ki pa so bila podporniki in zagovorniki ne le komunizma, temveč tudi stalinizma. Nihče od njih, razen A. Gida, ni nikoli priznal in obsodil zločinskosti komunizma. Ne le da niso nikoli obsodili najhujše oblike komunizma, kar je stalinizem bil, namenoma so ga prikrivali in razširjali po vsem svetu. Tisti, ki so ideje komunizma pod krinko pacifizma razširjali, so bili dodobra seznanjeni z zločini stalinizma. To so bili vsi pisatelji na čelu z Ernestom Hemingwayem, ki je, ker je bil takrat že slaven, z lahkoto širil te ideje v ZDA, še prav posebno pa v Hollywoodu kot "antinacistični zvezi". Zanimiv je "amsterdamski" kongres leta 1932, na katerem je bilo več kot 2.000 delegatov. Bili so predstavniki vseh barv levičarskih gibanj in kongres se je imenoval Kongres pacifizma, to pa je bilo natanko to, kar je hotel Stalin. Zanimivo je, da se govorniki na tem kongresu niso prav nič dotaknili ali kritizirali vse bolj rastočega nacizma v Nemčiji. Pacifizem jim je bil samo izgovor, ker niso mogli reči komunizem. Druga močna krinka komunizma je bil "antifašizem". To je bil pojem, ki je bil takrat, in kot vidimo, je še danes najbolj priljubljen sinonim za vse in vsakogar, ki ni vedno vedel, kaj je in kaj hoče biti. Ta slepilni antifašizem pa ni nikoli resnično ogrožal Hitlerja pri njegovem vzponu na oblast. Brez dvoma je nacistično-sovjetski pakt pospešil izbruh druge svetovne vojne, saj sta Hitlerjeva Nemčija in Stalinova Sovjetska zveza družno napadli Poljsko. O tem so molčali in prikrivali resnico vesoljni komunisti, kamor lahko prištevamo tudi slovenske. Največja prevara svetovne razsežnosti izpred več kot sedemdeset let, ki so jo zavestno, nekateri pa tudi naivno podpirali takratni "veleumi" iz pisateljskih in filozofskih sfer, je pustila za seboj porazno dediščino. Avtor v svoji knjigi samo enkrat omeni Tita, opiše pa ga kot spletakarja najvišje kategorije, ki so mu kot pred tem Stalinu in Hitlerju nasledili mnogi, tudi državniki. Je potem čudno, da so mu sledile množice, ki jih je usmerjal tako, kot je v svoji brezmejni pokvarjenosti hotel? Posledice takega mišljenja lahko zasledimo na vsakem koraku, tudi v naši samostojni Sloveniji. Njihovi nosilci so iz vrst združene liste, LDS in popolnoma nepotrebne DeSUS. Izredna seja DZ, sklicana 31. avgusta 2004, je še bolj kot prejšnje razgalila bodisi pokvarjenost, bodisi abotnost poslancev vladne koalicije, in kar je še bolj alarmantno, skoraj vseh ministrov Ropove vlade. Obnašajo se strahopetno, kot da za njimi stoji Stalin! Slovenija si kljub vsemu zasluži kaj boljšega!

Marija Vodišek

je član neštetihi komisij in uredništev, ves čas se sklicuje na svoje visoke zveze v politiki). Bleferinci nikakor nočejo prikazati transparentnega stanja o svojem finančnem poslovanju, dokazljivo pa je, da je bil letošnji razpis za delovne štipendije in založniške subvencije prava mafijska kriminalka. Sam sem pisal mnogim uradnikom, od Rihterjeve, Horvata do Uroša Grilca, ki mi je edini odgovoril. Ministrici Rihterjevi sem pisal najmanj tridesetkrat, pa nima časa zaradi nenehnih žurov, potovanj ... Ministrstvo je leglo korupcije. Vse, kar sem v Delu pred meseci objavil, so nato povzeli pisci odprtega pisma Rihterjevi, a so žal zamudili vse uradne roke (po tri dni je bilo časa za pritožbo!).

Vse, kar sem zapisal, je bilo podprto z dokazi, seveda pa so uradniki večni, vendar se veselim dejstva, da so napovedane tožbe, in prav rad se bom pojavil na sodišču. Čandrova nasilna in ostra reakcija je razumljiva, človek je leta in leta gradil svojo politično mrežo (preko Pipana - Školča - Škofičeve - Leva Krefte - Uroša Grilca) do podkupljenih novinark Dela, Dnevnika, Večera in RTV SLO (na Dnevniku je sploh posebna scena, kjer dela njegova žena; njegov je tudi eden najbolj pristranskih izborov slovenskih romanov, tako kot vsi izbori, v ospredju so prijatelji, ki mu njegove usluge drugje vračajo, tega časnika, Slovenska zgodba), zdaj pa se mu stvari sesuvajo. V svojem zadnjem pismu v Delu poziva na volitve, volimo naše, volimo vedno ene in iste. Seveda so uspešni tudi preko DSP, preko drugih lobijev. Čander sodeluje z nekdanjo Jugo, z veleposlaništvu, svojim podpornikom obljublja vse mogoče, seveda za povračilo uslug, vse v smislu roka roko umije, na koncu smo pa vsi umazani, ves čas preko zvez v uredništvih

forsira četico slabih pisateljev in pesnikov, potem pa temu doda recimo enega Jančarja in izkoristi poslednje dneve Lojzeta Kovačiča in se naokoli hvali z njegovo zapuščino, ki naj bi jo podedoval on in založba. Čandru je Beletrina zgolj kulisa za skok v politiko, k socialdemokratom ali liberalnim demokratom. Kot mnogi z vasi misli, da bo od cicibana prehodil pot do ministra za kulturo, kot so to storili njegovi vzorniki, socialistični mladinci. A očitno se je tokrat uštel.

Vse to in še več sem zapisal v satirično-literarnem besedilu: Zgodba o uspehu! Poslal sem ga na dvajset uredništev časnikov, revij, založb. Prejel sem sedem negativnih odgovorov, drugi mi niso niti odgovorili. Zato bova besedilo skupaj z dr. Denisom Ponižem prav kmalu izdala v samozaložbi. In takrat bo vse lepo shranjeno. Za resnico. Za zgodovino!

Franjo Francič, pisatelj, Piran

Svoboden kot ptica (1)

V 35. številki Demokracije, 26. avgusta 2004, smo na 26. strani v članku Svoboden kot ptica zapisali naslednje stavek: "Sodišče je ugotovilo, da držijo trditve državnega tožilstva, da je Kovačič glavni blagajni igralnice izdal navodilo, da se v financiranje iger na srečo vključi tudi Hit, na tej podlagi in pod krinko fiktivne pogodbe med Hitom ter neko panamsko družbo pa dobil izplačane provizije, do katerih ni bil upravičen." Pri našem navajanju trditve tožilstva je prišlo do izpada imena Kodrič, zato se stavek pravilno glasi: "Sodišče je ugotovilo, da držijo trditve državnega tožilstva, da je Kovačič glavni blagajni igralnice izdal navodilo, da se v financiranje iger na srečo vključi tudi Hit, na tej podlagi in pod krinko fiktivne pogodbe med Hitom ter neko panamsko družbo pa je Kodrič dobil izplačane provizije, do katerih ni bil upravičen."

Aleš Kocjan, Demokracija

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Prihod v Trst

22. del

V Trst sem se pripeljal po cesti ob morju. Pot je bila prosta in nikakršnih nevšečnosti ni bilo. Na partijskem komiteju so mi povedali, kje je Maček z oznovskim štabom. Poiskal sem ga v vili, ki so jo zasegli nekemu bogatašu – veletrgovcu. Bila je na vzpetini na robu mesta, od koder je bil na mesto zelo dober razgled. V tej lepi vili je bil center Ozne. Poleg vseh načelnikov oddelkov Ozne, ki so z Mačkom prišli iz Bele krajine, je bilo tukaj tudi vodstvo Ozne za Trst in izbranci iz akademije Dzeržinski. V začetku maja 1945 so se namreč vrnili iz Moskve in Trst jim je bil prva pomembna naloga in preizkušnja. V njem so se zbrali vsi, ki so v Ozni kaj pomenili.

Ozna je prišla v Trst iz Bele krajine takoj za 4. jugoslovansko armado, ki je med prodiranjem proti Trstu okrog Bazovice in Lokev utrpela ogromno žrtev in mesto zavzela 1. maja 1945. Ker se Nemci jugoslovanski armadi in partizanom niso hoteli vdati, so nad Trstom še vedno vztrajali in čakali na Anglo-Američane. Njim so se potem vdali. Maček pa s svojo ekipo iz Bele krajine ni prišel po naključju med prvimi v mesto. V Trstu je bila v polni pripravljenosti tržaška Ozna s svojim aparatom in s svojo kartoteko in sezname za aretacije. Tržaška Ozna je pripravila teren, še preden je v mesto prišla 4. armada. Maček je s svojim štabom iz Bele krajine prišel čez Gorski kotar, zraven pa je bil tudi ves partijski aparat z najvišjim vodstvom na čelu.

Ko sem prišel v oznovsko vilo do Mačka, sem bil v uniformi. V njej sem prišel na Primorsko iz Bele krajine konec marca. Maček kot tudi večina drugih so bili v civilu. Ko me je zagledal, se je začudil in rekel: "Kaj ti, da te ni kdo z brzostrelko?" Pa sem mu odvrnil, češ, če me ni do zdaj, me tudi zdaj ne bo. V Trstu sem ostal dva dni, nato me je Maček poslal k intendantu v Postojno.

Ker sem imel v Trstu po očetovi strani teto, sem jo obiskal. Nazadnje sem bil pri njej še kot otrok. Kljub temu sem jo hitro našel. Prišel sem v

partizanski uniformi. Ko me je zagledala, se je tako prestrašila, da se je reva skoraj sesedla. Bala se je, ker je mislila, da so prišli partizani in jo bodo odpeljali, kot so že mnoge druge. Nazadnje je le izjecljala, češ da so za nas. Ko pa sem ji rekel: "Teta, ali me ne poznate?" je prišla malo k sebi. Najprej je namreč mislila, da jo bom odpeljal, in mi potožila, da so v njeni okolici odpeljali večino ljudi. Takrat so ljudi množično aretirali in jih vozili v neznano.

Vse aretacije po Trstu je vodila Ozna. Iz razkošno opremljene vile, ki je bila velika kot grad, je Maček s svojim izšolanim in preizkušenim štabom usmerjal oznovske akcije. Vsa Mačkova ekipa je skupno izvrševala naloge. Medtem ko so se Kardelj in drugi iz političnega vodstva ukvarjali z vzpostavljanjem nove politične oblasti, je

neje. Čeprav se je Ozna glede aretacij in pobojev sklicevala na obračun s pripadniki raznih fašističnih enot in četniki, od teh tedaj v Trstu nisem videl nikogar. Gotovo niso mogli mirno ostati v mestu, temveč so se z Nemci umaknili ali pa so se v mestu poskrili. Na razmere pod zavezniško oblastjo se je Ozna že dolgo pripravljala. Aretirane so vozili na vse strani. Manjši del so jih tudi zaslisevali. V naslednjih dneh so večino odpeljali proti Ljubljani.

Operativne sposobnosti Ozne v Trstu so bile velike, kajti ves oznovski aparat z vodstvom na čelu se je takrat, ko Ljubljana še ni bila osvobojena, skoncentriral v Trstu. Za aretacije so uporabljali tudi garibaldince, ki so se bojevali skupaj s partizani. Ozna je z aretacijami hitro izzvala velik teror in posledica tega je bil ve-

nosti aretacij odpeljanih tudi veliko drugih ljudi. Med temi so bili ljudje, ki so bili proti Italijanom, pa ne ovaduh, ampak nedolžni ljudje. Ogromno jih je šlo v zapor iz osebnega sovraštva, ne samo politično. To je priznal tudi Maček, ko je dejal, da je bilo aretiranih tudi veliko takšnih, ki "niso imeli nič proti nam". To se je pač dogajalo kot posledica obsesnosti aretacij in je postalo sestavni del vneme, ki so jo pri tem pokazali člani Ozne. Prihod Ozne v Trst je bil podoben prihodu gestapa: aretacije in preganjanje.

Ko so po štirih dneh jugoslovanske zasedbe v mesto prišli zahodni zavezniški, je bilo po stanovanjih vse polno anglo-ameriških oficirjev in celo navadnih vojakov. Ker je bilo že v maju, jih je bilo mogoče videti skoraj pri vsakem odprtem oknu. Tržačani so bili srečni, da so prišli angleški in ameriški vojaki, ker so jim bili v zaščito. Ko sem šel po ulici, sem jih takoj opazil. To je bil takrat zelo pogost pojav. Velik del anglo-ameriške vojske, zlasti oficirjev, sploh ni šlo v vojašnice, saj so jih v svoja stanovanja vabili Tržačani, da so se počutili varnejše. To je bilo obvezno po bogatejših hišah in pri ljudeh, ki so se bali partizanov.

Tudi po umiku iz Trsta je Ozna po mestu opravljala aretacije in od tam vozila ljudi v Ljubljano. Prav tako na Primorskem. Dobili smo nekaj nevarnejših, potem pa vse poslali v centralo v Ljubljano. Tam se je potem z njimi ukvarjala centralna slovenska Ozna. Z zaslisevanji in raznimi pritiski so poskušali odkriti njihovo mrežo v Trstu, Gorici in drugod po Primorskem in v Italiji.

Ker nisem bil v operativnem delu Ozne, v akcijah nisem neposredno sodeloval, ampak sem dogajanje samo opazoval. V oznovskih zaporih tudi nisem bil, ker to ni bila moja naloga. V Trstu sem prespal samo eno noč. Ker me je Maček uporabljal za organizacijske naloge in za ekonomijo Ozne, me je iz Trsta hitro poslal v Postojno. To nalogo sem dobil zato, ker sem podobne naloge opravljal že v Beli krajini, Maček pa drugih ljudi za takšne naloge ni imel.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo konec poletja izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

**Prihod tankov
jugoslovanske
armade v Trst
maja 1945**

Maček s svojimi podaniki iz Bele krajine in svežimi močmi iz Moskve izvajal množične aretacije. Vse, kar je Ozna takrat delala, so bile samo aretacije. Potekale so po seznamih, ki jih je Ozna po poročilih iz Trsta stalno izpopolnjevala že v Beli krajini in jih na kraju samem dopolnila s podatki obveščevalne službe Ozne za Trst. Bilo je dobro pripravljeno in načrtovano.

Anglo-Američani se v prvih dneh v te stvari niso vmešavali. Do njihovega posega in nasprotovanja jugoslovanski zasedbi Trsta je prišlo poz-

lik preplah. Trst je bil velik, Slovencev pa le neznatno število. Večina so bili Italijani. Ozna ni gledala na narodno pripadnost, temveč predvsem na dejstvo, komu je kdo služil in ali je nevaren. Če je bil kdo nevaren jugoslovanskega gibanja ali partiji, je bil sovražnik. Če je bil nevtralen, ni bilo verjetno, da bo za Ozno, ampak za sovražnika.

Z aretacijami in odvažanjem ljudi je Ozna vzbudila vsesplošen preplah med prebivalstvom. Čeprav je imela pripravljen seznam ljudi za likvidacije, je bilo zaradi širine in množič-

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležeah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004.

Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Številka TRR: 24200-9004125033.

Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net

ali plačate v tajništvo založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Postojne prišel v Slavijo, me je takoj poklical Maček in mi dejal: "Ti si tu živel in poznaš Ljubljano. Vidiš, ljudje so bos in nagi, brez stanovanja, brez vsega. Treba jih je obleči, nahraniti in jim preskrbeti stanovanja. Pojdi in nabavi vse!" Nato me je ostreje pogledal in dodal: "Poslušaj, ampak računi, računov ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar ne bom podpisal. S tem ti bom plačal," in prijel za pištolo. To je bil ukaz, naj začnem z brezobzirnim ropanjem povsod tam, kjer je bilo mogoče kaj vzeti ...

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ožno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ožno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek: _____

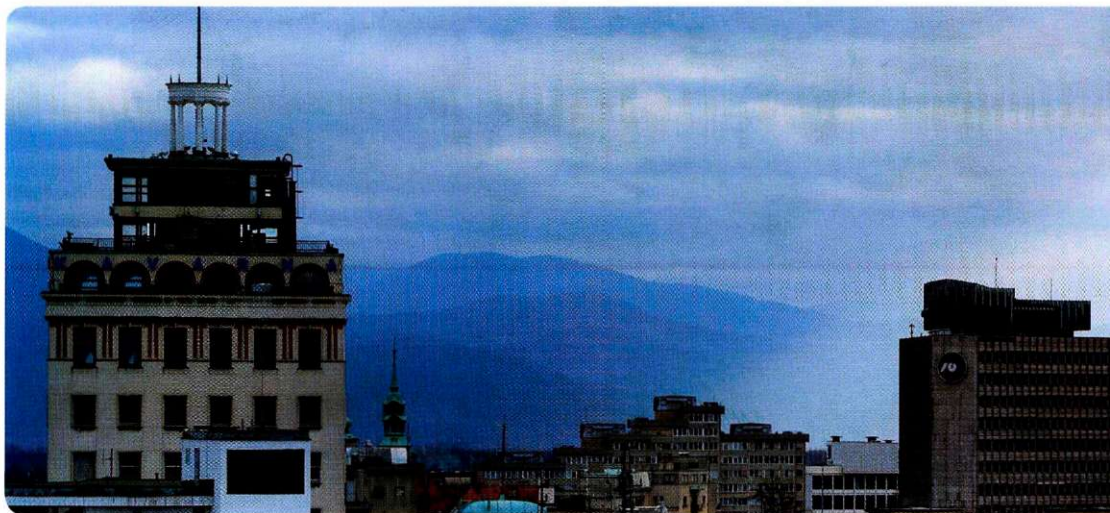
datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček,** ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Agencija 41, design: LWS Studio, foto: T. Gregorčič, J. Poljšič

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

